

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF.: 33 96 97 98

Sendt via e-mail sum@sum.dk og cfma@sum.dk

DATO: 29. februar 2024
SAGSNR.: 2024 - 551
ID NR.: 981586

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Advokatrådet har ved brev af 8. februar 2024 modtaget ovennævnte høring med anmodning om Advokatrådets eventuelle bemærkninger.

Advokatrådet skal i den anledning bemærke følgende:

Lovforslaget har til formål at implementere dele af aftale om en forebyggelsesplan målrettet børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol, og Advokatrådet kan i den forbindelse anerkende det overordnede hensyn til at mindske mindreåriges adgang til - og forbrug af - tobak, nikotin og alkohol.

Advokatrådet finder det imidlertid afgørende, at de midler, der foreslås iværksat for at opnå formålet, gennemføres inden for lovgivningens rammer og uden at svække virksomhedernes retssikkerhed.

Advokatrådet vurderer i den forbindelse, at forslaget om at styrke alderskontrollen ved at give Sikkerhedsstyrelsen hjemmel til at gøre brug af unge kontrolkøbere med skjult identitet kan stride imod dansk rets provokationsforbud samt proportionalitetsprincippet.

Ifølge retsplejeloven må myndigheder ikke fremprovokere en forbrydelse. Det følger tillige af praksis, at myndigheder skal være tilbageholdende og i overvejende grad forholde sig passive. Som forslaget er formuleret, vil unge kontrolkøbere skulle foretage en aktiv handling, hvor der ikke er en rimelig mistanke rettet mod virksomheden, hvilket efter Advokatrådets opfattelse rækker videre end, hvad grænserne for lovlig agentvirksomhed i retsplejeloven tillader.

Advokatrådet skal i den forbindelse henvise til, at retsplejelovens regler om agentvirksomhed har undtagelses karakter, normalt bruges til at opklare meget grove forbrydelser og forudsætter en begrundet mistanke om, at en grov forbrydelse vil blive begået.

Advokatrådet opfordrer således til, at mindre indgribende muligheder, som f.eks. digital alderskontrol overvejes og dernæst, hvis mindre indgribende foranstaltninger ikke er en mulighed, til at forslaget om kontrolkøbere alene anvendes undtagelsesvist, og hvor der er begrundet mistanke om ulovligt salg til mindreårige.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
generalsekretær

07-03-2024

Høringssvar: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Alkohol & Samfund takker for det fremsendte høringsmateriale. Det er et område, som vi har arbejdet på i flere år, og vil derfor gerne bidrage til, at kontrolindsatserne bliver succesfuldt implementeret.

Generelle kommentarer

Alkohol & Samfund bakker op om lov-forslaget	Alkohol & Samfund bakker op om skærpet kontrol med salg af alkohol. Herunder: <ul style="list-style-type: none"> • Beføjelser til Sikkerhedsstyrelsen om at anvende en testordning de kommende 2 år med unge kontrolkøbere • Effektiv aldersverificering på online salgssteder
Alkohol & Samfunds input til evaluering	Alkohol & Samfund bidrager gerne med faglig sparring til planlægning og evaluering af kontrolkøbsordningen. Herunder på fx metode, opmærksomheds punkter og målkriterier.
Alkohol & Samfunds opfordrer til, at alle kunder der ligner en under 25 år spørges om ID	<p>Det er vigtigt at sikre effektiv håndhævelse af aldersgrænserne for salg af alkohol, da det kan være med til at sikre forebyggende rammer for børn og unge.</p> <p>Da vi tidligere har kunnet påvise væsentlige overtrædelser i håndhævelsen for salg af alkohol, vil Alkohol & Samfund opfordre til, at der i lovgivningen tilføjes, at alle kunder, der ligner en person under 25 år, som køber alkohol, skal spørges om ID.</p> <p>Det vil imødekomme og hjælpe medarbejderne i detailhandlen til at understøtte en mere positiv ID-kultur. Det normaliserer, at kunder bliver spurgt om ID og kan ændre kulturen om ID i butikkerne. Derudover bør man opfordre til, at butikkerne skilter med, at de spørger alle kunder, der ligner en person under 25 år om ID ved salg af varer, der har en aldersgrænse. I New Zealand er det ID-praksis, at alle, der ligner en person under 25 år, bliver spurgt om IDⁱ.</p>
Kommentarer vedrørende online salg	Alkohol & Samfund foreslår, at online forhandlere af aldersbegrænsede varer, herunder alkohol, skal registrere sig hos Sikkerhedsstyrelsen, da der derved kan sikres god kontrol og håndhævelse. Det vil styrke Sikkerhedsstyrelsens kontrol af online aldersverificering.

Ændret ID-kultur kræver uddannelse og oplysning	Alkohol & Samfund opfordrer til, at der bliver afsat midler og ressourcer til at støtte detailhandlen i arbejdet med at ændre ID-kulturen. Herunder uddannelse til kassemedarbejdere, oplysningskampagner og rådgivning for at sikre en øget håndhævelse af lovgivningen.
--	---

Specifikke kommentarer

Kommentar vedr. 3. Konsekvenser for FN's verdensmål, s 20.	Alkohol & Samfund gør opmærksom på, at alkohol påvirker 14 ud af de 17 verdensmål. Så der er større potentiale i at forebygge alkoholforbrug end anvist i afsnit "3. Konsekvenser for FN's verdensmål". I kan orientere jer yderligere i, hvordan alkohol påvirker FN's verdensmålene i <u>Movendi Internationals rapport her</u> .
Til nr. 2, s 58-60	<p>Ang. Alderskontrollsystem.</p> <p>Alkohol & Samfund mener det er særligt vigtigt, at det sikres, at der fortsat ikke forekommer "huller" i lovgivningen, der gør det muligt for erhvervsdrivende at sælge alkohol til mindreårige. Da det er forhandlerens ansvar at have et alderskontrollsystem, der effektivt kan verificere køberes alder i forbindelse med et salg, er det vigtigt, at Sikkerhedsstyrelsen fortsat kontrollerer, at aldersverificering er effektiv på samtlige online salgssteder.</p> <p>Leveringstjenester</p> <p>Alkohol & Samfund gør opmærksom på, at der i forbindelse med online-salg findes en række leveringstjenester, der bliver mellemled mellem erhvervsdrivende og forbruger. Derfor bør det yderligere specificeres, at leveringstjenester ligeledes er underlagt krav om et effektivt alderskontrollsystem fx Wolt, Foodora, JustEat, Gorilla, mv.</p>
Til nr. 3, s. 60-63	<p>Ang. Alderskontrollsystem.</p> <p>Alkohol & Samfund mener, det er særligt vigtigt, at det sikres, at der fortsat ikke forekommer "huller" i lovgivningen, der gør det muligt for erhvervsdrivende at sælge alkohol til mindreårige. Da det er forhandlerens ansvar at have et alderskontrollsystem, der effektivt kan verificere køberes alder i forbindelse med et salg, er det vigtigt at Sikkerhedsstyrelsen fortsat driver kontrol med, at aldersverificering er effektiv på samtlige online salgssteder.</p> <p>Levering af alkohol</p> <p>Alkohol & Samfund gør opmærksom på, at der i forbindelse med online-salg findes en række leveringstjenester, der bliver mellemled mellem erhvervsdrivende og forbruger. Derfor bør det yderligere specificeres, at leveringstjenester ligeledes er underlagt krav om et effektivt alderskontrollsystem fx Wolt, Foodora, JustEat, Gorilla, mv.</p>
Til nr. 8, s. 65	<p>Beføjelser om Sikkerhedsstyrelsens kontrol med unge kontrolkøbere</p> <p>Alkohol & Samfund bakker op om beføjelserne omkring at anvende unge kontrolkøbere.</p>

Erfaringer fra Norge og Schweiz

I Norge har mystery shopping medvirket til, at ulovligt salg af alkohol er faldet fra 40 % i 2007 til 18,5 % i 2019ⁱⁱ. Den norske aldersgrænse for køb af alkohol er 18 år og for køb af stærk spiritus (alkoholvolumenprocent på over 22) er aldersgrænsen 20 år. I Norge er det kommunerne, der har myndighed og pligt til at kontrollere lokalt, at aldersgrænserne bliver overholdt. I perioden 2007 til 2019 har den norske ungdomsorganisation, Juvente, gennemført årlige mystery shopping-kontroller af butikkers salg af alkohol til 12 til 17-årige. Resultaterne fra testkøbene offentliggøres i en årlig rapport, hvor købsraten fremgår fordelt på butikskæde og kommune. Herigennem kan butikker og kommuner konkurrere om, hvem der er bedst til at overholde loven om salg af alkohol til mindreårige. Salget af alkohol til unge under aldersgrænserne er altså mere end halveret i løbet af de 12 år, som Juvente har gennemført mystery shoppingen.

I Schweiz har vedvarende mystery shopping ændret ID-kulturen. Aldersgrænserne for salg af alkohol ligner de nuværende danske med 16 år for salg af øl og vin, samt 18 år for salg af spiritus. Da de første mystery shoppere forsøgte at købe alkohol i 2000, blev de kun spurgt om ID i 3,5 % af købsforsøgeneⁱⁱⁱ. I 2019 blev mystery shoppere bedt om at vise billede-ID i 80 % af købsforsøgene^{iv}. I Schweiz er mystery shopping indskrevet i loven og opgaven ligger hos den Schweiziske Føderale Toldadministration. Mystery shoppingen bliver varetaget af både private institutioner og myndighederne efter en procedure, der svarer til den, Alkohol & Samfund anvender. Konsekvenserne for butikkerne ved ulovligt salg er uddannelse, rådgivning og i værste fald involvering af myndighederne med henblik på strafferetlig sanktion. Butikker, der ikke sælger alkohol til mindreårige, modtager et brev med tak og ros for at overholde loven.

Erfaringer fra Danmark

Alkohol & Samfund har tidligere dokumenteret gentagende overtrædelser for salg af alkohol både ved kiosker, tankstationer og i detailhandlen. Alkohol & Samfund gør opmærksom på, at der på baggrund af tidligere undersøgelser er belæg og rimelig grund for en mistanke om, at samtlige detailhandler, kiosker og tankstationer foretager strafbare overtrædelser, idet vi ved gentagne forsøg kan påvise overtrædelser. Det må derfor konstateres, at regelefterlevelsen generelt er lav på tværs af detailhandlen - supermarkedskæder, kiosker og tankstationer. Vores rapport fra 2021 viser, at ved stikprøver blev der solgt alkohol ulovligt i gennemsnit 75 % af tilfældene. Og i perioden fra 2017-2020 blev der solgt alkohol til unge kontrol købere i 64% af tilfældene.^v

I loven angives at "Den foreslåede kontrol vil alene kunne gennemføres i tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen forud for kontrollen ikke med rimelig grund har en mistanke om, at der fra forretningsstedet begås strafbare overtrædelser. Med rimelig grund skal forstås i overensstemmelse med § 9 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter. I tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen med rimelig

grund mistænker, at der fra forretningsstedet begås strafbare lovovertrædelser, vil tvangsindgreb m.v. alene kunne gennemføres efter reglerne i retsplejeloven.

Brugen af unge kontrolkøbere vil – som resten af Sikkerhedsstyrelsens kontrol – skulle ske ud fra en risikobaseret tilgang med særligt fokus på steder, hvor regelefterlevelsen generelt forventes at være lav.” s. 66

Alkohol & Samfund er bekymret for, hvordan Sikkerhedsstyrelsen kan håndtere tilfælde, hvor der er en begrundet mistanke, da vi ved, at styrelsens tidligere observationsmetode ikke har været effektiv. Det kan reelt betyde, at butikker med en rimelig begrundet mistanke er beskyttet over for metoden med unge kontrolkøbere og derved undgår at få besøg og bødestraf. Vi opfordrer derfor Sikkerhedsstyrelsen til at føre protokol med antallet af butikker, hvor der er begrundet mistanke til evaluering af testperioden.

Ang. Metoden med kontrolkøbere

Desuden fremgår det, at tilsynsførende følges med den unge kontrolkøber på en sådan måde, at vedkommende selv kan konstatere lovovertrædelser ved købet, fx inden for syns- eller høreafstand af transaktionen.

Alkohol & Samfund er i tvivl, om det i praksis kan lade sig gøre. Vil det betyde at der i praksis skal optages lyd eller video til bevismateriale for købsforsøget. Og hvordan vil det i praksis kunne lade sig gøre i små kiosker og tankstationer med få kunder?

Alkohol & Samfund tilbyder gerne rådgivning og udveksling af vores erfaringer med mystery shopping.^{vi}

Alkohol & Samfund forventer, at der afsættes ressourcer til at lave en kontrolindsats, der afdækker bredt geografisk i Danmark og på tværs af typer af butikker. Så man sikrer, at kontrollerne har en præventiv effekt.

Ang. Evaluering af ordningen

I udkast til lov nævnes en evaluering, der skal afgøre, om forsøgsordningen skal forlænges, gøres permanent eller ophøre.

Alkohol & Samfund kan heller ikke se, hvornår evaluering skal begynde, evalueringsdesignet opsættes, samt gennemføres. Derfor vil vi gøre opmærksom på følgende:

- Er der tale om en procesevaluering eller en målopfylldningsevaluering?
- Hvilke målkriterier/målopfyldelseskriterier er der?
- Hvad afgør, om kontrolordningen er en succes?
- Hvor mange kontroller skal gennemføres hvert år?
- Hvordan fordeles kontroller geografisk i Danmark?
- Hvordan fordeles kontroller på type salgssted, herunder blandt andet kiosker, supermarkeder og tankstationer?
- Hvordan måles den præventive effekt af landsdækkende kontrolbesøg?

	<p>Alkohol & Samfund tilbyder gerne rådgivning og faglig sparring på evaluering af kontrolordningen. Alkohol & Samfund forventer, at målene bliver ambitiøse og ressourcerne til kontrolindsatsen bliver afstemt de ambitiøse mål.</p> <p>Alkohol & Samfund opfordrer til, at Sikkerhedsstyrelsen tager kontakt til myndigheder i hhv. Norge og Schweiz for at få inspiration og erfaringsudveksling om fremgangsmåder.</p>
--	---

Med venlig hilsen

Ida Fabricius Bruun
Direktør, Alkohol & Samfund

ⁱ New Zealand Police. <https://www.police.govt.nz/advice/personal-community/keeping-safe/visitors-safety-guide>

ⁱⁱ Skjenkekontrollen, 2019. Kontrollrapport 2019. Oslo: Juvente; 2019. s. 1-20. Hentet fra <https://om.skjenkekontrollen.no/wp-content/uploads/2020/03/Kontrollrapport-2019-ferdig.pdf>

ⁱⁱⁱ Europa Kommissionen, 2012. Eyes on Ages A research on alcohol age limit policies in European Member States. Legislation, enforcement and research. Holland: Dutch Institute for Alcohol Policy. s. 51. Hentet fra https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/alcohol/docs/eyes_on_ages_report_en.pdf

^{iv} Swiss Customs Administration, 2020. "Test purchases". Hentet d. 9.12.2020 fra https://www.ezv.admin.ch/ezv/en/home/topics/alcohol/praevention_jugendschutz/praeventionsinstrumente/testkaeufoe.htm

^v Alkohol & Samfund, Solgt ulovligt, 2020. Kan hentes her: https://alkohologsamfund.dk/sites/alkohologsamfund.dk/files/media/document/04.11.2021%20-%20Solgt%20ulovligt%20-%20Ha%cc%8andh%c3%a6velse%20af%20loven%20om%20salg%20af%20alkohol_2017-2020.pdf

^{vi} Alkohol & Samfund, Solgt ulovligt, 2020. Kan hentes her: https://alkohologsamfund.dk/sites/alkohologsamfund.dk/files/media/document/04.11.2021%20-%20Solgt%20ulovligt%20-%20Ha%cc%8andh%c3%a6velse%20af%20loven%20om%20salg%20af%20alkohol_2017-2020.pdf

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Holbergsgade 6, 1057 København K

7. Marts 2024

British American Tobacco Denmark A/S
Bernstorffsgade 50
1577 Copenhagen V
Denmark

Tel + 45 39 55 63 00
CVR 13801134
www.bat.com

Høring: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

British American Tobacco Denmark (A/S) (BAT) har modtaget "Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)" (lovudkastet) og vil gerne takke Indenrigs- og Sundhedsministeriet (SUM) for muligheden for at afgive vores høringssvar.

Generelt om lovudkastet

BAT byder bæredygtig og proportionel regulering velkommen. Derfor vil BAT gerne anerkende regeringen og aftalepartierne for at opprioritere indsatsen imod ulovlig handel med tobaks- og nikotinprodukter i Danmark.

Dette lovudkast indeholder en række gode elementer, som vi er tilfredse med, at regeringen og aftalepartierne vil prioritere. Såfremt lovudkastet bliver implementeret og efterfølgende håndhævet på en effektiv måde er det et godt udgangspunkt for at imødegå ulovlig handel og mindreåriges adgang til tobaks- og nikotinprodukter. Det ser vi på med positive øjne, og vil, såfremt det måtte have interesse, gerne i dialog og dele vores viden og erfaringer på området.

Brugen af unge kontrolkøbere

Ingen mindreårige skal bruge røg- eller nikotinprodukter. Derfor byder BAT også lovudkastets muliggørelse af brug af unge kontrolkøbere velkommen. For vi ser i stigende grad, at der, i dele af det ustrukturerede fysiske butiksmiljø, bliver solgt røg- og nikotinprodukter til mindreårige, samt at

disse produkter ofte er uden danske danske afgiftsstempler og danske sundhedsadvarsler. For at komme mindreåriges adgang til produkterne til livs er det derfor et vigtigt tiltag. Dette tiltag kan dog ikke stå alene, da mindreårige også har for let adgang til nikotinprodukter gennem onlinehandlen.

Bekæmpelsen af den ulovlige online handel

Håndhævelse af eksisterende lovgivning er særdeles vigtigt for BAT, og derfor vil vi også gerne opfordre til, at der bliver sat hurtigere og hårdere ind på alle de mulige håndhævelsesområder, hvor lovgivningen ikke bliver håndhævet i tilstrækkelig grad i dag. Det gør sig blandt andet gældende overfor ulovlig online handel, som det netop er blevet afdækket i DR's forbrugermagasin Kontant af 1. februar 2024, men ligeledes i forhold til at nedbringe antallet af nikotinprodukter, uden danske afgiftsstempler og danske sundhedsadvarsler, der figurerer i store mængder på det danske marked i dag. Derfor vil BAT også gerne anerkende regeringen og aftalepartierne for at inkludere online digital aldersverificering i dette lovudkast. Bekæmpelsen af ulovligt onlinesalg bør have et vægtigt fokus i implementeringen af forebyggesplanen, også i de kommende lovudkast. Vi vil dog gerne appellere til, at online aldersverificeringen bliver implementeret allerede fra 1. juli 2024 samtidig med de andre tiltag i lovudkastet.

BAT har bemærket, at Skattestyrelsen i februar 2024 har håndhævet eksisterende lovgivning overfor nogle af de hjemmesider, der sælger nikotinprodukter til mindreårige og som ikke overholder kravene på det danske marked, herunder kravene til dansk afgiftsbetaling og danske sundhedsadvarsler. BAT byder denne håndhævelse velkommen, men vil samtidig appellere til, at den bliver fulgt op med en endnu mere målrettet indsats mod eksisterende og i fremtiden nyoprettede hjemmesider, der sælger nikotinprodukter, der ikke overholder kravene på det danske marked, til mindreårige.

Adgangen til beslaglæggelse bør forbeholdes klare overtrædelser

Der er med lovudkastet lagt op til, at Sikkerhedsstyrelsen kan foretage beslaglæggelse af tobaksvarer, tobakssurrogater og e-cigaretter, mv., hvis *der er grund til at antage*, at produkterne er i strid med strafbelagte bestemmelser i henholdsvis lov om tobaksvarer eller lov om elektroniske cigaretter (eller regler fastsat i medfør af disse love).

BAT er positivt stemt over for Sikkerhedsstyrelsens adgang til beslaglæggelse og håber, at dette værktøj vil blive benyttet til effektivt at slå ned på den ulovlige handel.

Det er dog ikke præciseret nærmere i lovudkastet, herunder i udkastet til bemærkningerne, hvornår myndighederne kan anses for at have *grund til at antage*, at et givent produkt er i strid med straffelagte bestemmelser i lovgivningen.

Den nuværende formulering af lovudkastet efterlader dermed tvivl om, hvorvidt Sikkerhedsstyrelsen også vil kunne beslaglægge produkter, hvis overtrædelsen alene er af underordnet betydning, eller hvor spørgsmålet om, hvorvidt produktet overtræder lovgivningen beror på en vanskelig juridisk vurdering (hvilket f.eks. kan være tilfældet i forhold til vurderingen af, om emballagen på et produkt indeholder særlige "elementer eller træk" i strid med tobaksvarelovens § 20).

Fra et retssikkerhedsmæssigt perspektiv vil det være særdeles u hensigtsmæssigt, hvis Sikkerhedsstyrelsen også fik adgang til et så indgribende retsmiddel, som beslaglæggelse må siges at være, i tilfælde, hvor overtrædelsen enten er af underordnet betydning eller hvor spørgsmålet om overtrædelsen kan gøres til genstand for rimelig tvivl.

Det er samtidig BAT's forståelse, at vurderingen af, om der er rimelig grund til at antage, at et givent produkt er i strid med lovgivningen, skal foretages på stedet af Sikkerhedsstyrelsens medarbejdere - som ikke forventes at være jurister - under et kontrolbesøg, hvor der ikke i forvejen har været mistanke om, at der fra forretningsstedet begås strafbare overtrædelser.

Også af denne årsag bør adgangen til beslaglæggelse begrænses til klare overtrædelser (som eksempelvis hvis et produkt helt mangler sundhedsadvarsler eller disse står på et forkert sprog), da Sikkerhedsstyrelsens medarbejdere ikke kan forventes at foretage potentielt vanskelige juridiske vurderinger midt under et kontrolbesøg.

Det vil endvidere kunne have store økonomiske omkostninger for de involverede aktører, hvis Sikkerhedsstyrelsen foretager beslaglæggelse af et produkt, som senere viser sig rent faktisk at være lovligt.

Det bør derfor præciseres i lovudkastet, at Sikkerhedsstyrelsens adgang til at beslaglægge produkter er begrænset til *klare* overtrædelser af lovgivningen. Det samme gør sig gældende for Told- og skatteforvaltningens adgang til at tage produkter i opbevaring på vegne af Sikkerhedsstyrelsen.

En sådan præcisering vil i øvrigt også være i overensstemmelse med forebyggelsesplanen og lovforslaget i øvrigt, da det er BAT's forståelse, at hensigten med at give Sikkerhedsstyrelsen mulighed for at foretage beslaglæggelse netop er at ramme de klare overtrædelser lovgivningen.

Afgiften for nikotinposer og e-cigaretter bør sænkes

Det er dog vigtigt for BAT at understrege, at styrket håndhævelse af eksisterende regler ikke kan stå alene, hvis regeringen og aftalepartierne for alvor ønsker at komme den ulovlige handel til livs. Med den kommende, markante, afgiftsforhøjelse på nikotinposer, øges forskellen på det lovlige marked med ulovlige marked og forbrugernes incitament til at handle illegalt vil blive større.

Derfor mener BAT, at regeringen bør revidere afgiftstrukturen tobaks- og nikotinprodukter, så afgifterne bliver tilsvarende Sveriges, hvor en stor del af nikotinposer uden dansk afgiftsbetaling og danske sundhedsadvarsler kommer fra. Dette vil have en betydelig effekt, og vil være et godt redskab i bekæmpelsen af ulovlig handel.

Forbud mod indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af ulovlige e-cigaretter bør også omfatte ulovlige nikotinposer.

BAT ønsker også at anerkende regeringen for det foreslåede forbud mod indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af ulovlige e-cigaretter. Der bliver i lovforslaget lagt op til en undtagelse for de foreslåede forbud ved at tillade, at rejsegods og besiddelse af indtil 10 enheder til eget forbrug ikke er kriminaliseret. Det er væsentligt med en lav grænse for at komme den ulovlige handel med dertilhørende ulovlige produkter til livs. BAT vil i forbindelse med den foreslåede undtagelse på indtil 10 enheder udtrykke ønske om, at håndhævelsen af lovgivningen sikrer, at det alene er personlig fysisk indførsel, der er omfattet af undtagelsen, og at onlinehandel på tværs af landegrænser ikke er omfattet af undtagelsen.

Det er vigtigt for BAT at understrege, at der foruden et stort ulovligt marked for engangs e-cigaretter også er et stort problem med ulovlig handel med nikotinposer i Danmark.

Det beskrives i dette lovforslag, at *"Der vil blive indført et tilsvarende forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. for visse tobakssurrogater. Det vil indgå i det kommende lovforslag, der udmønter de resterende elementer i den politiske aftale om "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge - tobak, nikotin og alkohol" indgået den 14. november 2023".*

BAT hilser den skærpede indsats mod ulovlige nikotinprodukter velkommen, men vil foreslå, at denne skærpede indsats mod tobakssurrogater kommer hurtigt og gerne samtidigt med den skærpede lovgivning for e-cigaretter den 1. juli 2024, hvor det ikke alene vil være ulovlige smage og for højt nikotinindhold - som for tobakssurrogater kommer senere - der bliver håndhævet, men også manglende skattemærker og/eller afgiftsbetaling, manglende eller forkerte sundhedsadvarsler og ulovlig onlinehandel. Dette vil modvirke utilsigtet substitution mellem ulovlige produkter.

I forbindelse med det kommende forbud mod indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning og besiddelse af visse tobakssurrogater vil BAT foreslå, at der indføres en tilsvarende

undtagelse for rejsegods og privat besiddelse på indtil 10 dåser nikotinposer. BAT vil også for tobakssurrogater foreslå, at at onlinehandel på tværs af landegrænser ikke er omfattet af undtagelsen.

Kombinationen af dette, øget og effektiv håndhævelse, samt en revideret afgiftspolitik vil være effektive instrumenter til at kunne tage fat om roden på udfordringerne med den ulovlige handel af nikotinprodukter.

Med venlig hilsen

Simon Hauberg-Lund
Senior Government Affairs Manager

Til
Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Vedr. Sagnr. 2023-4403

Silkeborg, 7. marts 2024

Vedr. høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge)

Indledningsvist ønsker vi at udtrykke opbakning til, at der med det foreliggende lovforslag og andre tiltag tages skridt til implementering af forebyggelsesplanen. Vi takker samtidig for muligheden for at kommentere på lovforslaget.

I forhold til lovforslagets tre hovedpunkter ønsker vi at anføre, at vi betragter det som et positivt bidrag til forebyggelse at begrænse børn og unges adgang til såvel alkohol som andre nydelsesmidler omfattet af lovforslaget.

Vi bakker op om skærpet alderskontrol, men finder det ærgerligt, at man dermed sanktionerer en aldersgrænse for køb af alkohol på 16 år i stedet for at tage skridtet til en effektiv aldersgrænse på 18 år for køb af alle typer alkohol – en aldersgrænse, som der er opbakning til i befolkningen, og en aldersgrænse som ville være mere i overensstemmelse med anbefalingen fra Sundhedsstyrelsen om, at børn under 18 ikke drikker alkohol.

Med venlig hilsen

Morten Skov Mogensen
Generalsekretær
Blå Kors Danmark

Bryggeriforeningen
Gamle Carlsberg Vej 16,
1799 København V, Danmark

6. marts 2024

Høringssvar på vegne af Bryggeriforeningen: *Lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)*

Bryggeriforeningen takker for invitationen til at indgive høringssvar på første del af udmøntningen af forebyggelsesplanen. Bryggeriforeningen forholder sig i sit høringssvar til de elementer af lovforslaget, der vedrører alkoholholdige drikkevarer.

Sammenfatning

- Bryggeriforeningen bakker op om den samlede intention om at sikre en effektiv kontrol af eksisterende aldersgrænser for salg af alkoholholdige drikkevarer.
- Den foreslåede implementeringsfrist for indførelse af online alderskontrol giver ikke tilstrækkelig tid til, at de erhvervsdrivende kan efterleve lovændringen. Bryggeriforeningen anbefaler at implementeringsfristen fastsættes til 1. juli 2025.
- Vurderingen af efterlevelseseffekterne for erhvervslivet ved indførelse af online alderskontrol fremstår utilstrækkelig. Bryggeriforeningen anbefaler, at Sundheds- og Indenrigsministeriet foretager en egentlig vurdering af efterlevelseseffekterne.
- Brugen af unge kontrolkøbere indeholder uklarheder om målretning og evaluering af ordningen, hvilket er uensigtsmæssigt, da ordningen må opfattes som værende særligt indgribende. Bryggeriforeningen anbefaler, at det præciseres, at brugen af unge kontrolkøbere generelt vil ske risikobaseret og målrettet butikker og miljøer, hvor regelefterlevelsen forventes at være lav. Samt at det præciseres, at formålet med evalueringen af ordningen er at danne grundlag for, om ordningen skal forlænges, gøres permanent eller ophøre.
- Brugen af unge kontrolkøbere kan med fordel sammenlægges med brugen elektronisk aldersverificering i de fysiske butikker, og tiltaget bør derfor afvente, at rammerne for elektronisk aldersverificering er på plads.

Bryggeriforeningens specifikke bemærkninger

Bryggeriforeningen bakker op om intentionen i lovændringen

Bryggeriforeningen bakker op om den overordnede intention i den foreslåede lovændring, som er at sikre, at mindreårige ikke har adgang til at købe alkoholholdige produkter. Bryggeriforeningen bakker op om de af regeringen fastsatte aldersgrænser for køb af alkohol og støtter i høj grad op om en effektiv kontrol af, at disse aldersgrænser overholdes. Derfor anser Bryggeriforeningen det også som rigtigt, at der foretages en effektiv kontrol af køberens alder ved onlinekøb, ligesom der også skal foretages en kontrol af køberens alder ved køb i fysiske butikker.

Implementeringsfristen for online aldersverificering giver ikke en rimelig mulighed for efterlevelse

Bryggeriforeningen støtter samlet set op om tiltag, der sikrer efterlevelse af de til enhver tid gældende salgsaldersgrænser for alkohol. Dog lægger lovforslaget op til en implementeringsfrist, der er så kort, at de erhvervsdrivende ikke har en rimelig mulighed for at implementere de nødvendige systemer til effektivt at kontrollere køberens alder.

Af bemærkningerne til lovforslaget fremgår formuleringen:

”Det bemærkes, at kravet til effektiv elektronisk aldersverificering online foreslås indført således, at der gives rimelig tid til, at forhandlere kan implementere et alderskontrollsystem, der effektivt verificerer køberens alder. Således foreslås det i lovforslagets § 6, stk. 2, at kravet træder i kraft den 1. oktober 2024.” (s.60)

Bryggeriforeningen stiller sig skeptiske overfor, om denne implementeringsfrist er udtryk for en rimelig tidshorisont for implementering af en helt ny IT-funktion på samtlige webshops, der forhandler de omfattede produkter. På baggrund af dialog med danske bryggerier, er det Bryggeriforeningens opfattelse, at den foreslåede implementeringsfrist giver de erhvervsdrivende så kort et varsel, at flere erhvervsdrivende ikke vil være i stand til at udvikle og teste de nødvendige løsninger i tide. Samtidigt er det ikke beskrevet, hvad der ligger til grund for den meget korte implementeringsfrist.

Da lovforslaget stiller krav til udvikling af aktuelt ikke-eksisterende IT-løsninger, er det derfor Bryggeriforeningen klare anbefaling, at tidsfristen forlænges. Dette med henblik på, at der bliver tid til at 1) udvikle de nødvendige IT-løsninger, 2) sikre at disse kan integreres i de eksisterende webshoppløsninger, 3) sikre at databehandling foregår lovligt og ansvarligt, 4) samt at teste disse løsninger så de fungerer uden risiko for systemfejl, omgåelse, sikkerhedsbrud eller øvrige alvorlige fejl og risici.

Erhvervsrettet regulering skal som udgangspunkt træde i kraft på datoerne 1. januar og 1. juli. Der er ikke i dette forslag givet nogen rimelig grund til at afvige fra dette princip.

Bryggeriforeningen anbefaler, at implementeringsfristen fastsættes til 1. juli 2025 med henblik på at give de erhvervsdrivende rimelig tid til at efterleve lovændringen.

Vurderingen af efterlevelseseomkostninger fremstår utilstrækkelig

Indenrigs- og Sundhedsministeriet vurderer i afsnit 5 efterlevelseseomkostningerne for erhvervslivet som værende under 10 mio. kroner. Det er ikke yderligere uddybet, hvad denne vurdering er baseret på, dog anføres det, at lidt mere end 650 virksomheder forventes at ville have omkostninger til en MitID-broker, udvikling af webshop samt efterfølgende driftsomkostninger som følge af anvendelse af et aldersverificeringssystem. Bryggeriforeningen vurderer det som usandsynligt, at disse omkostninger samlet set vil holde sig under 10 mio. kr.

I samme afsnit anføres det, at det ikke er muligt at estimere, hvor mange transaktioner i nethandlen, der indeholder tobak, nikotin og/eller alkoholholdige drikkevarer. Bryggeriforeningen finder, at det ikke er tilstrækkeligt beskrevet, hvorfor Indenrigs- og Sundhedsministeriet ikke er i stand til at foretage en sådan estimering.

Bryggeriforeningen anbefaler, at Sundheds- og Indenrigsministeriet foretager en egentlig vurdering af lovændringens efterlevelseseomkostninger.

Brugen af unge kontrolkøbere indeholder uklarheder om målretning og evaluering af ordningen

Bryggeriforeningen støtter samlet set op om tiltag, der sikrer efterlevelse af de til enhver tid gældende salgsaldersgrænser for alkohol. Dog er der i beskrivelsen af brugen af kontrolkøbere en række uklarheder, som er særligt uhensigtsmæssige, når der tages højde for, hvor indgribende brugen af kontrolkøbere er i et retssikkerhedsmæssigt perspektiv.

For det første er det uklart, hvordan brugen af unge kontrolkøbere vil målrettes. Det fremgår at:

"Sikkerhedsstyrelsen (...) kan gøre brug af unge kontrolkøbere med skjult identitet, når der ikke med rimelig grund er mistanke om, at der fra forretningsstedet begås strafbare lovovertrædelser". (s. 48)

Dog fremgår det ligeledes at:

"Brugen af unge kontrolkøbere vil – som resten af Sikkerhedsstyrelsens kontrol – skulle ske ud fra en risikobaseret tilgang med særligt fokus på steder, hvor regelefterlevelsen generelt forventes at være lav." (s. 49).

Bryggeriforeningen finder, at det kan opfattes som selvmodsigende, at Sikkerhedsstyrelsen kan gøre brug af unge kontrolkøbere hvor der ikke er rimelig grund til mistanke samtidigt med, at ordningen følger en risikobaseret tilgang med fokus på områder, hvor regelefterlevelsen forventes at være lav. Det efterlader samlet set et uklart indtryk af, hvordan brugen af unge kontrolkøbere vil blive målrettet.

Tilsvarende fremgår en potentiel selvmodsigelse i beskrivelsen af formålet med evalueringen af ordningen. Således er det beskrevet, at ordningen vil blive evalueret med henblik på:

" (...) at fastlægge den videre brug af ordningen" (s. 19)

" (...) en drøftelse af, om ordningen skal forlænges, gøres permanent eller ophøre" (s. 49)

De to formuleringer efterlader et uklart indtryk af, om evalueringen af ordningen er påtænkt at vurdere *hvordan* ordningen skal fortsætte eller *om* ordningen skal fortsætte.

Bryggeriforeningen anbefaler, at det præciseres, at brugen af unge kontrolkøbere generelt vil ske risikobaseret og målrettet butikker og miljøer, hvor regelefterlevelsen forventes at være lav. Dog således, at kontrol også kan finde sted uden konkret mistanke.

Bryggeriforeningen anbefaler, at det præciseres, at formålet med evalueringen af ordningen er at danne grundlag for, om ordningen skal forlænges, gøres permanent eller ophøre.

Brugen af unge kontrolkøbere kan med fordel sammenkobles med indførelse af elektronisk aldersverificering i de fysiske butikker

Med henblik på at brugen af unge kontrolkøbere er et særligt indgribende tiltag overfor butikkerne og deres medarbejdere forekommer det rimeligt, at dette tiltag timingmæssigt følger arbejdet for elektronisk aldersverificering i de fysiske butikker. Dette vil give en balance, hvor butikkerne samtidigt med, at de udsættes for denne skærpede myndighedskontrol, også gives nye redskaber til at sikre en mere effektiv alderskontrol.

Bryggeriforeningen anbefaler, at Sundheds- og Indenrigsministeriet snarest muligt iværksætter sin analyse af mulighederne for indførelse af elektronisk aldersverificering i de fysiske butikker, og at brugen af unge kontrolkøbere iværksættes, når butikkerne har fået adgang til at benytte elektronisk aldersverificering.

På vegne af Bryggeriforeningen,

Rasmus Sand

Sundheds- og erhvervspolitisk chef

Telefon: (+45) 2090 6151

E-mail: rasmus@bryggeriforeningen.dk

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotholmsgade 10-12
1216 København K

Børns Vilkår
Trekronergade 26
2500 Valby
Danmark

M +45 3555 5559
bv@bornsvilkar.dk
www.bornsvilkar.dk

6. marts 2024
Side 1

Børns Vilkårs høringssvar vedr. Ændring af lov om tobaksvarer m.v.

Børns Vilkår finder det positivt, at der er øget fokus på børn og unges adgang til og forbrug af alkohol og tobaksvarer.

Børns Vilkår er enige med og støtter op om Kræftens Bekæmpelses høringssvar.

Foruden de sundhedsskadelige konsekvenser af indtagelsen af alkohol, vil vi gerne påpege at alkohol i dag definerer mange unges fællesskaber, hvilket kan være meget uhensigtsmæssigt for trygge fællesskaber og der opstår en kultur, hvor det forventes at der skal indtages alkohol. Derudover er alkohol koblet til både skadestuebesøg, ulykker og dødsfald blandt børn og unge, jf. [Druk sender hvert år 30.000 unge på skadestuen | Kræftens Bekæmpelse \(ritzau.dk\)](#), hvorfor vi forventer at øget tilsyn og begrænsning af adgang vil have en positiv effekt på børn og unges skadestuebesøg.

Med venlig hilsen
Rasmus Kjeldahl
Direktør

STOP
SVIGT

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Att.: Camilla Friborg Madsen
Slotsholmsgade 10-12
1216

7. marts 2024

Svar på høring over forslag til ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Dansk Erhverv har modtaget ovenstående udkast til lovforslag i høring. Lovforslaget er en del af udmøntning af den politiske aftale om en forebyggelsesplan målrettet børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol.

Dansk Erhverv har følgende bemærkninger til udkastet:

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv støtter en skærpet indsats målrettet forebyggelse af børn og unges tobaks-, nikotin-, og alkoholforbrug. Vi deler bekymringen om den udvikling, vi ser blandt børn og unge, og støtter det politiske initiativ for at gribe ind og få vendt udviklingen. Børn og unges rygning, nikotin- og alkoholforbrug er en mangefacetteret problemstilling, der kræver en bred og koordineret indsats. Dansk Erhverv og vores medlemmer er i den sammenhæng klar til at påtage sig vores del af ansvaret og tage del i løsningerne.

Dansk Erhverv mener grundlæggende at forebyggelsesplanen med de samlede initiativer den indeholder, har et uforholdsmæssigt stort fokus på indsatser der påvirker og er indgribende for detailhandlens virksomheder. Lovændringerne som skal udmønte forebyggelsesaftalen har stor indflydelse på detailhandlen og derfor er det for Dansk Erhverv et gennemgående fokusområde at opfordre til og påpege vigtigheden af virksomhedernes retssikkerhed, samt proportionaliteten i de tiltag der er fastlagt i forebyggelsesaftalen.

I det konkrete lovforslag, som indeholder de tre hovedpunkter: forbud mod indførsel, køb, salg mv. af ulovlige produkter, hjemmel til at Sikkerhedsstyrelsen kan beslaglægge ulovlige produkter, samt en styrket alderskontrol i form af anvendelse af unge kontrolkøbere og aldersvalidering ved onlinesalg, er det primært det tredje hovedpunkt, der giver anledning til vores bemærkninger.

Forbud mod indførsel, køb, besiddelse mv.

Dansk Erhverv bakker op om den foreslåede ændring, der vil gøre det forbudt at indføre, købe, besidde mv. ulovlige elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere.

I Dansk Erhverv er vi enige i at indsatsen målrettet de ulovlige produkter, som indeholder smagsstoffer og/eller høje nikotinkoncentrationer, som ikke er lovlige i Danmark, skal skærpes, så de ulovlige produkter i højere grad kan opdages og fjernes fra markedet.

Forslaget vil give Sikkerhedsstyrelsen mulighed for at gribe ind flere steder i forsyningskæden, end tilfældet er i dag, og i Dansk Erhverv forventer vi, at det vil danne grundlag for at flere af de ulovlige elektroniske cigaretter fjernes fra det danske marked.

Dansk Erhverv finder det ligeledes fornuftig med de i lovforslaget indskrevne undtagelser hvad angår muligheden for at Danmark fortsat kan være transitland, for de pågældende ulovlige produkter, samt for produkter der er indført med henblik på forskningsarbejde.

Dansk Erhverv stiller sig skeptisk over for den sidste undtagelse omkring eget forbrug, og vurderer, at grænsen på de indtil 10 enheder forekommer høj. Denne undtagelse vil tillade og fortsat muliggøre et forbrug af produkter der er ulovlige i Danmark, og som hermed må anskaffes eksempelvis via grænsehandel.

Beslaglæggelse

Dansk Erhverv bakker op om den foreslåede ændring, der skal give Sikkerhedsstyrelsen hjemmel til at beslaglægge ulovlige produkter. Det forslag understøtter indsatsen mod de ulovlige produkter på området, og derfor finder vi det positivt, at Sikkerhedsstyrelsen med de udvidede hjemler vil kunne føre en mere effektiv kontrol, der slår hårdere ned på ulovlige produkter.

Dansk Erhverv ønsker at understrege vigtigheden af, at Sikkerhedsstyrelsen, med de nye hjemler for beslaglæggelse, foruden anvendelse ved salg af ulovlige produkter i detailhandlen også prioriterer anvendelse ved mere utraditionelle, men meget udbredte, sagskanaler, som eksempelvis salg fra bagagerummet, sportstasken eller via apps og sociale medier.

Styrket alderskontrol

Forsøgsordning med unge kontroll købere

Dansk Erhverv mener, at indførelsen af Sikkerhedsstyrelsens mulighed for at anvende unge kontroll købere er et helt uproportionalt middel i styrkelse af alderskontrollen, som er uden tilstrækkelig begrundelse.

Dansk Erhverv har ikke kendskab til, at man tidligere i forbindelse med markedsovervågning, kontrol eller kriminalitetsbekæmpelse i øvrigt har anvendt børn som myndighedspersoner eller redskab til udøvelse af myndighedsopgaver. En sådan nyskabelse må antages at kræve en helt særlig begrundelse og en nøje afvejning af interesser og hensyn. En sådan begrundelse eller afvejning synes ikke at være fremstillet i bemærkningerne til udkastet til lovforslag.

Dansk Erhverv har generelt stort fokus på retssikkerhed og arbejder for, at al ny lovgivning skal baseres på grundlæggende lovtekniske principper og altid skal gennemgå en grundig retssikkerhedsmæssig vurdering, før nye lovforslag fremsættes og lovgivning vedtages.

I det lys vil Dansk Erhverv opfordre til, at man genovervejer nødvendigheden af denne del af lovforslaget og under alle omstændigheder, hvis man vil fortsætte med ordningen, tydeligt i lovforslagets bemærkninger redegør for, hvorfor det anses for nødvendigt at anvende børn til kontrollen, hvilke situationer man kan forestille sig, at børnene bliver stillet i, og hvordan disse situationer påtænkes håndteret.

I den forbindelse mener vi, at helt åbenbare situationer, som f.eks. barnets konfrontation af voksne som jævnaldrende ekspedienter, barnets reaktion når barnet bliver bedt om at fremvise dokumentation, overvejelse om barnets geografiske arbejdsområde (nærliggende, at det er kammerater fra skole og fritid, der sidder i kassen, der hvor kontrollen skal ske), forberedelse og oplæring af barnet til opgaven osv. bør behandles i bemærkningerne, således at Folketinget kan se, at der er nøje overvejelser bag forslaget. I behandlingen af de pågældende overvejelser mener Dansk Erhverv, at det også vil være nærliggende at inddrage konsekvenser for de unge butiksansatte, der står på den anden side i kontrolkøbssituationen. Her må det formodes at skabe en vis utryghed og usikkerhed i de unges arbejdsliv at skulle håndtere den foreslåede kontrolindsats.

Vi kan blandt andet også læse i udkastet til lovforslag, at i tilfælde af straffesager mod virksomhederne, vil man have mulighed for at indkalde børnene til at afgive vidneforklaring for retten. At afgive vidneforklaring kan måske anses for rutine for erfarne myndighedspersoner og ansatte ved politi og domstole. Men man bør overveje, hvad en sådan situation vil medføre af bekymringer for barnet, og herunder om det er proportionalt med den minimale effektivisering af kontrollen, som man opnår ved at indføre mulighed for anvendelsen af børn til kontrollen.

Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at hvis man ønsker at udvide indgrebs- og kontrolmuligheder på et myndighedsområde, så må det være en forudsætning, at de eksisterende hjemler ikke er tilstrækkelige til at opfylde formålet, og at de eksisterende muligheder inden for hjemlerne er forsøgt udnyttet mest effektivt.

Dansk Erhverv finder det problematisk, at der i den sparsomme beskrivelse af den eksisterende kontrolindsats og de overordnede betragtninger om behovet for yderligere indgrebs- og kontrolmuligheder, herunder anvendelsen af børn som kontrolkøbere, ikke har gjort tilstrækkelig rede for, hvordan man i første omgang har afsøgt mulighederne for en målrettet og effektiv kontrolindsats indenfor de eksisterende hjemler.

Dansk Erhverv mener derfor, at der er behov for en udførlig gennemgang af kontrolindsatsen, som den har fundet sted i Sikkerhedsstyrelsen frem til i dag.

Herunder må der nødvendigvis redegøres for, på hvilke tidspunkter og ugedage man har foretaget kontroller, samt hvorfor Sikkerhedsstyrelsen som udgangspunkt lægger de pågældende tilsyn indenfor normal arbejdstid, og ikke sen eftermiddag og aften, hvor man må formode, at kontrolbesøget vil opfange flere købsforsøg. Desuden bør der redegøres for i hvilket omfang, man har henvendt sig til de unge købere og bedt dem oplyse alder, sådan som der allerede er hjemmel til, samt

i hvilket omfang Sikkerhedsstyrelsen ved kontakten til de unge købere har sikret sig, at den unge køber forstår, at det er salget og ikke købet, der er ulovligt.

Dansk Erhverv mener ikke, det er muligt at vurdere, om det er proportionalt at udvide kontrolmulighederne til at anvende børn i kontrollen, når man i udkastets bemærkninger ikke har lavet en tilstrækkelig gennemgang af den eksisterende kontrolindsats og anvendelsen og udnyttelsen af de gældende hjemler.

Derudover mener Dansk Erhverv, at en indførsel af hjemmel til at anvende børn mellem 15 og 18 år som kontrolkøbere vil kræve en nøje redegørelse for, hvordan denne ordning vil harmonere med reglerne om forbud mod "agent provocateur".

Dansk Erhverv mener langt fra, at det i lovforslagets afsnit om bemærkninger og overvejelser er tilstrækkeligt gennemgået. Vi mener, det er problematisk, da netop tvivlen om forslagets mulige overholdelse af provokationsforbuddet har været dominerende i den offentlige debat i forlængelse af præsentationen af den politiske aftale i november 2023, blandt andet foranlediget af flere juridiske eksperter. Derfor er det uforståeligt for Dansk Erhverv, at man i lovforslaget ikke har prioriteret en redegørelse for, hvordan man helt specifikt sikrer sig overholdelse af provokationsforbuddet.

Dansk Erhverv noterede sig i øvrigt, at der i aftaleteksten for forebyggelsesplanen fremgik en væsentlig overvejelse omkring, hvordan den unge kontrolkøber fremstår, i følgende formulering (aftaletekst side 4):

"Der vil eksempelvis ikke blive udsendt unge, der bevidst fremstår som værende over aldersgrænserne."

Dansk Erhverv finder det problematisk, at denne formulering ikke er at finde i lovforslaget. Dansk Erhverv mener, at den bør fremgå og uddybes i selve lovforslaget, da det tilsyneladende har været en væsentlig del af overvejelserne under de politiske forhandlinger.

Endelig er det meget uklart, om man har tænkt sig at anvende børnene som kontrolkøbere i de tilfælde, hvor der ikke er mistanke om manglende alderskontrol eller netop, hvor der er mistanke om, at butikkerne ikke efterlever alderskontrolkravene.

Sikkerhedsstyrelsen har formentlig gode erfaringer med anvendelsen af "mystery shoppere" på de områder, hvor styrelsen er afhængig af at skulle kunne købe produkter, hvor de skal kontrollere produktdokumentation eller konstruktion, hvor det netop er vigtigt at sikre, at sælgeren sender den samme type produkt til Sikkerhedsstyrelsen, som man ville sende til en forbruger.

Mystery shopping giver ikke nødvendigvis samme mening i en situation, hvor der er tale om lovlige produkter, men det som styrelsen skal kontrollere er, om virksomhederne har etableret procedurer til at foretage alderskontrol, og om procedurerne overholdes.

Dette gælder særligt, når kontrollen som her foretages i butikslokaler, og hvor der sker salg af de pågældende meget solgte produkter i fuld åbenhed, og Sikkerhedsstyrelsen allerede har hjemmel til at kræve, at køberne oplyser deres alder overfor en kontrollant.

Hertil kommer, at pligten til at kræve alderslegitimation allerede indtræder ved køb af ét produkt alkohol eller tobak – og ikke som ved f.eks. produkter med udgangsstoffer til eksplosivstoffer, hvor der skal købes et større antal produkter, før der stilles krav om handling fra virksomhedens side.

Det må på den baggrund antages, at Sikkerhedsstyrelsen vil have mange muligheder for at overvåge de enkelte butikkers regelefterlevelse ved blot at være til stede i eller udenfor butikkerne på de tidspunkter, hvor der typisk er risiko for, at børn forsøger at købe alkohol eller tobak. Dansk Erhverv foreslår på ovenstående baggrund, at man i stedet for at indføre brug af børn i kontrollen, gennemfører en oplysningskampagne overfor borgerne i Danmark om, at kontrolmyndighederne har hjemmel til at bede om, at køberne af alkohol og tobak legitimerer sig i forbindelse med myndighedernes kontrol af butikkernes overholdelse af lovgivningen om alderskontrol.

Dansk Erhverv mener at et sådant initiativ ikke alene vil være egnet til at skåne børn for at deltage i kontrollen, men også vil medføre et øget fokus i befolkningen på, at alle er med til at hjælpe til overholdelsen af disse krav af hensyn til børns sundhed og en ændring af alkoholkulturen i Danmark.

Online aldersvalidering

Dansk Erhverv anerkender, at de nuværende løsninger ved salg af varer med aldersrestriktioner online ikke er tilstrækkelige og der derfor er behov for nye tiltag. Det er imidlertid Dansk Erhvervs opfattelse, at de enkelte virksomheder er bedst til at vurdere, hvilke løsninger der vil være effektive for dem, for at kunne overholde aldersrestriktionerne, hvorfor vi ser positivt på lovforslagets tiltag om metodefrihed i valget af system til aldersverificering. Det er afgørende, at der sikres teknologineutralitet i valg af løsning, så ikke blot kendte eksisterende løsninger, men også fremtidige og på nuværende tidspunkt ukendte løsninger, kan anvendes - eksempelvis via betalingskort.

Desuden opfatter Dansk Erhverv forslaget sådan, at metodefriheden også gælder i forhold til, at samme virksomhed, vil kunne vælge flere forskellige løsninger, alt afhængigt af, hvad der passer bedst til de forskellige online salgskanaler, virksomheden måtte rumme.

Dansk Erhverv finder det afgørende, at der ved anvendelse af eks. MitID i forbindelse med brugeroprettelse med login, vil være foretaget en alderverificering, der også er gældende for fremtidige køb på pågældende bruger, sådan at køberen ikke skal verificeres gennem en transaktion til MitID ved hvert specifikke køb. Dansk Erhverv mener ikke, at dette er tilstrækkeligt beskrevet i lovforslaget, og opfordrer til, at dette justeres.

Dansk Erhverv mener desuden, at der med den foreslåede dato for ikrafttræden den 1. oktober 2024, er afsat for kort tid til, at virksomhederne kan nå at finde et passende aldersverificeringssystem, og implementere det i deres webshop/app. Særligt ud fra den betragtning, som også nævnes i lovforslaget, at der på baggrund af det kommende krav om effektiv aldersverificering online, vil være grundlag for udvikling af nye aldersverificeringsprodukter og konkurrence på området. Dansk Erhverv mener i den forbindelse, at der bør afsættes en længere periode, der giver tilstrækkelig tid til, at der både skal udvikles nye aldersverificeringsprodukter, samt at virksomhederne skal have tid til at vælge en passende løsning, samt at implementere den valgte løsning på webshop/app.

Dansk Erhverv anbefaler derfor en ny dato for ikrafttræden af online aldersverifikationssystem, som ikke ligger før juli 2025.

I den forbindelse ønsker Dansk Erhverv at gøre opmærksom på, at det bør overvejes, om ikrafttrædelsesdatoen bør udsættes indtil arbejdet med en analyse af aldersverificering i fysiske butikker er gennemført, da der potentielt kan ligge oplagte løsninger, som resultat af analysearbejdet, som vil kunne finde anvendelse i den online aldersverificering også.

Behov for samlet evaluering af forebyggelsesplanens indsatser

Dansk Erhverv finder det helt grundlæggende for en effektiv forebyggelsesindsats, at man sikrer sig en løbende kontrol med, at de indsatser, der besluttet politisk, evalueres med henblik på at skabe klarhed omkring, hvilke indsatser, der har en reel forebyggende effekt. Dette med formålet at sikre sig, at indsatser, som ingen reel effekt har, saneres, da de oftest er forbundet med et resourceforbrug i det offentlige, eller i det private erhvervsliv.

Vi noterer os, at der i lovforslaget udelukkende er lagt op til evaluering af forsøgsordningen med unge kontrolkøbere og ikke i forhold til de øvrige elementer af lovforslaget. Det mener vi, i Dansk Erhverv er problematisk, og vi må derfor opfordre til, at man vil foretage en bred evaluering af de mange initiativer, som forebyggelsesaftalen indeholder.

Specifikke bemærkninger:

Aldersverificering online (I lovforslag, 3. I § 2 indsættes som nr. 32: (side 1))

I lovforslaget foreslås følgende formulering indsat:

»32) Alderskontrolsystem: Et IT-system, der entydigt bekræfter forbrugers alder elektronisk i overensstemmelse med aldersgrænsen.«

Der er efter Dansk Erhvervs opfattelse ikke behov for, at systemet entydigt bekræfter forbrugers alder, men alene behov for, at det kontrolleres, om aldersgrænsen er overholdt. Dette er til lige beskrevet andre steder i lovforslaget, eks. på side 20 under overvejelser og den foreslåede ordning:

“Det bemærkes, at kravet om elektronisk aldersverificering ikke forudsætter, at borgerens eksakte alder skal bekræftes, men blot at det bekræftes, at borgeren er over aldersgrænsen.”

Dette bør fremgå direkte og tydeligt i lovteksten.

Aldersverificering online (4. I § 15, stk. 4, der bliver stk. 3, side 3)

I lovforslaget fremgår følgende formulering:

4. I § 15, stk. 4, der bliver stk. 3, indsættes efter »med«: »og uden« og »der er registreret efter § 13, stk. 1, skal drive et alderskontrolsystem, jf. stk. 5« ændres til: »skal ved fjernsalg drive et alderskontrolsystem, hvormed det på salgstidspunktet kontrolleres, at kunden er fyldt 18 år, jf. stk. 4«.

Formuleringen ”drive et alderskontrolsystem” må forstås sådan, at det er selve sælgeren af produktet der skal drive systemet. Imidlertid vil de fleste sælgere/webshops ikke selv drive et system, men købe adgang til et system som andre driver, fx MitID, der pt. drives af Nets. Det skal derfor ikke være et krav, at sælgeren selv driver systemet - det afgørende må være, om sælgeren anvender et effektivt alderskontrolsystem

Unge kontrollkøbere, aldersoplysninger fra køber (Overvejelser og den foreslåede ordning, side 19)

Af lovforslaget fremgår følgende formulering:

Når Sikkerhedsstyrelsen fører kontrol med overholdelse af aldersgrænserne i fysiske butikker, er det en forudsætning, at de er til stede til at overvære salget og dermed konstatere, at forhandleren ikke håndhæver aldersgrænserne. Derfor er det sjældent, at Sikkerhedsstyrelsens kontrol fører til politianmeldelser. Sikkerhedsstyrelsen er endvidere bevismæssigt afhængig af, at den unge giver oplysninger om sin alder og identifikationsoplysninger.

Det foreslås derfor at bemyndige Sikkerhedsstyrelsen til i en periode på to år forsøgsvist at anvende unge kontrollkøbere ved kontrolbesøg i fysiske butikker i hele Danmark.

Dansk Erhverv har ved gennemgang af de eksisterende regler på området konstateret, at det af § 2b i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år fremgår, at:

“Sikkerhedsstyrelsens repræsentanter kan mod behørig legitimation og uden retskendelse kræve at få meddelt alle oplysninger fra detailforhandlere og købere af alkohol, tobaksvarer, tobakssurrogater og urtebaserede rygeprodukter, der er nødvendige for kontrollen efter stk. 1”

Dansk Erhverv læser den gældende hjemmel for Sikkerhedsstyrelsens kontrol af aldersgrænser sådan, at den netop giver mulighed for, at kontrollanter kan observere i butikker uden forud at give sig til kende, ligesom det også fremgår, at de har ret til at kræve *alle nødvendige* oplysninger af såvel detailforhandlere, som deres købere.

Dansk Erhverv mener derfor, at formuleringen i lovforslaget er misvisende, da den efterlader indtrykket af, at det i den gældende hjemmel ikke er muligt for Sikkerhedsstyrelsens repræsentanter at bede køber om oplysninger om alder.

Det er Dansk Erhvervs opfattelse, at hvis man ønsker at få udvidet sine indgrebs- og kontrolmuligheder på et myndighedsområde, så må det være en forudsætning, at de eksisterende hjemler ikke er tilstrækkelige til at opfylde formålet, og at de eksisterende muligheder er forsøgt udnyttet mest effektivt. Ovenstående afsnit på 6 linjers begrundelse anses for alt for sparsomt til at opnå adgang til at anvende børn som kontrollanter og på det foreliggende grundlag finder Dansk Erhverv derfor ordningen uproportional.

Unge kontrollkøbere, ansættelse af unge over 15 år (bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, side 49 og 66)

Af lovforslaget fremgår følgende formulering:

“Det forudsættes, at den unge kontrollkøber skal være mindst 15 år gammel, bl.a. henset til, at i tilfælde af, at den pågældende skal vidne i en eventuel straffesag, således bl.a. vil være underlagt straffelovens kapitel 17 om falsk forklaring og falsk anklage.”

Dansk Erhverv finder den beskrevne situation i formuleringen bekymrende, og må igen opfordre til yderligere overvejelser om proportionalitet i vurderingen af anvendelse af unge mennesker, som ansættes af Sikkerhedsstyrelsen til at opfordre til lovovertrædelse og med risiko for at skulle sidde som vidne i en straffesag. Dansk Erhverv mener ikke, at den byrde den unge kontrollkøber påtager sig i den forbindelse, står mål med formålet med indførelsen af unge kontrollkøbere.

Unge kontrolkøbere, påvirkning af lovovertrædelse (bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser, side 49-50 og 67)

Af lovforslaget fremgår følgende formuleringer:

Side 49-50: "Anvendelse af unge kontrolkøbere må ikke påvirke væsentlige omstændigheder ved lovovertrædelsen, herunder bevirke en forøgelse af overtrædelsens omfang eller grovhed. Således vil Sikkerhedsstyrelsen alene kunne købe den mindst mulige mængde elektroniske cigaretter og/eller genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin med henblik på at kontrollere, om der sker ulovligt salg. Den unge kontrolkøber må alene forsøge at købe lovlige produkter."

Side 67: "Anvendelse af unge kontrolkøbere må ikke påvirke væsentlige omstændigheder ved lovovertrædelsen, herunder bevirke en forøgelse af overtrædelsens omfang eller grovhed. Således vil Sikkerhedsstyrelsen alene kunne købe den mindste mulige mængde tobaksvarer, tobaks-surrogater, urtebaserede rygeprodukter og/eller alkoholholdige drikkevarer med henblik på at kontrollere, om der sker ulovligt salg. Den unge kontrolkøber må alene forsøge at købe lovlige produkter."

Dansk Erhverv finder formuleringerne for vage til at kunne vurdere, hvordan Sikkerhedsstyrelsen konkret skal sikre sig at provokationsforbuddet ikke overtrædes. Dansk Erhverv mener, at der bør indgå en konkret og udtømmende gennemgang af, hvordan provokationsforbuddet sikres overholdt.

Dansk Erhverv står som altid til rådighed for uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Stine Sjølund Blok
Chefkonsulent

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Sendt som e-mail til sum@sum.dk

kopi til cfma@sum.dk

Odense, den 20. februar 2024

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Dansk Selskab for Folkesundhed takker for muligheden for at kommentere ovennævnte udkast.

Vi hilser skærperne af regelsættet omkring de nikotinholdige produkter velkommen - ikke mindst, at det præciseres, at reglerne også gælder tobakssurrogater og andre rygeprodukter.

Efter vores opfattelse kan arbejdet med at beskytte børn og unge mod disse stoffer ikke blive for ambitiøst, da konsekvenserne af brugen rækker langt ud over, hvad børn og unge selv kan overskue.

Det er positivt, at den vedtagne forebyggelsesplan nu implementeres, men vi skal ikke undlade at bemærke, at vi gerne ser, at der fremover fokuseres yderligere på målrettet arbejde med flere strukturelle tiltag (fx øgede afgifter på *alle* typer af produkter og øget aldersgrænse for køb af alkohol), som kan forebygge et nikotin- og alkoholforbrug blandt børn og unge. Desuden henstiller vi i Dansk Selskab for Folkesundhed til, at der laves grundig evaluering/følgeforskning på tiltagene, således forebyggelsesplanen kan justeres ved behov.

Venlig hilsen

Helle Terkilsen Maindal
Forperson
Dansk Selskab for Folkesundhed

Christina Bjørk Petersen
Kommende forperson
Dansk Selskab for Folkesundhed

Camilla Friborg Madsen

Fra: Marianne Lundsgaard <ml@aeldreraad.dk>
Sendt: 13. februar 2024 09:13
Til: DEP Sundhedsministeriet; Camilla Friborg Madsen
Emne: SV: Høring: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre

Danske Ældreråd kvitterer hermed for høringsmaterialet.
Danske Ældreråd har ingen bemærkninger til det fremsendte.

Med venlig hilsen

Marianne Lundsgaard

Seniorkonsulent

Telefon: 38 77 01 65 | Mobil: 20 49 93 19 | Mail: ML@aeldreraad.dk

Danske Ældreråd | Jernbane Allé 54, 3. sal | 2720 Vanløse

Danske Ældreråd er landsorganisation for landets 98 folkevalgte ældreråd. Vi har viden, holdninger og anbefalinger til ældreområdet. www.danske-aeldreraad.dk

Fra: Camilla Friborg Madsen <CFMA@SUM.DK>

Sendt: 8. februar 2024 09:13

Til: Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; info@alkohologsamfund.dk; ac@ac.dk; Advokatsamfundet <samfund@advokatsamfundet.dk>; info@alkohologsamfund.dk; ac@ac.dk; ka@ka.dk; Arbejdstilsynet <arbejdstilsynet@at.dk>; Astma-Allergi Forbundet <info@astma-allergi.dk>; Astma-Allergi Forbundet <info@astma-allergi.dk>; formand@becig.dk; bkd@blaakors.dk; post@branchedanmark.dk; info_dk@bat.com; Danske Læskedrik Fabrikanten (info) <info@bryggeriforeningen.dk>; bkd@blaakors.dk; bv@bornsvilkar.dk; kontakt@cfh.ku.dk; forbrugerservice@forbruger.coop.dk; kontakt@dagrofa.dk; Danmarks Apotekerforening <apotekerforeningen@apotekerforeningen.dk>; farmaceutiske-selskab@pharmadanmark.dk; info@lunge.dk; Danmarks Restauranter og Cafeer <drc@thehost.dk>; da@da.dk; formand@dadafo.dk; Dansk Erhverv (info) <info@danskerhverv.dk>; Emballageindustrien <hoering@di.dk>; dls.dlsoffice@gmail.com; ltm@dadl.dk; dsam@dsam.dk; kristen.kistrup@regionh.dk; administration@dsff.dk; info@patientsikkerhed.dk; dsr@dsr.dk; Dansk Transport og Logistik (DTL) <dtl@dtl.eu>; fysio@fysio.dk; kontakt@dgsnet.dk; dh@handicap.dk; info@danskepatienter.dk; Danske Regioner <regioner@regioner.dk>; info@danske-seniorer.dk; dse@skoleelever.dk; info@dansktp.dk; Danske Ældreråd <info@aeldreraad.dk>; Dataetiskraad <dataetiskraad@dketik.dk>; Datatilsynet <dt@datatilsynet.dk>; dsk@dsk.dk; dommerforeningen@gmail.com; Det Etske Råd kontakt <kontakt@etiskraad.dk>; Diabetesforeningen <info@diabetes.dk>; sales@efuma.com; kontakt@eeo.dk; foa@foa.dk; fh@fho.dk; Faglig Fælles Forbund 3F <3f@3f.dk>; ff@farmakonom.dk; mail@finansdanmark.dk; 1 - KFST Forbrugerrådet (KFST) <FO@Forbrugerrådet.dk>; Forbrugerrådet <hoeringer@fbr.dk>; hf@fadl.dk; fas@dadl.dk; kontakt@fdih.dk; hs@fpm.dk; fp@fogp.dk; himr@himr.dk; support@gejser.dk; Gigtforeningen <info@gigtforeningen.dk>; Hjerteforeningen <post@hjerteforeningen.dk>; horesta@horesta.dk; info@oliver-twist.dk; info@igldk.dk; info.dk@iti.com; sek@jordemoderforeningen.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; national@kfum-kfuk.dk; kk@kirkenskorshaer.dk; kfs@sundkom.dk; Kommunernes Landsforening <KL@KL.DK>; Kræftens Bekæmpelse <info@cancer.dk>; los@los.dk; lh@handelselever.dk; Lægeforeningen <dadl@dadl.dk>; Brancheorganisationen for Lægemiddelvirksomheder i Danmark

(LIF) <info@lif.dk>; medico@medicoindustrien.dk; ungdom@danskmetal.dk; moedrehjaelpen@moedrehjaelpen.dk; govsec@nanog.gl; NVK Kontakt <kontakt@nvk.dk>; DKetik Institutionspostkasse <DKetik@DKetik.dk>; isf@nikotinbranchen.dk; Nærbutikkernes Landsforening <info@nbl-landsforening.dk>; nnf@nnf.dk; Offentligt Ansatte Organisationer <oao@oao.dk>; info@pfldk.dk; njl@patientforeningen.dk; info@patientforeningen-danmark.dk; pd@pharmadanmark.dk; info@pharmakon.dk; christoffer.arzrouni@pmi.com; plo@dadl.dk; pto@pto.dk; info@rigsrevisionen.dk; kontakt@roegfrifremtid.dk; Rådet for Socialt Udsatte <post@udsatte.dk>; humres@sallinggroup.com; post@skole-foraeldre.dk; info@smokesolution.com; benny.husted@ssp-samraadet.dk; post@sundbynetvaerket.dk; info@sundheddanmark.nu; shk@sundhedskartellet.dk; silkeborg@swedishmatch.com; info@sygeforsikring.dk; info@tandlaegeforeningen.dk; jh@tobaksindustrien.dk; info@tobaksproducenterne.dk; info@vinordic.org; aeldresagen@aeldresagen.dk; yl@dadl.dk

Emne: Høring: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre

Til alle høringsparter

Se venligst vedhæftede høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet skal anmode om at modtage eventuelle bemærkninger til udkastet **senest torsdag d. 7. marts 2024 kl. 12.**

Bemærkninger bedes sendt til sum@sum.dk med kopi til cfma@sum.dk.

Camilla Friborg Madsen

Specialkonsulent, Kontor for Forebyggelse, Borgerhenvendelser og Strålebestyrelse

M 21 67 75 18

@ cfma@sum.dk

**INDENRIGS- OG
SUNDHEDSMINISTERIET**

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Tlf. 7226 9000

Læs ministeriets datapolitik [her](#)

www.sum.dk

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

E-mail: sum@sum.dk, cc: cfma@sum.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Danske Patienter takker for muligheden for at afgive høringssvar vedr. ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love, som skal udmønte dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge. I Danmark er der mange børn og unge, der begynder at ryge og bliver afhængige af nikotin. Det sker i takt med, at der løbende kommer flere tobaks- og nikotinprodukter på markedet. Samtidig er det for nemt for mindreårige at købe disse produkter. Det skaber et stigende behov for politisk handling, og det er derfor positivt, at man med dette forslag vil øge kontrolindsatsen på området.

E-cigaretter er sundhedsskadelige og øger risikoen for, at børn og unge begynder at ryge cigaretter. Vi finder det derfor positivt, at lovforslaget giver bedre mulighed for at gribe ind, før ulovlige produkter kommer på markedet. Det er også positivt, at myndighederne får bedre mulighed for at beslaglægge tobaks- og nikotinprodukter, som er omfattet af straffelagte regler.

Aldersgrænserne for salg af alkohol og tobaks- og nikotinprodukter skal håndhæves. Det er derfor fornuftigt at forbedre kontrollen med salget ved at indføre kontrolkøbere i fysiske butikker og stille krav om mere effektiv alderskontrol ved online salg. I Danske Patienter mener vi dog, at der er behov for mere vidtrækkende tiltag for at begrænse mindreåriges adgang til produkterne. I den forbindelse kan man med fordel søge inspiration fra Finland og Holland, hvor online salg af tobak og lignende produkter er helt forbudt. Den model anbefales i øvrigt af WHO.

Vi henviser til høringssvar fra vores medlemsforeninger for mere uddybende kommentarer.

Med venlig hilsen

Morten Freil
Direktør

Dato:
7. marts 2024

Danske Patienter
Kompagnistræde 22, 1. sal
1208 København K

Tlf.: 33 41 47 60

www.danskepatienter.dk

E-mail:
lk@dankepatienter.dk

Cvr-nr: 31812976

Side 1/1

07-03-2024

EMN-2018-02059

1685959

Louise Borgstrøm

Høringssvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Danske Regioner har modtaget udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love i høring. Lovforslaget skal udmønte dele af den politiske aftale *En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol*.

Danske Regioner bakker op om lovgivning, som kan bidrage til, at færre børn og unge begynder at anvende og blive afhængige af alkohol og forskellige tobaks- og nikotinprodukter.

Danske Regioner finder det positivt, at der med lovforslaget lægges op til en opstramning af alderskontrollsystemet ved online salg af alkohol og tobaks- og nikotinprodukter. Det er desuden positivt, at der med lovforslaget vil være fokus på forsyningskæden og distributører af tobaks- og nikotinprodukter, hvilket forventes at begrænse den nuværende lette tilgængelighed til produkterne for børn og unge.

Danske Regioner ser frem til at se indholdet i de øvrige to lovforslag, som skal bidrage til udmøntning af forebyggelsesplanen. Danske Regioner har noteret sig, at det med forebyggelsesplanen fortsat vil være muligt for børn og unge under 18 år at købe produkter med en alkoholprocent på op til 6. Børn og unges hjerner er mere sårbare overfor alkohol, og et stort alkoholindtag hos unge er årsag til hospitalskontakter grundet ulykker mv. Desuden øger et tidligt og stort alkoholforbrug i ungdommen risikoen for overforbrug og sygdomme senere i livet. For at forebygge dette ser Danske Regioner gerne et egentligt forbud mod salg af alkohol til børn og unge under 18 år. Danske Regioner håber, at de tiltag, der med forebyggelsesplanen planlægges gennemført på alkoholområdet, er

tilstrækkelige til fremadrettet at mindske børn og unges alkoholforbrug, og at man er villig til at se på yderligere tiltag, hvis det ikke er tilfældet.

Høringssvaret sendes med forbehold for godkendelse i Danske Regioners bestyrelsen den 23. maj 2024.

Venlig hilsen

Anders Kühnau
Formand, Danske Regioner

Mads Duedahl
Næstformand, Danske Regioner

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
E-mail: sum@sum.dk og cfma@sum.dk.

4. marts 2024

Danske Tandplejere
Rosenborggade 1a
1130 København K

T: 8230 3540
E: info@dansktp.dk

www.dansketandplejere.dk

**Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love
(Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)**

Danske Tandplejere takker for muligheden for at komme med bemærkninger til ovennævnte høring.

Tobak

Danske Tandplejere støtter generelt op om alle tiltag og lovændringer, som mindsker brugen af nikotinholdige produkter af alle slags, da nikotin og indtaget heraf har en yderst skadelig effekt på borgerens generelle sundhed, herunder også borgernes tandsundhed. Der er blandt andet en markant og signifikant sammenhæng mellem parodontitis og brug af tobaksprodukter. Parodontitis udvikler sig hurtigere hos rygere, og succesraten ved behandling er langt ringere hos rygere end hos ikke-rygere. Disse helbredsmæssige konsekvenser er også gældende for børn og unge, der bruger tobaks- og nikotinholdige produkter, hvor eksempelvis brugen af snusprodukter har fået antallet af skader på tandkød og den generelle mundsundhed til at udvikle sig negativt for et stort antal børn og unge.

Alkohol

Danske Tandplejere støtter ligeledes op om alle tiltag, der begrænser brugen af alkohol, da alkohol har en lang række negative konsekvenser, også for tandsundheden. Alkohol kan blandt andet forårsage mundhulekræft og derfor er det, også af den grund, en god ide at begrænse forbruget.

Danske Tandplejere står naturligvis til rådighed, hvis ovenstående ønskes uddybet.

Venlig hilsen,

Elisabeth Gregersen

Forperson, Danske Tandplejere

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

Dato 07.03.2024

*Sendt elektronisk til sum@sum.dk med kopi til
cfma@sum.dk*

Dataetisk Råds høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love.

Dataetisk Råd takker for høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love. Rådet rådgiver regeringen og Folketinget om dataetiske problemstillinger knyttet til spørgsmålet om, hvordan anvendelse af ny teknologi kan ske med udgangspunkt i borgernes rettigheder, retssikkerhed og grundlæggende samfundsmæssige værdier.

Rådet har i dette tilfælde valgt at afgive et høringssvar, fordi rådet finder, at den del af forslaget, som omhandler aldersverificering ved køb på nettet, rejser komplekse dataetiske spørgsmål. Lovforslaget gør det pligtigt for forhandlere af alkohol-, tobak- og nikotinvarer at kontrollere, at køberen af en given vare lever op til aldersgrænserne. For online transaktioner skal forhandleren dermed indføre et *"alderskontrollsystem, der effektivt kan verificere køberes alder i forbindelse med et salg. En effektiv elektronisk aldersverificering kan f.eks. være via den aktuelle nationale eID-løsning som MitID eller via brugeroprettelse med pas eller anden gyldig legitimation, som det er gjort på lattergasområdet. Af hensyn til at sikre metodefrihed kan det også være andre verifikationsløsninger."*

Dataetisk Råd finder, at kravet om alderskontrol rejser to problematikker, som er omdrejningspunkt for dette høringssvar. I første afsnit gør Dataetisk Råd opmærksom på, at kravet om aldersverificering på nettet rejser grundlæggende spørgsmål om fri og lige adgang til internettet samt digitalt privatliv, som myndighederne bør overveje. An-

det afsnit handler om Dataetisk Råds bekymring for den i lovforslaget nævnte metodefrihed ift. valg af verifikationsløsning. Efter Rådets opfattelse kan det medføre, at detailhandlere vælger konkrete løsninger, der ikke i tilstrækkelig grad tilgodeser dataetiske principper. Rådet opfordrer på den baggrund Indenrigs- og Sundhedsministeriet til at overveje, hvordan løsninger til aldersverificering kan indrettes med dataetikken for øje.

1 Indledende kommentarer til verificering af alder på internettet

Dataetisk Råd opfatter lovforslaget som en del af en generel, international bevægelse imod krav om identifikation eller aldersverificering af fysiske personer ved adgang til digitale tjenester. I Danmark er der allerede krav om aldersverificering ved online køb af lattergas, og et lovforslag om krav om personlig identifikation ved online spil er under behandling netop nu. Ligeledes foregår der aktuelt en debat i EU om tiltag, der skal beskytte mindreårige mod uegnet indhold på nettet, som eksempelvis porno, ved at kræve aldersverifikation på de relevante tjenester, ligesom debatten også omfatter håndhævelse af aldersgrænser for adgang til sociale medier.

Dataetisk Råd er grundlæggende af den opfattelse, at de regler, der gælder i den fysiske verden, i udgangspunktet også bør gælde i den virtuelle verden. Når vi derfor pålægger fysiske butikker at verificere alderen på kunder, som køber tobak eller alkohol, er det således i udgangspunktet rimeligt at stille samme type krav til digital handel med tobak eller alkohol. Men Rådet minder samtidig om, at individets menneskerettigheder og de dataetiske principper gælder såvel online som offline.

1.1 Dataetiske udfordringer med digital adgangskontrol og lagring af data

På den baggrund bemærker Rådet, at identitets- og alderskontrol på internettet er anderledes end tilsvarende kontrol i fysiske butikker af to grunde: 1) digital kontrol på nettet udføres i praksis automatisk ved maskinel kontrol, og 2) data om kontrollen kan lagres og deles på en måde, som i praksis ikke forekommer ved kontrol i fysiske butikker. Krav om af digital kontrol bør således forstås som grundlæggende anderledes end fysisk kontrol.

Dét, at identifikation og aldersverificering udføres maskinelt på nettet kan rejse tre beslægtede dataetiske udfordringer. Den første er, at maskinel kontrol i nogle tilfælde kan være fejlbehæftet, eksempelvis således at personer som er over aldersgrænsen nægtes adgang, eller omvendt at personer under aldersgrænsen gives adgang. Den

anden udfordring er, at digital adgangskontrol kan gøre det vanskeligt for visse personer at tilgå tjenester, fordi de har svært ved at forstå og anvende digital teknologi. Den tredje udfordring er, at digital adgangskontrol kan have bias, i den forstand at de to første udfordringer kan virke forskelligt for forskellige grupper, eksempelvis således at aldersverificering virker dårligere for etniske minoriteter, eller således at ældre i højere grad end andre har svært ved at tilgå digitale tjenester.

Det, at digital identifikation og aldersverificering gør det muligt at koble identitet til adfærd på internettet og altså lagre og dele data om personers tilgang til digitale tjenester, kan rejse tre tilsvarende dataetiske udfordringer. Den første er, at lagring og deling af adgangsdatabaser skaber en risiko for at andre aktører får adgang til data, som brugeren oplever det som ydmygende at andre får adgang til, eller som fører til negative konsekvenser for brugeren, herunder tyveri og svindel med identitet. Den anden er at deling af sådanne data kan gøre det muligt at udføre eller styrke profilering af brugeren, eksempelvis hvis et forsikringsselskab anvender data om personers tobaks- eller alkoholforbrug i fastsættelse af forsikringspræmien. Den tredje udfordring er, at personer kan afstå fra at bruge digitale tjenester med identifikation eller aldersverificering for at undgå en oplevet risiko for deling af følsomme data.

1.2 Risiko for præcedens for øget digital adgangskontrol

Dataetisk Råd bemærker i den forbindelse, at disse generelle udfordringer også bør ses i lyset af, hvordan enkeltstående krav om identifikation og aldersverificering kan påvirke det bredere virke for andre typer digitale tjenester. Det skyldes, at vi i Danmark med udformningen af de første krav om identifikation og aldersverificering er i færd med at indføre en praksis, som det fremadrettet vil være lettere at udbrede til nye områder, end at ændre på eller tilbagerulle. Vi bør efter Rådets opfattelse som samfund være opmærksomme på den gradvise indskrænkning af retten til at færdes frit på internettet, idet et anonymt internet er tæt koblet til ytringsfrihed og andre grundlæggende demokratiske rettigheder. Denne ret er vigtig for whistleblowere, journalister mv, men også for helt almindelige danskere. Især i lyset af, at Danmark er blandt de mest digitaliserede samfund og danskere ofte bruger digitale værktøjer som led i at leve et helt almindeligt liv.

Dataetisk Råd ser med en vis bekymring på denne udvikling, og finder, at det vil være en klar fordel på nuværende tidspunkt at etablere regler og en praksis for digital identifikation og aldersverificering, som kan sikre en dataetisk udbredelse af sådanne krav,

der kan finde anvendelse på tværs af de forskellige tjenester, hvor lignende krav kan komme på tale nu og i fremtiden. Dataetisk Råd henstiller i sådanne situationer til, at digital identifikation eller aldersverificering kun påkræves, hvor det er nødvendigt for at beskytte borgere og håndhæve regler, og efter en konkret vurdering af, om den gavn adgangskontrollen vil gøre, står mål med de dataetiske udfordringer, som adgangskontrollen skaber. Denne proportionalitetstest er hjørnестenen i en dataetisk konsekvensvurdering.

Dataetisk Råd påpeger afslutningsvist, at der ikke har været en generel debat i samfundet om hvorvidt, der bør være fri og anonym adgang til internettet. Ikke mindst hvad befolkningen finder bør være den rette balance mellem generel anonymitet på internettet og samfundets muligheder for at sætte rammer for og kontrollere digital adfærd. I dette tilfælde kommer dilemmaet bl.a. til udtryk igennem under hvilke betingelser, det er ønskværdigt, at ens påviselige identitet gøres til grundlag for deltagelse online. I den forbindelse bemærker Rådet også, at det kan spille en vigtig rolle *hvem* det er, som foretager dataindsamlingen. Dataetisk Råd har i undersøgelsen [*En hverdag af data*](#) illustreret, hvor omfattende private aktører allerede registrerer almindelige danskeres digitale færden på nettet, og de bekymringer, som dette kan give anledning til. Omvendt kan nogle borgere opleve bekymring ved tanken om at give staten adgang til følsom information, hvis man anvender et statsligt forankret system som MitID til identifikation.

2 Specifikke anbefalinger til den påtænkte løsning

I de situationer hvor aldersverifikation vurderes at være proportionelt og nødvendigt, finder Dataetisk Råd det afgørende, at det foregår på en ansvarlig og dataetisk måde. På den baggrund finder Dataetisk Råd overordnet, at lovforslaget ikke i tilstrækkelig grad adresserer de dataetiske implikationer for især borgernes grundlæggende ret til privatliv.

2.1 Manglende dataetiske konsekvensvurdering

For det første anbefaler rådet derfor, at der forinden fremsættelse af lovforslaget i Folketinget foretages en dataetisk konsekvensvurdering af lovforslaget. Som led i denne konsekvensvurdering bør det adresseres hvilke typer data, der potentielt kan blive indsamlet og delt undervejs i verificeringen af brugerens alder under hensyn til de faktiske værktøjer, som detailhandlere kan vælge at bruge. Jf. metodefriheden i valg af

løsning bør konsekvensvurderingen indeholde dataetiske konsekvenser af anvendelse af MitID, ligesom den bør indeholde overvejelser om, hvilke dataetiske konsekvenser anvendelse af andre løsninger kunne indebære, herunder løsninger, der deler data med øvrige tredjeparter. Vurderingen kan også indeholde overvejelser over risikoen for datalæk, generel overvågning på nettet mv.

Rådet anbefaler generelt, at der i forbindelse med nye lovforslag foretages en dataetisk konsekvensvurdering, der redegør for de dataetiske konsekvenser af de lovforslag, som fremsættes i Folketinget. Dataetiske konsekvensvurderinger sætter fokus på værdier og principper som blandt andet retssikkerhed, velfærd, demokrati, værdighed, selvbestemmelse, lighed, gennemsigtighed, sikkerhed og privatliv. Dataetiske konsekvensvurderinger kan således hjælpe med til at bringe fordele, ulemper og utilsigtede konsekvenser ved lovforslag frem i lyset. De gør det derfor lettere for Folketingets medlemmer at vurdere lovforslagene samt inddrage og afveje relevante hensyn i den videre politiske proces, herunder at stille opklarende spørgsmål til den ansvarlige minister og fremsætte ændringsforslag. De dataetiske analyser vil dermed bidrage til, at Folketingets beslutninger tages på et mere kvalificeret grundlag. Rådet finder, at den generelle anbefaling af dataetiske konsekvensvurderinger er særlig relevant i forhold til det aktuelle lovforslag.

Udarbejdelse af den dataetiske vurdering giver også myndighederne selv en anledning til at overveje, hvad de dataetiske konsekvenser af lovforslaget er, og hvorvidt de kan anses som dataetisk forsvarlige. Dataetisk Råd kan i den forbindelse henvise til rådets værktøj '[Dataetik – Sådan gør du](#)', der operationaliserer identificeringen og stillingtagen til dataetiske dilemmaer.

2.2 'Metodefrihed' iht. valg af aldersverifikationsløsning sikrer ikke dataetikken tilstrækkeligt

For det andet er Dataetisk Råd bekymret for, om lovforslaget sikrer tilstrækkeligt dataetiske rammer for alderskontrollsystemer i lyset den metodefrihed, som lovforslaget giver detailhandlere i valget af en konkret løsning.

Dataetisk Råd finder det positivt, at lovforslaget specificerer, at "*Alderskontrollsystemet skal også tage hensyn til beskyttelse af forbrugernes personlige oplysninger*". Men Rådet bemærker, at dette hensyn skal udfoldes og præciseres for at kunne have en tilstrækkelig effekt for borgerne i praksis, herunder hensyn til privatliv, brugervenlighed

og øvrige forhold nævnt i afsnit 1.1. Dataetisk Råd opfordrer på den baggrund myndighederne til at overveje, hvordan der kan opstilles dataetiske rammebetingelser for implementering af digital verificering af alder.

Dataetisk Råd vil i den forbindelse gerne henvise til den franske dataretslige tilsynsmyndighed CNIL, der har arbejdet med problemstillingen omkring verificering af alder og identitet på nettet. CNIL anbefaler, at der udvikles en løsning efter privacy-by-design principper af en uafhængig tredjepart. Her bliver personen, der ønsker adgang til en tjenesteydelse, kontrolleret, men således at 1) tredjepartstjenesten, der foretager kontrol af alder eller identitet, ikke kender til hvilken tjeneste, der anmodes om adgang til, og 2) den tjeneste, brugeren anmoder om adgang til, ikke kender til brugerens identitet eller alder, men alene til godkendelsen fra tredjepartstjenesten. Et sådant system løser nogle af de generelle dataetiske udfordringer, som Dataetisk Råd har peget på ovenfor, og vil således være et solidt dataetisk fundament for også fremtidige krav om adgangskontrol til andre digitale tjenester.

Dataetisk Råd opfordrer på den baggrund myndighederne til at genoverveje muligheden for at udvikle et centralt system, selvom denne mulighed jf. bemærkningerne afskrives, idet der ikke vil *"blive udviklet en central løsning, som forhandlere kan benytte til aldersverificeringen."* Myndighederne kan også overveje at iværksætte en tilpasning af MitID, således at anvendelse af dette system kan bruges til aldersverificering i overensstemmelse med nedenstående principper. Denne henstilling skal også ses i lyset af den politiske aftale, der i november 2023 blev indgået om et European Digital Identity Framework. Denne lov pålægger bl.a. medlemsstater at stille et system til rådighed, som borgere kan anvende til elektronisk identificering ifm. transaktioner med offentlige såvel som private aktører på tværs af EU, og kan forventes at bane vejen for øget brug af online identificering fremover.

Generelt opfordrer Dataetisk Råd til, at myndighederne overvejer at stille følgende krav til alderskontrollsystemer som led i at præcisere hvorledes alderskontrollsystemer tager hensyn til privatliv og andre dataetiske principper:

- Systemet bør i videst muligt omfang være opbygget efter principper fra privacy-by-design og privacy-by-default. Dette indebærer, at systemet ikke bør indsamle flere oplysninger end højst nødvendigt samt at oplysninger bør slettes så hurtigt som muligt.

- Systemet bør ikke muliggøre, at identitet kan kobles til generel adfærd på internettet, og bør derfor ikke behandle eller dele personoplysninger med tredjeparter til formål som profilering, markedsføring mv.
- Systemer bør i minimalt omfang videregive personoplysninger til detailhandleren. Eksempelvis bør systemet alene videresende et token med information om hvorvidt personen indfrier krav til alder fremfor reelle oplysninger om individets faktiske alder eller andre personlige oplysninger.
- Systemet bør være teknisk robust og være sikkert ift. cybersikkerhed for at sikre mod data-læk mv.
- Systemet bør være brugervenligt, så også borgere med svage digitale kompetencer kan anvende systemet.
- Systemet bør have minimale fejlratere ift. præcision og stabilitet

Sådanne overvejelser kan med fordel være afsæt for mere formelle retningslinjer til, hvordan systemer anvendt til at foretage digital verificering af alder ved køb af tjenesteydelser og varer i Danmark kan indrettes. Eksempelvis kan myndighederne udarbejde en godkendt liste over udbudte systemer til aldersverificering, som detailhandlere kan tage udgangspunkt i, når de skal implementere en løsning. En sådan liste ville have den yderligere fordel, at detailhandlere hjælpes til at træffe et dataetisk valg af løsning til at verificere alder. Dette er særligt relevant i tilfælde af, at der ikke udvikles en central platform med udgangspunkt i dataetiske principper.

Dataetisk Råd står til rådighed for uddybning og yderligere rådgivning.

Med venlig hilsen på vegne af Dataetisk Råd.

Johan Busse

Formand
Dataetisk Råd

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: sum@sum.dk

23. februar 2024

J.nr. 2024-11-0080
Dok.nr. 564020
Sagsbehandler
Kamille Frølund
Thomsen

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer mv. og forskellige andre love (udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Datatilsynet
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
T 3319 3200
dt@datatilsynet.dk
datatilsynet.dk

Den 8. februar 2024 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet anmodet om Datatilsynets eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag.

CVR 11883729

Udkastet giver ikke umiddelbart anledning til bemærkninger fra Datatilsynet, men tilsynet forudsætter, at reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven vil blive iagttaget i forbindelse med enhver behandling af personoplysninger foranlediget af lovforslaget.

Med venlig hilsen

Kamille Frølund Thomsen

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks- og nikotinprodukter**Indenrigs- og Sundhedsministeriet**

Slotsholmsgade 10-12

1216 København K

J.nr. 2023-4403

København, den 5. marts 2024

Høringssvar vedr. forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love

De Samvirkende Købmænd (DSK) takker for muligheden for at afgive bemærkninger til udmøntningen af de dele af forebyggelsesplanen, der er målrettet børn og unges forbrug af alkohol-, tobaks- og nikotinprodukter.

Nedenfor findes først vores generelle bemærkninger til forslaget efterfulgt af en række specifikke bemærkninger til forslagets enkelte dele.

1. Generelle bemærkninger til forslaget

DSK støtter grundlæggende en forebyggelsesplan, der er målrettet børns forbrug af tobak, nikotin og alkohol. Der er mange positive elementer i den samlede forebyggelsesplan, men der er afgjort også en buket "tidsler", hvor brugen af børn til at efterspørge varer forbeholdt ældre kunder klart skiller sig negativt ud. Der er også andre elementer, der påvirker danske dagligvarebutikker, men kun i mindre grad involverer adfærdspåvirkning af de unge selv og deres forældre.

DSK mener, at kontrol er en opgave for voksne og ikke for et barn. Børneagenter skal ikke aktivt efterspørge varer, der ikke må sælges til mindreårige. Det er ude af proportioner at anvende reglerne for politiets agentvirksomhed over for butiksansatte lønmodtagere. Det er regler, der normalt tages i brug ved efterforskningen af nogle af de alvorligste kriminalitetsformer. De ansatte har ingen som helst fordel af, ikke at gøre deres allerbedste. Brug af børneagenter kan skabe usikkerhed og frygt hos de butiksansatte.

Den foreslåede forsøgsordning er desuden uden tilstrækkelig begrundelse og ikke tilrettelagt inden for rammerne af provokationsforbuddet. DSK henviser i den forbindelse til den offentlige debat i forlængelse af præsentationen af den politiske aftale i november 2023, hvor flere juridiske eksperter bl.a. satte spørgsmålstegn ved om en anvendelse af civile agenter i forbindelse med kontrol af aldersgrænser overhovedet vil kunne tilrettelægges på en lovlig måde.

DSK noterer sig dog samtidigt, at brugen af børneagenter vil skulle ske ud fra en risikobaseret tilgang med særligt fokus på steder, hvor regelefterlevelsen forventes at være lav. Det er positivt.

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks-og nikotinprodukter

Det er ikke rimeligt, hvis "almindelige butiksansatte" skal udsættes for statsansatte børn, der ved at efterspørge varer med aldersgrænser, de facto arbejder for at fremprovokere lovovertrædelser.

DSK bakker op om den foreslåede indsats målrettet de produkter, som ikke er lovlige i Danmark. Når sådanne produkter sælges fra f.eks. dele af kioskmiljøet, er det et bevidst valg fra ejerens side med det formål at opnå en fortjeneste på salg af ulovlige varer. Det skal der skrives ind over for. I de tilfælde begås der en bevidst kriminell handling, og det skal der skrives hårdt ind over for. Det er derfor også positivt, at Sikkerhedsstyrelsen får rettigheder til at foretage beslaglæggelse uden at skulle tilkalde politiet. Der må dog være så megen fokus på virksomhedernes retssikkerhed, at der ligeledes tages stilling til, hvordan virksomhederne kompenseres, hvis der foretages en fejlagtig beslaglæggelse.

DSK bakker også op om en mere effektiv aldersvalidering – uanset om det er i fysisk handel eller online. Det påtænkte ikrafttrædelsesdato 1. oktober 2024 giver dog virksomhederne kun ganske kort tid til at indrette sig på de nye krav med ca. 3 måneder fra lovens ikrafttræden den 1. juli 2024 – hen over en sommerferie. Erhvervsrettet regulering skal som hovedregel kun træde i kraft to gange om året hhv. 1. januar og 1. juli. Der synes ikke at være grund til at afvige fra dette princip her, da det efter det oplyste vil omfattet ca. 650 danske onlineforhandlere. Det er mange virksomheder, der hver især skal indgå nye aftaler med leverandører.

Endelig er DSK positiv overfor en evaluering af forsøgsordningen, men en beskrivelse af både metode, omfang og kriterier for evalueringen bør fremgå af lovforslaget. Her bemærkes det, at arbejdsgivere ifølge arbejdsmiljøloven har pligt til at sørge for, at arbejdsforholdene er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. På den baggrund skal DSK opfordre til, at den bebudede evaluering også inkluderer de butiksansatte og deres arbejdsmiljø.

2. Specifikke bemærkninger til forslagets enkelte dele

2.1. Undtagelsen fra det generelle forbud mod e-cigaretter med smag mm.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreslår at indsætte et generelt forbud mod at indføre, købe, udlevere, modtage, fremstille, forarbejde eller besidde e-cigaretter med smag m.m. Det foreslås desuden, at der tilføjes som undtagelse, at forbuddet ikke gælder "rejsegods og besiddelse på indtil ti enheder til eget forbrug" (se lovforslagets § 2, nr. 5, om indsættelse af § 18 b, stk. 1 og 2, nr. 1, til lov om elektroniske cigaretter m.v.).

Det er DSK's vurdering, at undtagelsen fra det generelle forbud vil bidrage til øget grænsehandel med elektroniske cigaretter med smag mm., idet disse varer fremover alene vil være tilgængelige i udlandet. Undtagelsen er således specifikt rettet mod at tillade grænsehandel – og tildele forbrugerne en lovlig ration – af en type af varer, der ellers er ulovlige i Danmark. Det er principielt kritisabelt, at man på den måde de facto lovliggør produkter, der ellers er ulovlige i Danmark.

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks- og nikotinprodukter**DSK's anbefaling**

- Undtagelsen, hvad angår rejsegods og besiddelse på indtil ti enheder, for forbuddet mod e-cigaretter med smag m.m. bør helt udelades.
- Alternativt bør grænsen fastsættes lavere end ti enheder, da produkterne er forbudte at forhandle i Danmark.

2.2. Forsøgsordning med børn som kontrolkøbere

Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreslår, at "Sikkerhedsstyrelsen kan ansætte unge under aldersgrænserne for salg af tobak, nikotin og alkohol med henblik på, at de skal kontrollere, om aldersgrænserne overholdes" (se lovforslagets alm. bemærkninger afsnit 2.3.2. (side 19)).

Det fremgår af den politiske aftale "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol", at anvendelsen af unge kontrolkøbere vil blive tilrettelagt inden for rammerne af provokationsforbuddet. Anvendelsen af børn som kontrolkøbere må således ikke særligt fremprovokere overtrædelser, som ikke normalt ville forekomme på det pågældende salgssted. Som eksempel anføres, at der f.eks. ikke vil blive udsendt unge, der bevidst fremstår som værende over aldersgrænserne.

Samtidig fremgår det af de gældende regler i § 2 a i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, at sælger af tobak og alkohol skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, "hvis sælgeren er i tvivl om", at køberens alder er over den relevante aldersgrænse.

Det er DSK's vurdering, at der kan opstå situationer, hvor en butiksansat ikke er i tvivl om, at kontrolkøberen har en alder, der ligger over den relevante aldersgrænse, selvom den ligger under. I denne situation vil sælgerens retssikkerhed være under pres, da den butiksansatte efter bedste evne og i god tro har fulgt reglerne og foretaget den nødvendige vurdering af køberens alder – men alligevel risikerer virksomheden en betydelig sanktion.

Denne problematik skærpes ved at *Indenrigs- og Sundhedsministeriet* bemærker, at "det forudsættes, at den unge kontrolkøber skal være mindst 15 år gammel, bl.a. henset til, at i tilfælde af, at den pågældende skal vidne i en eventuel straffesag, således bl.a. vil være straffelovens kapitel 17 om falsk forklaring og falsk anklage" (se de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 7, og § 3, nr. 8 (side 49 hhv. 66)).

Aldersgrænserne, der skal kontrolleres, ligger på 16 og 18 år. Dermed ligger kontrolkøberens minimumsalder meget tæt på aldersgrænsen på de 16 år. En kontrolkøber, der efterspørger en øl kan således f.eks. være 15 år og 6 måneder eller endda 15 år og 11 måneder. Forskellen mellem en sådan kontrolkøber og en 16-årig er ikke altid tydelig og risikoen er derfor større, at den nødvendige vurdering af køberens alder kan føre til, at medarbejderen ikke er i tvivl om, at kontrolkøberen er 16 år og dermed over aldersgrænsen. I denne situation kan der være tale om ulovlig provokation, da væsentlige omstændigheder ved lovovertrædelser påvirkes og der

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks- og nikotinprodukter

tilskyndes til at der begås flere overtrædelser end der normalt ville forekomme på det pågældende salgssted. En typisk større dagligvarebutik sælger måske for 75 mill. kroner, hvor hver forbruger køber for 175 kr. Det svarer til over 425.000 transaktioner alene i den pågældende butik.

Det er derfor DSK's vurdering, at det er en retssikkerhedsmæssig forudsætning for at iværksætte forsøget med børn som kontrolkøbere, at den i den politiske aftale "En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" forudsete elektroniske aldersverificering i fysiske butikker ligeledes er iværksat.

Det fremgår af aftaleteksten, at aftalepartierne er enige om at arbejde for en digital alderskontrol, og at der igangsættes en samlet analyse af mulige løsninger til aldersverificering ("digital alderskontrol") i fysiske butikker. Analysen igangsættes først nu, men skal gennemføres hurtigst muligt og være afsluttet senest i efteråret 2024.

Sættes forsøgsordningen alligevel i værk, inden den elektroniske aldersverificering i fysiske butikker er iværksat, bør forsøgsordningen alene anvendes i forhold til kontrol af overholdelsen af aldersgrænsen på 18 år og ikke i forhold til aldersgrænsen på 16 år, da aldersforskellen mellem 15 og 18 år er større og dermed mere tydelig for en købmand.

Også ved salg af varer med en aldersgrænse på 18 år, kan mange 17-årige nemt blive opfattet som værende 18-år eller derover, hvorfor den butiksansatte kan have foretaget den nødvendige vurdering af købernes alder, som dog kan føre til, at medarbejderen ikke er i tvivl om, at kontrolkøberen er over aldersgrænsen. Her kan der ligeledes være tale om en ulovlig provokation.

Det bør derfor overvejes, at ordningen udelukkende anvendes til kontrol af salg af varer med en 18-års aldersgrænse, og at børneagenterne kun ansættes som 15- og 16-årige.

DSK's anbefaling

- Der bør indføres digital alderskontrol i de fysiske butikker.
- Forsøgsordningen med børn som kontrolkøbere bør ikke sættes i værk, før den elektroniske aldersverificering i fysiske butikker ligeledes er iværksat.
- Sættes forsøgsordningen i værk inden den elektroniske aldersverificering i fysiske butikker ligeledes er iværksat, bør forsøgsordningen alene anvendes i forhold til kontrol af overholdelsen af aldersgrænsen på 18 år - og ikke i forhold til aldersgrænsen på 16 år,
- Børnene må i så fald kun kunne fungere i jobbet som agenter mens de er 15 eller 16 år.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker, at "når betingelserne for at anvende den unge kontrolkøbere med skjult identitet er til stede, vil den unge kontrolkøber kunne efterspørge

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks-og nikotinprodukter

lovlige produkter" (se de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 7, og § 3, nr. 8 (side 50 hhv. 67)).

Det er DSK's vurdering, at muligheden for brug af børn af myndigheder til kontrolformål er en nyskabelse og er meget indgribende, hvorfor det af lovforslaget skal fremgå helt klart, hvornår der må bruges børn som kontroll købere og hvornår ordningen ikke må bruges. Det er ikke tilfældet. Således er beskrivelsen af, hvornår der med rimelig grund er mistanke om, at der fra forretningsstedet begås strafbare lovovertrædelser, så tvangsindgreb m.v. kun må gennemføres efter reglerne i retsplejeloven, mangelfuld. En henvisning til § 9 i lov om retssikkerhed ved forvaltningens anvendelse af tvangsindgreb og oplysningspligter og til reglerne i retsplejeloven er ikke tilstrækkelig.

Samtidig er det påfaldende, at dette meget indgribende instrument - i modsætning til øvrig brug af hemmelige agenter - kun må bruges i tilfælde, hvor der ikke er mistanke om strafbare lovovertrædelser - er der mistanke om strafbare lovovertrædelser, må ordningen ikke bruges. Det er stik modsat øvrig brug af civile agenter, som bruges ved efterforskningen af nogle af de alvorligste kriminalitetsformer, som f.eks. børneporno, narko og salg af sprængstoffer. Nødvendigheden, som retfærdiggør brugen af et sådant indgribende instrument under omstændigheder, hvor der ikke foreligger mistanke om strafbare lovovertrædelser, fremgår ikke af lovforslaget. Omfanget af problemet både i forhold til de unge og i forhold til lovovertrædelser, omfanget og tilrettelæggelsen af kontrolindsatsen i dag er ikke beskrevet i lovforslaget. Det fremgår heller ikke af lovforslaget, hvorvidt eksisterende kontrolmuligheder er udnyttet eller om kontrolindsatsen kan øges eller tilrettelægges på en bedre måde. Derudover bør forventningen til effekterne af forsøgsordningen tillige fremgå af lovforslaget.

Henvisningen i lovforslagets alm. bemærkninger 2.3.2. til at kontrollanten skal være til stede for at overvære overtrædelser, er ikke en tilstrækkelig begrundelse. Det gælder for rigtig mange lovovertrædelser - selv for ulovlig parkering. I modsat fald kunne brug af agenter indføres i stort set al slags kontrol, hvilket er retssikkerhedsmæssigt meget betænkeligt og "udansk."

Det fremgår heller ikke af lovforslaget hvilken afvejning af øvrige interesser og hensyn, der er foretaget, f.eks. i forholdt til de situationer børnene kan komme i, som f.eks. retssager med vidneforklaringer, og håndteringen heraf, som f.eks. oplæring, mulighed for psykologhjælp mv.

Det bør uddybes i lovforslaget.

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks-og nikotinprodukter**DSK's anbefaling**

- Betingelserne for hvornår der må bruges børn som kontrolkøbere og hvornår ordningen ikke må bruges, skal tydeliggøres i lovforslaget.
- Nødvendigheden af initiativet bør beskrives i lovforslaget, herunder hvorvidt eksisterende kontrolmuligheder er udnyttet eller om kontrolindsatsen kan øges eller tilrettelægges på en bedre måde. Øget effektivitet i kontrolindsatsen er ikke en tilstrækkelig begrundelse. I modsat fald kunne brug af agenter indføres i stort set al slags kontrol, hvilket er retssikkerhedsmæssigt meget betænkeligt.
- Kontrolmyndighederne bør også øge kontrolindsatsen overfor straffelovsovertrædelser.
- Det bør fremgå af lovforslaget hvilken afvejning af øvrige interesser og hensyn, der er foretaget, f.eks. i forholdt til de situationer børnene kan komme i, som f.eks. retssager med vidneforklaringer, og håndteringen heraf, som f.eks. oplæring, mulighed for psykologhjælp mv.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreslår, at ordningen med unge kontrolkøbere vil blive evalueret "med henblik på at fastlægge den videre brug af ordningen" (lovforslagets alm. bemærkninger, side 9 og 19). Det fremgår desuden, at ordningen vil blive evalueret "med henblik på at fastlægge den videre brug af ordningen" hhv. "en drøftelse af, om ordningen skal forlænges, gøres permanent eller ophøre" (se de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 7, og § 3, nr. 8 (side 49 og 66/67)).

Det er DSK's vurdering, at formuleringerne kan forstås således, at ordningen som udgangspunkt skal fortsætte, og man alene skal fastlægge hvorledes. Dette er imidlertid ikke tilstrækkeligt, idet en evaluering også kan konkludere, at ordningen ikke skal fortsætte.

Derudover bør der åbnes op for muligheden for en tilpasning af ordningen – og ikke alene om den skal "forlænges, gøres permanent eller ophøre".

Endelig mangler der en beskrivelse af både metode, omfang og kriterier for evalueringen. Det bør fremgå, hvilken metode der skal bruges (f.eks. myndighedsrapport eller ekstern evaluering med dataindsamling), hvilke interessenter der inddrages udover myndigheder og tilsynsførende, herunder børneagenter samt deres forældre, butiksansatte og brancheorganisationer) og kriterierne for hvornår der vil være tale om en succes.

Det bemærkes i øvrigt at en evaluering, efter en 2-årig periode formentlig ikke kan belyse samtlige aspekter af forsøgsordningens virkning, idet der f.eks. kan være for få lovovertrædelser for at tegne et retvisende billede og en eventuel påvirkning af børnene ifm. med retssager endnu ikke har vist sig, da der evt. ikke har været retssager endnu eller kun et fåtal eller retssagerne endnu ikke er gået i gang.

Det bemærkes, at arbejdsgivere ifølge arbejdsmiljøloven har pligt til at sørge for, at arbejdsforholdene på arbejdspladsen er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige. På

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks-og nikotinprodukter

den baggrund skal DSK opfordre til, at den bebudede evaluering også inkluderer de butiksansatte og deres arbejdsmiljø samt involvering af deres faglige bagland.

Lovbemærkningerne vedrørende evalueringen bør derfor uddybes.

DSK's anbefaling

- Lovforslagets bemærkninger bør præciseres så det fremgår tydeligt, at ordningen med unge kontrolkøbere skal evalueres inden udløb af forsøgsperioden med henblik på en drøftelse af, om ordningen skal forlænges, gøres permanent, tilpasses eller ophøre.
- En beskrivelse af både metode, omfang og kriterier for evalueringen bør fremgå af lovbemærkningerne.
- Tidspunktet for evalueringen bør overvejes ift. de aspekter evalueringen skal belyse.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet bemærker desuden, at "Sikkerhedsstyrelsens kontrol efter den foreslåede bestemmelse vil være underlagt de almindelige krav til offentlige myndigheders dokumentation m.v." (se de specielle bemærkninger til lovforslagets § 2, nr. 7, og § 3, nr. 8 (side 50 hhv. 68)).

Det er DSK's vurdering, at det bør fremgå eksplicit af lovforslaget, hvad "de almindelige krav til offentlige myndigheder om dokumentation m.v." dækker over. Brugen af børn som kontrolkøbere er et retssikkerhedsmæssigt betænkeligt instrument, hvorfor der er behov for at sikre fuld dokumentation og gennemsigtighed i forhold til myndighedernes anvendelse. Endelig bør der være etableret digital alderskontrol i både fysisk og online handel, når den bebudede evaluering skal gennemføres. Det bør også indgå i evalueringen.

DSK's anbefaling

- Det bør fremgå eksplicit af lovforslaget hvad "de almindelige krav til offentlige myndigheder om dokumentation m.v." dækker over.

2.3. Online aldersvalidering

Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreslår at igangsætte en mere effektiv aldersvalidering ved online salg. Det skal være slut med at forbrugerne blot kan sætte et "flueben" på en hjemmeside og på den måde markere, at kravet til salgsaldersgrænse er opfyldt (se de specielle bemærkninger til lovforslagets § 3, nr. 2 (side 59)).

Det bakker DSK op om. Den hidtidige praksis har de facto givet online forhandlere en konkurrencemæssig fordel i forhold til de fysiske forhandlere, hvor der er krav om at foretage en visuel vurdering af kundens alder.

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks- og nikotinprodukter

DSK skal her bemærke, at der ikke er taget stilling til, hvordan der sikres en større grad af lige konkurrencevilkår mellem danske virksomheder og virksomheder, der er beliggende i udlandet, og som sender produkter til danske forbrugere. Allerede med det dagsaktuelle afgiftsniveau er der tale om en – formodet – omfattende handel fra udlandet og ind i Danmark. Det præcise omfang er desværre, og overraskende, ikke kortlagt af myndighederne. Problemet vil stige yderligere, når afgifterne hæves på nikotinprodukter.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet anfører, at man som virksomhed skal "drive" et alderskontrollsystem (se f.eks. lovforslagets § 1, nr. 5). De ca. 650 omfattede virksomheder vil næppe "drive" et system, men vil indkøbe og anvende systemer, der drives af andre virksomheder.

Det påtænkte ikrafttrædelsesdato 1. oktober 2024 giver kun virksomhederne ganske kort frist med ca. 3 måneder fra den foreslåede dato for lovens ikrafttræden den 1. juli 2024 - hen over en sommerferie.

Erhvervsrettet regulering skal som hovedregel kun træde i kraft to gange om året hhv. 1. januar og 1. juli. Der synes ikke at være grund til at afvige dette princip her, da det efter det oplyste vil omfattet ca. 650 danske onlineforhandlere. Det er mange virksomheder.

DSK's anbefaling

- Myndighederne bør styrke indsatsen over for illegal (ikke afgiftsberigtiget) handel fra udlandet, herunder salg fra udlandet til danske børn.
- Digital alderskontrol bør træde i kraft samtidig for fysisk handel og for online handel. Det er snart fem år siden DSK med flere første gang foreslog digital alderskontrol i fysisk handel, så et forslag om fælles ikrafttræden er et ønske om at speede processen for den digitale alderskontrol i fysisk handel op, og ikke et ønske om at trægere.
- Ikrafttræden for aldersvalidering ved onlinehandel bør følge de sædvanlige datoer for erhvervsrettet regulering, hvorfor ikrafttræden bør være tidligst 1. januar 2025, men gerne 1. juli 2025.

3. Øvrige bemærkninger til lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser

3.1. Vurdering af konsekvenser for provenu fra afgifter m.m.

Indenrigs- og Sundhedsministeriet anfører, at lovforslaget kan få negative provenueffekter for staten pga. et faldende, hjemligt forbrug af tobak, nikotin og alkohol og dermed faldende indtægter fra afgifter på sådanne varer. Ministeriet bemærker i den forbindelse, at der ikke foreligger "undersøgelser, evalueringer m.v., der gør det muligt at foretage provenuberegninger heraf" (se lovforslagets alm. bemærkninger afsnit 4, side 21)

Høringssvar vedr. forebyggelsesplan mod tobaks-og nikotinprodukter

Det er DSK's vurdering, at der bør gives – om end et muligvis usikkert – estimat af provenueeffekterne f.eks. ved at foretage en eller flere scenario-beregninger. Sådanne estimater er almindelige, når det f.eks. kommer til afgiftstilpasninger.

3.2. Vurdering af omkostninger til etablering af aldersverificerende systemer

Indenrigs- og Sundhedsministeriet anfører, at ministeriet ikke kan angive erhvervslivets omkostninger til etablering af aldersverificerende systemer ved fjernsalg af tobak, nikotin og alkohol (se lovforslagets alm. bemærkninger afsnit 5, side 23). Det fremgår samtidig af regeringsgrundlaget (side 24), at regeringen vil "*aktivt arbejde for at mindske mængden af byrder på erhvervslivet.*"

På den baggrund bør de økonomiske konsekvenser estimeres, da det ellers ikke er muligt at opgøre den samlede udvikling af økonomiske og administrative konsekvenser, der bliver pålagt erhvervslivet.

Det er DSK's vurdering, at der bør gives et estimat herfor, som minimum for de tilfælde, hvor MitID tilvælges som aldersverifikationssystem.

Ministeriet angiver, at yderligere omkostninger derudover afhænger af den *broker*, som den enkelte sælger anvender og at det ikke er muligt at angive en generel pris.

Det er DSK's vurdering, at der bør gives et estimat, da priserne på disse ydelser er velkendte, og der på denne baggrund bør kunne foretages en analyse, der beskriver erhvervslivets omkostninger med afsæt i f.eks. to priseniveauer eller en estimeret gennemsnitspris – evt. i samarbejde med Erhvervsministeriet eller Digitaliseringsstyrelsen.

Med venlig hilsen

Claus Bøgelund Nielsen

Vicedirektør

Annette Norup Thomsen

Erhvervsjuridisk chef

Camilla Friborg Madsen

Fra: Anders Raagaard <AndersRaagaard@VestreLandsret.dk>
Sendt: 7. marts 2024 10:33
Til: DEP Sundhedsministeriet
Cc: Camilla Friborg Madsen; Mikael Sjöberg
Emne: Høringssvar - sagsnr. 2023-4403
Vedhæftede filer: Signature-20240307093552.txt

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Ved mail af 8. februar 2024 har Indenrigs- og Sundhedsministeriet hørt Dommerforeningen over et udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol).

Udkastet har været drøftet i Dommerforeningens bestyrelse og giver foreningen anledning til følgende bemærkninger til den foreslåede ændring af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år i udkastets § 3, nr. 8:

Der lægges med forslaget op til, at Sikkerhedsstyrelsen i en forsøgsperiode på 2 år skal kunne gøre brug af 15-17-årige unge som kontrolkøbere i forbindelse med styrelsens kontrol af, om aldersgrænserne for salg af tobaksvarer mv. overholdes i fysiske butikker. Det fremhæves i bemærkningerne til forslaget, at dette alene vil blive foretaget i tilfælde, hvor Sikkerhedsstyrelsen forud for kontrollen ikke med rimelig grund har en mistanke om, at der fra det pågældende forretningssted foretages salg i strid med reglerne. Det anføres dog også, at brugen af unge kontrolkøbere vil skulle ske ud fra en risikobaseret tilgang med særligt fokus på steder, hvor regelefterlevelsen generelt forventes at være lav. Om forslagets baggrund er alene anført, at Sikkerhedsstyrelsens aktuelle kontrol forudsætter, at styrelsens medarbejdere er til stede til at overvære et salg, og at det derfor er sjældent, at kontrollen fører til politianmeldelser.

Det er Dommerforeningens opfattelse, at en myndigheds systematiske anvendelse af mindreårige til at foretage kontrol med erhvervsdrivende, som – i hvert fald ud fra myndighedens generelle betragtning – forventes ikke at overholde reglerne, er ganske vidtgående og må give anledning til såvel sikkerhedsmæssige som retssikkerhedsmæssige overvejelser.

Imidlertid er rammerne for den foreslåede ordning kun beskrevet på et helt overordnet plan, og det er ikke omtalt, hvorfor alternative fremgangsmåder – ud over styrelsens aktuelle kontrol – ikke er anvendelige. Ordningens rækkevidde er således uklar, og konsekvenserne for både kontrollanterne og de kontrollerede kan ikke umiddelbart overskues.

Der henvises til ministeriets sagsnr. 2023-4403.

På vegne af

Mikael Sjöberg
Landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening

Med venlig hilsen

Anders Raagaard
Landsdommer

Vestre Landsret
Asmildklostervej 21
8800 Viborg.
Tlf.: + 45 99 68 80 00
www.VestreLandsret.dk

Indenrigs- og Sundhedsministeriet (SUM), Departementet
Slotsholmsgade 12, st.
1216 København K

Att.: Specialkonsulent Camilla Friborg Madsen

Dato: 7. marts 2024

Sag: FO-24/01570-2

Sagsbehandler: /msm

Direkte tlf.: +45 41 71 52 09

Forbrugerombudsmandens høringssvar til forslag til Lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 8. februar 2024 sendt et forslag til *Lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)* i høring.

Lovforslaget giver Forbrugerombudsmanden anledning til at bemærke, at forslaget henviser til "fjernsalg" som værende det samme som "online salg".

Efter Forbrugerombudsmandens opfattelse vil det være hensigtsmæssigt at skele til definitionen af "fjernsalg" som bliver anvendt i anden forbrugerretlig lovgivning. Som eksempel kan nævnes Forbrugerrettighedsdirektivet¹, som er implementeret i dansk ret i forbrugeraftaleloven².

Det følger af direktivets artikel 2, litra 7), at en aftale om fjernsalg er en *"enhver aftale, der indgås mellem den erhvervsdrivende og forbrugeren i henhold til et organiseret system for fjernsalg eller levering af fjernydelser uden den erhvervsdrivendes og forbrugers samtidige fysiske tilstedeværelse, og hvor der til og med tidspunktet for aftalens indgåelse udelukkende anvendes en eller flere former for fjernkommunikationsteknikker."*

Det følger videre af forarbejderne til den danske definition, at der ved fjernkommunikation skal forstås kommunikation, der foregår, uden at forbrugeren og den erhvervsdrivende mødes fysisk. Det er således uden betydning, hvilken teknik, der benyttes. Omfattet er derfor enhver fremgangsmåde, der kan bruges til kommunikation, uden at parterne behøver at mødes fysisk.³

FORBRUGEROMBUDSMANDEN

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 41 71 51 51

CVR-nr. 10 29 48 19

EAN-nr. 5798000018006

FO@forbrugerombudsmanden.dk
www.forbrugerombudsmanden.dk
Læs bl.a. om tilgængelighed

Medlem af International Consumer
Protection & Enforcement Network
(ICPEN)
www.icpen.org

¹ Direktiv 2011/83/EU af 25. oktober 2011

² Lov nr. 1457 af 17. december 2013 om forbrugeraftaler

³ Lov nr. 39 om forbrugeraftale som fremsat den 9. september 2013

Forbrugerombudsmanden står naturligvis til rådighed, hvis ovenstående giver anledning til spørgsmål eller behov for uddybning.

Med venlig hilsen
På Forbrugerombudsmandens vegne

Mette Saabye Maaløe
Specialkonsulent - Cand.jur.

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

GEJSER har modtaget Indenrigs- og Sundhedsministeriets udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol).

GEJSER takker for muligheden for at kommentere udkastet, og ønsker at bidrage med følgende bemærkninger:

Til kapitel 7 a, Forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af visse elektroniske cigaretter m.v.

- *§ 18 b. Det er ikke tilladt at indføre, købe, udlevere, modtage, fremstille, forarbejde eller besidde elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, der er omfattet af forbuddet i § 25 a, stk. 1, eller overskrider grænsen for nikotinindhold i en nikotinholdig væske som fastsat i medfør af § 7, stk. 2.*
 - GEJSER ønsker at gøre opmærksom på, at størstedelen af de ulovlige engangs-e-cigaretter/puff bars, som indføres i Danmark og sælges via det illegale marked, har kapacitet til at indeholde langt mere nikotinholdig væske end de tilladte 2 ml¹.
 - GEJSER anbefaler, at det præciseres, at elektroniske cigaretter, engangs-e-cigaretter og præfyldte tanke eller pods med væskekapacitet, der overstiger 2 ml, omfattes af forbuddet i § 18 b.
- *Stk. 2. Forbuddet efter stk. 1 omfatter ikke:*
 - 1) Rejsegods og besiddelse på indtil ti enheder til eget forbrug.*
 - 2) Indførsel, køb, udlevering, modtagelse, fremstilling, forarbejdning eller besiddelse med henblik på markedsføring i andre lande eller til forbrugere i andre lande end Danmark.*
 - Som tidligere nævnt, indeholder størstedelen af de ulovlige e-cigaretter der indføres i Danmark, langt mere e-væske end de tilladte 2 ml.

Forslaget kan desværre give anledning til en skævvridning af hhv. det illegale og det legale marked. Med lovforslaget tillades besiddelse af op til 10 ulovlige e-cigaretter, som hver kan indeholde helt op til 20 ml nikotinholdig væske pr. enhed, og som i øvrigt også er ulovlige i de øvrige EU-lande. Samtidig forbydes besiddelse af flere end 10 e-cigaretter, som indeholder de tilladte 2 ml e-væske pr. enhed, som er lovlige i de øvrige EU-lande, men som ikke lever op til national lovgivning, jf. Bekendtgørelse af lov om elektroniske cigaretter m.v. § 25 a, stk. 1 og/eller § 7, stk. 2.

Derudover har man via medierne fornyligt kunne erfare, at kyniske bagmænd er begyndt at blande diverse stoffer i de i forvejen ulovlige puff bars. Med lovforslaget risikerer man, at sælgerne af de ulovlige e-cigaretter i større og større omfang, vil begynde at tilsætte diverse væsker og/eller stoffer i produkterne², hvilket kan få fatale konsekvenser³.

Umiddelbart kunne man få det indtryk, at der i lovforslaget ikke tages forbehold for, at man i princippet tillader indførsel af op til 10 beholdere med væske med eller uden nikotin til e-cigaretter, som ikke lever op til kravene i dansk lovgivning jf. Bekendtgørelse af lov om elektroniske cigaretter m.v. § 25 a, stk. 1 og/eller § 7, stk. 2⁴, men

¹ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2023/784#:~:text=den%20elektroniske%20cigaret.,Kapitel%202,-Kvalitet%20og%20sammens%C3%A6tning>

² <https://www.tv2kosmopol.dk/frederiksberg/pushere-saelger-puff-bars-med-narko-de-er-nemme-at-faa-fat-i>

³ <https://videnskab.dk/krop-sundhed/forskere-har-muligvis-fundet-aarsagen-til-mystiske-doedsfald-efter-brug-af-e-cigaretter/>

⁴ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1876>

som muligvis heller ikke lever op til EU-lovgivningen på området⁵. Man risikerer således, at det med lovforslaget tillades, at personer som har til hensigt selv at blande e-væsker med henblik på salg af genopfyldelige puff bars, medbringer op til 10 beholdere med nikotinvæsker med et nikotinindhold, som er langt højere, end hvad både EU- og national lovgivning tillader (20 mg/ml).

Vi gør opmærksom på, at basisingredienserne i e-væsker (vegetabilsk glycerin og propylenglycol), samt fødevareroma i alverdens smagsvarianter, lovligt kan købes i litervis i diverse helsekostforretninger, hvilket gør det nemt og lovligt selv at blande e-væsker. Lovforslaget risikerer at gøre det attraktivt for selvblandere, hvis man tillader indførsel af op til 10 beholdere med højkoncentrat nikotinvæske med nikotinindhold højere end 20 mg/ml, også selvom beholderne lever op til kravene om, at genopfyldningsbeholdere maksimalt må indeholde 10 ml.

- GEJSER gør opmærksom på, at udmøntningen af den nationale handleplan mod børn og unges rygning⁶, på e-cigaretområdet, har haft den modsatte effekt, end hvad hensigten var. Andelen af børn og unge der anvender ulovlige e-cigaretter er eksploderet, stik imod hensigten med loven, således som GEJSER (dengang SMOKE-IT) havde forudsagt og advaret om.
Det forelagte lovforslag giver desværre anledning til bekymring om, at man igen opnår den modsatte effekt.
Derfor anbefaler GEJSER, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet involverer GEJSER i nye såvel som igangværende drøftelser vedrørende lovgivning på området.
- *§ 22 a, stk. 1, Sikkerhedsstyrelsen kan foretage beslaglæggelse af elektroniske cigaretter med eller uden nikotin, genopfyldningsbeholdere med eller uden nikotin, samt udstyr og smagsstoffer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med disse, hvis der er grund til at antage, at de er omfattet af straffelagte regler i denne lov, straffelagte regler fastsat i medfør af denne lov eller straffelagte regler i forordninger vedrørende denne lovs anvendelsesområde, og der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres.*
 - GEJSER søger klarhed omkring ændringerne i Sikkerhedsstyrelsens beføjelser, specifikt vedrørende § 22 a. Indtil foråret 2023, fik en e-cigaretbutik, når Sikkerhedsstyrelsen udstedte et markedsføringsforbud af produkter registreret i Sikkerhedsstyrelsens register over e-cigaretter, efter § 25 i bekendtgørelse af lov om elektroniske cigaretter⁷, mulighed for at trække de berørte produkter tilbage fra alle butikker, rette eventuelle fejl, og derefter genintroducere produkterne på markedet. Dette gav butikkerne en fair chance for at rette op på fejl, før yderligere handlinger blev taget.
Fra sidste kvartal, 2023, har Sikkerhedsstyrelsen i flere tilfælde ændret praksis, og frem for at vejlede og give mulighed for at rette mindre fejl, som for eksempel en stavfejl på et produkt, går styrelsen nu direkte efter indskærpelse med overdragelse til juridisk vurdering med henblik på politianmeldelse efter bekendtgørelsens § 33. Dette er en betydelig ændring, der kan have alvorlige konsekvenser for virksomheder som GEJSER.
Hos GEJSER gør vi alt, hvad der er muligt, for at undgå fejl i mærkningen af de produkter, vi sælger. Men fejl kan ske, og derfor tager GEJSER alle anmærkninger alvorligt og sørger for at få rettet op. Med det nye forslag, vil Sikkerhedsstyrelsen uden videre kunne beslaglægge produkter efter fund af eksempelvis ubetydelige stavfejl eller påstået forkert mærkning, uden først at udstede markedsføringsforbud efter §25, og dermed give butikken en mulighed for at få rettet fejlen.

⁵ https://health.ec.europa.eu/document/download/c4aa6f75-7e52-463b-badb-cbb6181b87c3_en?filename=dir_201440_en.pdf

⁶ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2020/2071>

⁷ <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2021/1876>

- Det er forståeligt, at der umiddelbart kan skrives til beslaglæggelse overfor ikke-registrerede, objektivt ulovlige produkter. GEJSER er imidlertid bekymret for, at Sikkerhedsstyrelsen vil bruge deres ressourcer på at beslaglægge produkter på baggrund af fejl, der ikke vedrører produktet som sådan, men i stedet for eksempel fejl i mærkningen på produkter, som i øvrigt hverken retter sig mod børn eller unge, eller blive solgt til personer under 18 år. Hensigten med lovforslaget er at forebygge børns og unges forbrug af nikotin, hvorfor GEJSER anbefaler, at Sikkerhedsstyrelsens hjemmel ifm. beslaglæggelse udelukkende omfatter produkter omfattet af forslagens § 18 b. Dette vil sikre, at styrelsens ressourcer anvendes mest effektivt og i overensstemmelse med forslagens hensigt. GEJSER håber, at disse bekymringer vil blive taget i betragtning i den videre behandling af lovforslaget.
- *§ 22 b, stk. 1, Told- og skatteforvaltningen kan på vegne af Sikkerhedsstyrelsen tage produkter i bevaring, som er henstående hos producenter, importører eller forhandlere m.v., med henblik på overdragelse af produkterne til Sikkerhedsstyrelsen, hvis der er grund til at antage, at de er omfattet af straffelagte regler i denne lov, straffelagte regler fastsat i medfør af denne lov eller straffelagte regler i forordninger vedrørende denne lovs anvendelsesområde.*
 - Som nævnt vedr. §22 a ovenfor gør vi opmærksom på Sikkerhedsstyrelsens nylige praksisændring i forbindelse med kontrol af produkter, samt procedurer for indskærpelse med overdragelse til juridisk vurdering med henblik på politianmeldelse efter bekendtgørelse om lov om elektroniske cigaretter, §33, frem for udstedelse af markedsføringsforbud efter bekendtgørelsens §25, som giver virksomhederne mulighed for at rette fejl i forbindelse med for eksempel mærkning eller emballage, før produkterne kan genintroduceres på markedet. § 22 b kan give Sikkerhedsstyrelsen mulighed for, efter fund af eksempelvis stavfejl på et registreret produkt ifm. kontrolbesøg i en butik, at anmode Told- og skattestyrelsen om beslaglæggelse af produkter som er henstående hos producenter, importører eller forhandlere, hvorfor Told- og skattestyrelsen kan beslaglægge hele importørens lagerbeholdning af det pågældende produkt, alene på grund af for eksempel en mærkningsfejl.
 - GEJSER anbefaler også her, at Told- og skatteforvaltningens beføjelser ifm. § 22 b, om beslaglæggelse af produkter på vegne af Sikkerhedsstyrelsen udelukkende omfatter produkter som er omfattet af forslagens § 18 b.
- *§ 22 a, stk. 3, beslaglæggelse foretaget i medfør af stk. 1 skal ske under iagttagelse af retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse. (Den foreslåede bestemmelse vil medføre, at retsplejelovens regler om beslaglæggelse i lovens kapitel 74 finder anvendelse, når Sikkerhedsstyrelsen i medfør af den foreslåede § 22 a, stk. 1, beslaglægger genstande, dog således at hvis den, mod hvem indgrebet retter sig, fremsætter anmodning herom, skal Sikkerhedsstyrelsen snarest muligt og senest inden 24 timer forelægge sagen for retten.)*
 - GEJSER er en familieejet virksomhed med hovedsæde i Galten og har i skrivende stund 45 butikker fordelt i hele Danmark. Efter Sikkerhedsstyrelsens kontrolbesøg i vores butikker, skal styrelsen underrette ejerne af virksomheden, og ikke den pågældende ansatte, som var til stede i butikken under kontrolbesøget. Der går som regel et par dage, før vi får besked fra Sikkerhedsstyrelsen, hvorfor vi kan være i tvivl om hvorvidt Sikkerhedsstyrelsen kan fremlægge en eventuel sag for retten indenfor 24 timer.
 - Såfremt det ikke besluttet at implementere GEJSERs anbefalinger vedr. § 22 a og § 22 b, om at Sikkerhedsstyrelsens og Told- og Skatteforvaltningens beføjelser til at beslaglægge produkter, udelukkende omfatter produkter som er omfattet af § 18 b, ønsker GEJSER at få præciseret, hvorvidt "hvem indgrebet retter sig mod" er den pågældende butik, eller om vi kan være helt sikre på, at virksomhedsejerne får besked, og dermed har mulighed for at fremsætte anmodning, om at Sikkerhedsstyrelsens snarest muligt og senest inden 24 timer, forelægger sagen for retten.

- § 2, 12) Alderskontrollsystem: Et IT-system, der entydigt bekræfter forbrugers alder elektronisk i overensstemmelse med aldersgrænsen.
 - GEJSER finder det særdeles positivt, at loven ensrettes, så der nu stilles krav til systemet for aldersverificering.
 - Vi vil endnu engang opfordre Indenrigs- og Sundhedsministeriet til at undersøge, hvad der skal til for at bankerne vil gøre løsningen om aldersverificering via. betalingskort tilgængelig. Vi er informeret om, at løsningen findes, og det bør derfor umiddelbart være ligetil at implementere den. Løsningen vil ikke alene gøre onlinehandel mere sikker, men også handlen i fysiske butikker.

Øvrige bemærkninger

Først og fremmest vil GEJSER fremhæve, at vi bakker op om Indenrigs- og Sundhedsministeriets ønsker om at forebygge børns og unges forbrug af tobak, nikotin og alkohol.

- GEJSER anbefaler, at Indenrigs- og Sundhedsministeriet overvejer hvorvidt salg af tobaks- og nikotinprodukter udelukkende bør ske fra specialforretninger, som fx GEJSER, hvilket vil sikre både kvalitet, alderskontrol, viden og ekspertise. Ikke mindst vil det gøre det betydeligt nemmere for kontrolmyndighederne på området at opspore, identificere og beslaglægge ulovlige produkter.

GEJSER gør opmærksom på, at vi, siden 2022, har indgivet flere end 8000 anmeldelser af privatpersoner og virksomheder for salg af ulovlige e-cigaretter og tilbehør til Sikkerhedsstyrelsen. Desværre har vi ikke set nogen effektiv indsats fra styrelsens side. Tværtimod har vi oplevet, at de samme virksomheder og personer fortsætter med at markedsføre og sælge ulovlige produkter, uden der bliver gjort noget ved det.

Til gengæld oplever vi, at Sikkerhedsstyrelsen har intensiveret kontrollen i GEJSERs butikker.

I vores nuværende 45 butikker, sælger vi de samme produkter, hvilket Sikkerhedsstyrelsen er klar over. Det til trods, har vi fået forskellige afgørelser fra styrelsen i forbindelse med forskellige kontrolbesøg, alt efter hvem der foretager kontrollen, og hvor i landet de er foretaget. Vi har i løbet af det seneste år fået et hidtil uset antal straksforbud og politianmeldelser for fejl i mærkning eller emballage, som vi ikke har fået i forbindelse med styrelsens besøg i de øvrige butikker, som sælger præcis de samme produkter. Vi har også fået forbud mod markedsføring af produkter, som Sikkerhedsstyrelsen tidligere har godkendt.

Vi har altid bestræbt os på at overholde reglerne, og vi har altid rettet os efter og i øvrigt værdsat styrelsens vejledning og rådgivning. I løbet af det seneste år, har vi imidlertid oplevet, at styrelsen har ændret holdning og adfærd over for os. De er ikke længere villige til samarbejde eller dialog, og det selvom styrelsen skriver følgende på deres hjemmeside: "Sikkerhedsstyrelsens mission er at skabe rammerne for, at borgere og virksomheder kan træffe sikre valg. Gennem kerneopgaven markedsovervågning vejleder og kontrollerer vi virksomhederne i de gældende regler. Markedsovervågningen består af tilsyn, produktkontrol og godkendelser."⁸

Sikkerhedsstyrelsen har også givet besked om, at de ikke længere vil afholde møder med os, hvilket tidligere har været yderst gavnligt for både os og styrelsen. Sikkerhedsstyrelsens begrundelse for ikke længere at ville mødes med os er, at de ikke må tale med tobaks- og nikotinindustrien på grund af WHO's rammekonvention om tobakskontrol (FCTC), hvorfor de beder os om at sende spørgsmål skriftligt. Desværre oplever vi blot, at vores henvendelser sjældent eller slet ikke besvares.

GEJSER gør opmærksom på, at Bekendtgørelse af WHO rammekonvention om tobakskontrol (FCTC), artikel 5 stk. 3⁹ har til formål at beskytte politik på folkesundhedsområdet mod tobaksindustriens handelsmæssige og øvrige interesser. Ifølge bekendtgørelsens artikel 1. (e) defineres tobaksindustrien som tobaksproducenter, engrosforhandlere og

⁸ <https://www.sik.dk/om-os/organisations-og-ledelse>

⁹ <https://www.retsinformation.dk/eli/ltc/2005/43>

importører af tobaksprodukter. I et skriftligt svar fra Indenrigs- og sundhedsminister, Sophie Løhde¹⁰, vedr. fortolkningen af FCTC fremgår det, at WHO opfordrer medlemmerne til at indtænke alle, der har en egeninteresse relateret til tobaksindustrien.

GEJSER er ikke hverken tobaks- eller nikotinproducent, og i forhold til egeninteresse relateret til tobaksindustrien bør myndighederne forholde sig til os på lige fod med eksempelvis dagligvarehandlen. I modsætning til dagligvarehandlen sælger vi som bekendt ikke cigaretter men udelukkende ganske få røgfri nikotinprodukter, som er produceret af tobaksindustrien (nikotinposer og opvarmet tobak). 98% af vores øvrige produktsortiment består af e-cigaretter, væsker og tilbehør, som hverken produceres af, distribueres via., eller i øvrigt har forbindelse til tobaksindustrien. Vi er ikke en produktionsvirksomhed, og fremstiller derfor ikke egne nikotinprodukter, hverken i Danmark eller i udlandet, hvorfor vi heller ikke kan defineres som nikotinproducent. Vi forhandler røgfri alternativer, og vores virksomhed blev i øvrigt stiftet for at tage afstand fra tobaksindustrien, ved at hjælpe rygerne med rygestop, for på den måde at være med til at styrke folkesundheden, hvilket vi mener faktisk bakker op om rammekonventionens principper. Derudover gør vi opmærksom på, at Sundhedsstyrelsen for at sikre gennemsigtighed, siden 2019, har offentliggjort referater, telefonnotater eller lign. om telefonopkald, henvendelser mv. fra tobaksproducenter og deres interesseorganisationer. GEJSER har i perioden, hvor Sundhedsstyrelsen har offentliggjort henvendelserne anmodet om aktindsigt op til flere gange, hvilket ikke fremgår på Sundhedsstyrelsens hjemmeside, hvorfor vi formoder, at styrelsen ikke anser GEJSER som værende en virksomhed, som kan kategoriseres som værende en del af tobaksindustrien.

Vi har tidligere afholdt møder med både Sikkerhedsstyrelsen, Forbrugerombudsmanden og Indenrigs- og sundhedsministeriet, og da der ikke er kommet yderligere tilføjelser eller ændringer til FCTC siden sidste møde, mener vi ikke, at Sikkerhedsstyrelsen kan nægte at afholde et møde med GEJSER.

I øvrigt kan vi tilføje, at dagsordenen for det ønskede møde, bakkede om principperne vedrørende beskyttelse af folkesundheden, da vi bla. ønskede at drøfte vores undren over flere anmeldte, og dermed lovlige produkter, som vi umiddelbart ikke mener, lever op til de gældende lovkrav.

Vi er klar over, at vi er en udskældt branche, men alligevel bør alle virksomheder, under Sikkerhedsstyrelsen, herunder også lovlige forhandlere af e-cigaretter, være underlagt samme regler og vilkår, og ikke mindst være berettiget til samme gode rådgivning og vejledning.

- GEJSER ønsker også at gøre opmærksom på, at voksne forbrugere af e-cigaretter, i langt de fleste tilfælde anvender e-cigaretter, fordi de enten er stoppet- eller er i gang med at stoppe med at ryge cigaretter. At Sundhedsstyrelsen desuagtet fortsat ikke vil anbefale e-cigaretter til brug ved rygestop kan undre. For eksempel har styrelsen for nyligt godkendt og anbefalet præparatet Decigatan (Cytisin), til behandling af tobaks- og nikotinafhængighed. Godkendelsen af Decigatan¹¹ er ikke baseret på kliniske studier, men alene på en netværksmetaanalyse i et systematisk Cochrane-review fra 2023¹², som dokumenterer effekten af e-cigaretter og lægemidler til rygestop, og som konkluderer, at e-cigaretter er mere effektive til rygestop end Decigatan (Cytisin). Sundhedsstyrelsen har således godkendt et lægemiddel, som er mindre effektivt til brug ved rygestop end e-cigaretter, som styrelsen ikke anbefaler.
- GEJSER opfordrer myndighederne til at anbefale e-cigaretter til brug ved rygestop: I Danmark er der, ifølge Kræftens Bekæmpelse¹³ ca. 600.000 danskere, der ryger dagligt, og ifølge "Danskernes Rygevaner"¹⁴ har hele 75% af dem et ønske om at stoppe med at ryge. En analyse fra Lægeforeningen¹⁵ viser, at det er en rigtig god ide, hvis man hjælper rygerne med at stoppe med at ryge, ved at tilbyde rygestopkurser og gratis

¹⁰ <https://www.ft.dk/samling/2022/almindel/suu/spm/176/svar/1945400/2685729.pdf>

¹¹ <https://www.sst.dk/-/media/Fagperson/Ansvarlig-medicinering/Praeparatanmeldelser/Praeparatanmeldelse-Decigatan.ashx>

¹² https://www.cochranelibrary.com/cdsr/doi/10.1002/14651858.CD015226.pub2/full?fbclid=IwAR3h5TI7d_-QeZdnNdNqLA_lbUkM8xSDuSF1GKQI5c3Yjzlwvwl_ca91Qizk

¹³ <https://www.cancer.dk/forebyg/undga-roeg-og-rygning/fakta-om-rygning/voksnes-rygevaner/>

¹⁴ <https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2023/Tobak/Danskernes-Rygevaner-2022.ashx>

¹⁵ <https://www.laeger.dk/media/b1tdcqro/laegeforeningens-analyse-2023-forebyggelse-af-indlaeggelser.pdf>

rygestopmedicin. Hvis man gør det, kan man reducere andelen af rygerrelaterede indlæggelser med 3,8%, svarende til ca. 4000 indlæggelser pr. år.

I England har man taget skridtet videre, og har i flere år anbefalet de rygere, som ikke har kunnet stoppe på anden vis, til i stedet at skifte til e-cigaretter, for på den måde at reducere antallet af rygerrelaterede årlige indlæggelser. I starten af august blev et nyt britisk studie¹⁶ offentliggjort, hvoraf det fremgår, at hvis halvdelen af de britiske rygere skifter cigaretterne ud med e-cigaretter, vil man kunne reducere antallet af årlige indlæggelser med 13%, hvilket svarer til en årlig besparelse på hele £518 millioner (mere end 4,5 milliarder kr.).

Der er flere fordele end blot reduktion af antallet af hospitalsindlæggelser. For når man stopper med at ryge, kan der også være mange penge at spare på udgifter til medicin. En af de mange fordele ved at stoppe med at ryge er nemlig, at kroppens evne til at optage en lang række lægemidler normaliseres. Det gælder både når man stopper med at ryge uden hjælpemidler eller skifter til medicinske nikotinprodukter eller til e-cigaretter¹⁷ I mange tilfælde betyder rygeophør altså, at der kan opstå behov for nedjustering af medicindosis¹⁸, hvilket i sidste ende kan føre til færre udgifter til medicin.

I England har man estimeret, at dosisreduktion i forbindelse med rygestop, alene på udgifter til psykofarmaka, vil kunne spare det britiske sundhedsvæsen £40 millioner årligt¹⁹ (348 millioner kr.).

Ved at anbefale rygerne at skifte til e-cigaretter, vil man kunne reducere antallet af rygerrelaterede indlæggelser endnu mere, end hvis man udelukkende tilbyder rygestopkurser og gratis rygestopmedicin. E-cigaretter kan hjælpe rygerne til at stoppe med at ryge²⁰. Rent faktisk har e-cigaretter vist sig at være dobbelt så effektive²¹, som de metoder der anbefales af Sundhedsstyrelsen i Danmark.

Sundhedsstyrelsen har ændret anbefalingerne for rygestopmedicin, hvorfor medicinen nu også anbefales til såkaldt off-label brug, i forbindelse med behandling af nikotinafhængighed²², hvilket produkterne slet ikke er godkendt til. Derfor vil vi gerne opfordre Sundhedsstyrelsen til også at anbefale e-cigaretter til brug i forbindelse med både rygestop og nikotinafhængighed, selvom produkterne ikke, i medicinsk forstand, er godkendt til det.

88% af GEJSER's kunder er tidligere rygere, som er stoppet med at ryge, ved hjælp af de produkter vi sælger. Alle vores kunder er over 18 år, og hele 72% af dem er ældre end 36 år. Vi gør en forskel, og vil derfor kraftigt appellere til Indenrigs- og Sundhedsministeriet om ikke at glemme alle de voksne, som ryger, og som ikke er lykkedes med at stoppe med at ryge, ved hjælp af de af Sundhedsstyrelsens anbefalede metoder.

GEJSER takker endnu engang for muligheden for at kommentere på det fremsendte lovforslag, og håber at Indenrigs- og Sundhedsministeriet vil tage vores betragtninger med i nuværende såvel som fremtidige drøftelser vedr. lovgivning på området.

Med venlig hilsen / Best regards

Jeanett Andersen

Kommunikationsansvarlig

GEJSER ApS

Erhvervsparken Klank 3, DK-8464 Galten

CVR / VAT DK32337260

+45 25 63 14 14

jeanett@gejser.dk

www.gejser.dk

¹⁶ <https://www.independent.co.uk/news/uk/nhs-south-east-office-for-national-statistics-north-west-midlands-b2388739.html>

¹⁷ <https://psykiatrienissyddanmark.dk/fagpersoner/radgivning-om-psykofarmaka/artikler-om-psykofarmaka-og-kliniske-retningslinjer/antipsykotika/e-cigaretter-og-cyp1a2>

¹⁸ <https://ugeskriftet.dk/videnskab/rygnings-og-rygestopmidlers-interaktion-med-laegemidler>

¹⁹ https://www.rcpsych.ac.uk/docs/default-source/improving-care/better-mh-policy/policy/pharmacy-guidance-smoking-and-mental-health-2017-update.pdf?sfvrsn=6f6015ad_2

²⁰ <https://medicalxpress.com/news/2023-08-largest-e-cigarettes-cessation-aid.html>

²¹ <https://www.ox.ac.uk/news/2022-11-17-e-cigarettes-are-more-effective-nicotine-replacement-therapy-helping-smokers-quit>

²² <https://www.sst.dk/da/nyheder/2023/laegemidler-til-nikotinafvaenning-kan-bruges-til-afvaenning-af-alle-former-for-tobak-og-nikotin>

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Mail: sum@sum.dk, kopi til cfma@sum.dk

Gigtforeningen
Gentoftegade 118
2820 Gentofte
info@gigtforeningen.dk

Tlf. 39 77 80 00

6. marts 2024

Høringssvar vedr. lov om tobaksvarer og forskellige andre love (Forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Gigtforeningen takker for muligheden for at kommentere på forslaget om udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol.

Tobak øger risikoen for at udvikle leddegigt og kan komplicere og forværre en række gigtsygdomme. I forhold til sygdomsbyrden i Danmark er rygning den risikofaktor, der belaster vores helbred mest. En anden risikofaktor er alkohol. Det kræver markante ændringer at begrænse deres sundhedsskadelige virkninger.

Lovforslaget om øget kontrolindsats og håndhævelse, mener Gigtforeningen er positivt og et skridt i den rigtige retning. Men det er ikke nok. Hvis vi skal forebygge rygningens konsekvenser, skal online salg af tobak og lignende produkter f.eks. slet ikke være lovligt, som WHO anbefaler, og når det gælder alkohol, mener Gigtforeningen, at aldersgrænsen for køb af alle typer alkohol bør følge Sundhedsstyrelsens anbefalinger om, at unge under 18 år ikke drikker alkohol.

Med venlig hilsen

Henriette Thorseng
Henriette Thorseng
Specialkonsulent i Gigtforeningen
Tlf. 39778067
hthorseng@gigtforeningen.dk

Underskrifterne i dette dokument er juridisk bindende.
Dokumentet er blevet underskrevet ved hjælp af IntraNote Signing.
Underskrivernes identitet er blevet registreret, og underskriverne står opført nedenfor.

Med min underskrift bekræfter jeg indhold og datoer i dette dokument

Henriette Thorseng

På vegne af: Gigtforeningen

ID: 2005cb71-ee29-a217-4409-8283cdf70478

Dato: 2024-03-06 14:01 (UTC)

Henriette Thorseng

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Sendt pr. mail til Sum@sum.dk

Cc: Camilla Friborg Madsen, cfma@sum.dk

Heidi Røndbjerg-Christensen
Telefon: 2262 3546
E-mail: Heidi.Rondbjerg-Christensen@hk.dk

København, den 4. marts 2024

Bemærkninger til høring vedr. forslag til Lov om ændring af lov om tobaksvarer og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har den 8. februar 2024 sendt udkast til forslag til Lov om ændring af lov om tobaksvarer og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol) i høring.

HK Handel vil gerne takke for muligheden for at kommentere på lovforslaget.

Brug af unge kontrolkøbere med skjult identitet

HK Handel forstår og anerkender behovet for at sikre, at færre børn og unge forbruger tobaks- og nikotinprodukter samt alkohol. Derfor forstår HK Handel også til fulde behovet for at føre kontrol med, at mindreårige ikke får adgang til produkter, de reelt ikke er gamle nok til at købe eller anvende.

HK Handel finder dog ikke, at forslaget om at lade Sikkerhedsstyrelsen gøre brug af unge kontrolkøbere med skjult identitet er forsvarligt over for de ansatte i detailhandlen. Et sådant forslag vil skabe en følelse af, at man konstant overvåges og risikerer at begå fejl i sit arbejde.

Samtidig vil det i praksis være de ansatte, som skal afgøre, om en kontrolkøber er gammel nok til at foretage sit indkøb, og dermed bliver de ansatte også ekstra udsatte i forbindelse med kontrollen. De ansatte vil skulle være mere på vagt, og de risikerer at opleve flere konfrontationer med kunderne, fordi de må antage, at alle tilsyneladende yngre kunder, som ønsker at købe alkohol, tobak eller nikotin, skal kontrolleres, fordi de kan være kontrolkøbere udsendt af Sikkerhedsstyrelsen. Dermed øges risikoen også for at lægge sig ud med ubehagelige kunder.

Arbejdsmiljøet i mange dagligvarebutikker o.lign. er i forvejen meget udfordret. Nedsættende kommentarer, trusler og decideret vold er allerede i dag udbredt. En tidligere undersøgelse foretaget blandt HK Handels butiksansatte medlemmer viste, at 14 procent af de ansatte i butik har været udsat for trusler, mens 80 procent har oplevet grove tilsvininger eller ubehagelige kommentarer inden for et år.

HK HANDEL
Weidekampsgade 8
DK - 2300 København S

TELEFON +45 7011 4545
handel@hk.dk

HK.DK/HANDEL

Det har alvorlige konsekvenser for arbejdsmiljøet, og med indførelsen af kontrolkøbere, er HK Handel stærkt bekymret for, at arbejdsmiljøet vil forværres yderligere. For det sætter den enkelte ansatte under pres, at vedkommende ikke ved, hvornår den pågældende bliver overvåget af en udsendt kontrollant.

Samtidig minder HK Handel om, at også strafferetseksperter er særdeles kritiske over for brugen af unge kontrolkøbere – som det bl.a. fremgår af en artikel fra Politiken fra december 2023: <https://politiken.dk/danmark/sundhed/art9653298/Statens-b%C3%B8rneagenter-kan-v%C3%A6re-ulovlige>

HK Handel anbefaler

Bekymringen for de ansattes arbejdsmiljø behøver ikke være en hindring for at skabe effektiv kontrol med, at mindreårige ikke får adgang til at købe alkohol, tobak og nikotinprodukter. Som en del af lovforslaget lægger regeringen op til, at der skal indføres elektronisk aldersverificering i forbindelse med onlinekøb af alkohol, tobak og nikotin – det kan for eksempel ske ved at indføre krav om MitID-verificering ved køb af vin på en hjemmeside.

HK Handel foreslår, at der på tilsvarende vis indføres elektronisk aldersverificering i forbindelse med køb af tobak, nikotin eller alkohol i fysiske butikker.

I praksis foreslår vi, at den enkelte kundes betalingskort bliver brugt til at godkende de køb, som er aldersbetinget. Forslaget går ganske enkelt på, at købet afvises, hvis kunden ikke opfylder det specifikke alderskrav. Oplysningerne skal være krypteret, så kontrollen af kundernes alder sker automatisk i forbindelse med betalingen. Dermed vil det ikke være op til den enkelte ansatte – som i praksis ofte vil være jævnaldrende med eller yngre end de hemmelige kontrolkøbere – at afvise et køb. Dette sker automatisk i forbindelse med brug af betalingskortet.

Da brugen af kontanter i øvrigt er sjælden blandt unge, vil det i sig selv vække mistanke og gøre det muligt at kræve legitimation, når det forekommer.

Kommende evaluering

Som en del af lovforslaget vedr. indførelsen af brug af unge kontrolkøbere med skjult identitet lægges der op til, at ordningen skal evalueres efter to år. Som det fremgår af ovenstående, mener HK Handel ikke, at det vil være ansvarligt over for de ansatte i landets butikker at anvende kontrolkøbere. Skulle forslaget alligevel blive indført, opfordrer HK Handel til, at man som en del af den bebudede evaluering også undersøger, hvordan ordningen har påvirket de butiksansatte og deres arbejdsmiljø.

Skulle der være behov for uddybning af ovenstående, står HK Handel til rådighed.

Med venlig hilsen

Heidi Røndbjerg-Christensen

Politisk rådgiver, HK Handel

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Sagsnr. 2023 - 4403

7 marts 2024

Høringssvar ang. Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

JTI Danmark er en del af Japan Tobacco Group, en af verdens førende producenter af tobak og nikotinprodukter. Koncernen opererer i over 130 lande og har 45.000 ansatte. JTI Danmark markedsfører såvel cigaretter som nye produkter, inklusive nikotinposer, på internationalt plan.

Det er JTI Danmarks grundholdning, at tobaks- og nikotinholdige produkter er for myndige voksne, som på et oplyst grundlag om de risici, der er forbundet med de individuelle produkter, kan træffe beslutning om at ryge eller forbruge andre nikotinprodukter. Mindreårige bør ikke forbruge produkterne eller have adgang til dem.

Derudover bør hverken mindreårige eller myndige personer købe eller forbruge illegale tobaks- og nikotinprodukter, som ud over at unddrage staten for millioner i ubetalte afgifter, kan udgøre en markant sundhedsrisiko, idet disse produkter kan være produceret under ukontrollerede forhold modsat legale, regulerede produkter.

JTI Danmark vil derfor gerne rose, at der med lovforslaget sættes ind over for ulovlige nikotinprodukter og salget af tobak og nikotin til mindreårige. Håndhævelse af eksisterende lovgivning udgør et effektivt værktøj i indsatsen mod illegal handel og er afgørende for at forebygge tobaks- og nikotinformbrug blandt mindreårige.

Elektronisk aldersverificering

JTI Danmark bifalder i denne forbindelse særligt, at kravene til en mere effektiv aldersverificering ved online salg af tobaks- og nikotinprodukter sættes i kraft, hvormed det på salgstidspunktet kontrolleres, at kunden er fyldt 18 år. Digital aldersverificering kan bidrage positivt til at bekæmpe salget af tobaks- og nikotinprodukter til mindreårige.

JTI Danmark opfordrer endvidere Indenrigs- og Sundhedsministeriet til at igangsætte den planlagte analyse af mulige løsninger til aldersverificering i fysiske butikker hurtigst muligt, og at handlen og andre relevante aktører inddrages i dette arbejde for at finde frem til den mest effektive løsning.

Forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af visse elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin

Indenrigs- og Sundhedsministeriet foreslår desuden at indføre et generelt forbud mod indførsel, køb, besiddelse m.v. af visse elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, der er ulovlige at markedsføre i Danmark. Der foreslås visse undtagelser til det generelle forbud. Vi noterer os, at dette tiltag kan udgøre et positivt bidrag i bekæmpelsen af produkter såsom "Puff Bars", der sælges af kriminelle bagmænd målrettet mindreårige via sociale medier og lignende¹.

JTI Danmark vil dog opfordre til en tæt og kontinuerlig monitorering af grænsehandlen og den illegale handel, efter de nye regler træder i kraft, for at sikre, at lovgivningen har den tilsigtede effekt og medvirker til at reducere den illegale handel uden at øge grænsehandlen.

¹ DR.dk, "[Myndighederne halser efter sælgere, der ulovligt handler med puffbars](#)", januar 2023

Beregninger af provenumæssige konsekvenser af lovforslaget

Af de almindelige bemærkninger til lovforslaget på side 21 fremgår det, at *i det omfang forbruget af tobak, nikotin og alkohol mindskes som følge af lovforslaget, vil der være negative provenumæssige konsekvenser for staten. Der foreligger ikke undersøgelser, evalueringer m.v., der gør det muligt at foretage provenuberegninger heraf.*

Hertil ønsker JTI at bemærke, at Indenrigs- og Sundsministeriet som led i forarbejderne til lovforslaget bør være i stand til at udarbejde denne form for estimer, om end med en vis grad af usikkerhed, på samme måde som ved forslag til afgiftsændringer.

Effektiv lovgivning

JTI Danmark anerkender endvidere ambitionen om at vedtage lovgivning, som gør det muligt for forbrugere, detailforhandlere m.v. at vurdere, om et produkt er lovligt eller ej. Denne målsætning fremhæves bl.a. på s. 11, 45 og 46 i bemærkningerne til lovforslaget, hvor det fremgår, at ulovlige kendetegnende aromaer og højt nikotinindhold i e-cigaretter er faktorer, som *let bør kunne genkendes* via den online markedsføring af produkterne eller disses emballage og mærkning.

I forlængelse heraf ønsker JTI Danmark at bemærke, at der er andre aftalepunkter i *En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol*, der forventes at blive implementeret i et senere lovforslag, som ikke vil kunne leve op til samme kriterier. Det drejer sig konkret om aftalepunktet om at standardisere udseendet på den enkelte cigaret, hvilket kan gøre det *sværere* for forbrugere og myndigheder at skelne illegale og legale produkter fra hinanden og lettere for kriminelle at kopiere legale varer og fremstille illegale produkter. Endvidere vil det ikke vil være muligt at vurdere om den enkelte cigarets udseende er i overensstemmelse med lovgivningen uden at skulle åbne forseglede cigaretpakker.

JTI Danmark mener, at al lovgivning, der gennemføres som følge af *En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol*, bør have en dokumentérbar forebyggende effekt, at de forventede effekter på grænsehandlen og den illegale handel skal tages i betragtning forud for vedtagelsen af kommende initiativer, samt at alle tiltag skal kunne håndhæves effektivt.

Det er JTI's opfattelse, at der ikke er dokumentation for den forebyggende effekt af at standardisere den enkelte cigaret.

I forlængelse heraf, ønsker JTI Danmark at få belyst følgende spørgsmål:

- Hvordan og hvornår påtænker man at evaluere den konkrete forebyggende effekt af de enkelte elementer i lovforslaget?

JTI Danmark står til rådighed for at besvare eventuelle spørgsmål til dette høringssvar og uddybe de afgivne bemærkninger.

Med venlig hilsen,

Anna Kalituha
Corporate Affairs & Communications Manager

Indenrigs- og Sundhedsministerie

Sum@sum.dk

Cc: cfma@sum.dk

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

KL takker for muligheden for at kommentere på lovforslag vedr. udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge.

Der skal fuld skrue på forebyggelsen. Vi er langt fra at nå målet om, at ingen børn og unge ryger, og at under 5 % af befolkningen bruger tobaksprodukter. Samtidig viser andre undersøgelser et stigende forbrug af røgfri nikotin blandt unge og en fortsat rekord i alkoholoverforbrug blandt unge.

KL hilser derfor lovforslaget med de tre hovedpunkter velkommen, som alle bidrager til at understøtte kommunernes målrettede tobaks- og nikotin- og alkoholforebyggende arbejde

KL bakker op om forbud mod at indføre, købe, udlevere, modtage, fremstille, forarbejde eller besidde elektroniske cigaretter og genopfyldningsbeholdere med nikotin, som er omfattet af forbuddet i lov om elektroniske cigaretter m.v.

KL finder det overordentlig vigtigt, at Sikkerhedsstyrelsen får hjemmel til fremover at kunne beslaglægge tobaks- og nikotinprodukter, samt udstyr og smagsstoffer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med disse, hvis der er grund til at antage, at de er omfattet af strafbelagte regler på området, og der er grund til at antage, at genstanden kan tjene som bevis eller bør konfiskeres.

KL ser et stort behov for at sikre håndhævelse for salg af nikotinprodukter og alkohol både fysisk i butikker og hos onlineforhandlere. Grundlæggende ser vi et behov for styrket forebyggelse af børn og unges tobak- nikotin- og alkoholforbrug i form af strukturelle tiltag, herunder alderskontrol for salg af nikotin og alkohol. Derfor bakker vi op om forslaget om styrket alderskontrol ved at bemyndige Sikkerhedsstyrelsen i en periode på to år til at anvende unge kontrolkøbere – såkaldte mystery shoppere – ved kontrolbesøg i fysiske butikker i hele Danmark. Og vi bakker op om at der foretages en evaluering med henblik på at fastlægge den videre brug af ordningen. Ligeledes bakker KL op om at der stilles krav om en mere ef-

Dato: 7. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00945

Dok. ID: 3432192

E-mail: LLO@kl.dk

Direkte: 3370 3834

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

www.kl.dk

Side 1 af 2

effektiv elektronisk aldersverificering ved online salg af alkoholholdige produkter, ligesom kravene til en mere effektiv elektronisk aldersverificering ved online salg af tobaks- og nikotinprodukter sættes i kraft.

KL opfordrer til at Regeringen fortsat at arbejde for at gøre det nemt at træffe sunde valg som borger i vores land. Det kræver bl.a. ændringer i lovgivningen og indretning af sunde rammer om vores hverdag. Beregninger viser, at rygning og alkohol tilsammen kan forklare 60-70 pct. af den sociale ulighed i dødelighed. Dét kalder om noget på handling. Regeringen og en lang række af Folketingets partier har taget vigtige skridt med forebyggelsesplanen målrettet børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol. Men vejen er stadig lang.

Med venlig hilsen

Underskrift nr. 1 – Skift linje for indrykket underskrift nr. 2

Dato: 7. marts 2024

Sags ID: SAG-2024-00945
Dok. ID: 3432192

E-mail: LLO@kl.dk
Direkte: 3370 3834

Weidekampsgade 10
Postboks 3370
2300 København S

www.kl.dk
Side 2 af 2

Høringssvar vedr. lov om tobaksvarer og forskellige andre love (Forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Kræftens Bekæmpelse takker for muligheden for at kommentere på forslaget, der udmønter dele af forebyggelsesplanen om børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol.

Tobak er kræftfremkaldende og årsag til lungekræft og mindst 15 andre kræftformer. Der kommer hele tiden nye tobaks- og nikotinprodukter på markedet, som appellerer til børn og unge, og gør dem afhængige af nikotin og fortrolige med rygning. Det er derfor afgørende med ambitiøs politisk handling. Det er godt og nødvendigt, at man med lovforslaget øger kontrolindsats og håndhævelse. Men det er langt fra tilstrækkeligt. Det samme er tilfældet for alkohol, hvor der skal sættes ind med langt mere effektive tiltag, hvis man for alvor ønsker at gøre noget ved det massive og sundhedsskadelige forbrug blandt mindreårige.

Positivt med begrænsning af ulovlige e-cigaretter og bedre mulighed for beslaglæggelse

E-cigaretter er sundhedsskadelige og øger risikoen for at børn og unge begynder at ryge cigaretter. I de seneste år er der sket en voldsom stigning i børns og unges brug af såkaldte engangsvapes. Derfor bakker Kræftens Bekæmpelse op om, at der ifølge lovforslaget bliver bedre mulighed for at gribe ind over for de ulovlige produkter, før de sættes til salg. Vi bakker ligeledes om, at myndighederne får bedre mulighed for at beslaglægge tobaks- og nikotinprodukter, der er omfattet af straffelagte regler.

Kontrolløbere begrænser ulovligt salg til mindreårige

I dag er det nemt for børn og unge at købe tobak og alkohol i detailhandlen, der trods mange års opmærksomhed på problemet fortsat sælger til mindreårige. Der er derfor positivt og tiltrængt, at man indfører en forsøgsordning med kontrolløbere for at forbedre håndhævelsen af aldersgrænserne.

Online salg af tobak og lignende produkter bør ikke være tilladt

Med lovforslaget indføres krav om alderskontrol ved online salg af tobaks- og nikotinprodukter. Men det er langt fra tilstrækkeligt til at begrænse tilgængeligheden for børn og unge, og der er ikke kontrol med, om det er en mindreårig, der får udleveret tobaks- og nikotinprodukterne. I Kræftens Bekæmpelse mener vi, at online salg af tobak og lignende produkter skal være forbudt, som det er tilfældet i f.eks. Finland, Holland og andre EU-lande, og som WHO anbefaler. Det vil begrænse markedsføring af produkterne og gøre tobak og nikotin mindre tilgængeligt for især børn og unge.

Kræftens Bekæmpelse opfordrer generelt til, at man begrænser tilgængeligheden af tobak og nikotin ved at beslutte, at der fremover bør være langt færre forhandlere af disse produkter. Som det allerede er tilfældet i en række andre lande, bør man starte med at indføre et egentligt licenssystem ved salg af tobak og nikotinprodukter. Dvs. en tilladelse til at sælge

produkterne, som forhandleren skal ansøge om og betale for, og som kan fratages forhandleren, hvis loven brydes. Det er et vigtigt tiltag, som kan gøre tobak mindre tilgængeligt og sikre bedre overholdelse af reklameforbud og aldersgrænser.

Online salg af alkohol kræver effektiv alderskontrol

Vi finder det positivt, at man på alkoholområdet stiller krav om effektiv alderskontrol ved online salg. I dag er salg af alkohol til børn og unge udbredt, og hele 15 pct. af de 15-17-årige har købt alkohol online, viste en undersøgelse i 2021. Der er samtidig risiko for, at en del af det ulovlige salg til mindreårige i de fysiske butikker flytter til onlinesalg, hvis der ikke er effektiv kontrol med aldersgrænserne på internettet. Derfor mener vi, at der bør følges op på, om det ulovlige online salg af alkohol til børn og unge reelt begrænses af de anvendte systemer til aldersverifikation.

Kræftens Bekæmpelse mener desuden, at der bør indføres en ensartet aldersgrænse på 18 år for køb af alle typer af alkohol. Det er i tråd med Sundhedsstyrelsens udmeldinger om, at børn og unge under 18 år frarådes at drikke alkohol. Aldersgrænsen bør indgå i en bred, flerstrengt indsats med højere priser og begrænsninger på markedsføring, så børn og unge effektivt beskyttes mod et højt alkoholforbrug i de tidlige ungdomsår.

Med venlig hilsen

Mette Lolk Hanak
Forebyggelseschef

ⁱ Den finske notifikation til Kommissionen om forbuddet mod internetsalg [Parliamentary question | Answer for question E-003129/23 | E-003129/2023\(ASW\) | European Parliament \(europa.eu\)](#)

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K
sum@sum.dk

**Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love
(Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)**

Lungeforeningen takker for muligheden for at kommentere på udkast til lovforslaget om udmøntningen af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol.

Cigaretter og anden røgtobak er for 85-90 pct. årsag til udviklingen af lungesygdommen KOL, der er årsag til flest årlige dødsfald i Danmark og koster ca. 16.000 dødsfald årligt. Det vil øgede afgifter på nikotinposer og røgfri tobak desværre ikke ændre på, men trods dette ser vi positivt på mange af tiltagene i forebyggelsesplanen. Der kommer hele tiden nye tobaks- og nikotinprodukter på markedet som appellerer til børn og unge, og gør dem afhængige af nikotin og fortrolige med rygning. Det er derfor afgørende med ambitiøs politisk handling. Det er derfor godt og nødvendigt, at man med dette lovforslag øger kontrolindsatsen med produkterne.

E-cigaretter er sundhedsskadelige og fordobler risikoen for at børn og unge begynder at ryge cigaretter. I de seneste år er der sket en voldsom stigning i børns og unges brug af e-cigaretter, og derfor er det godt, at lovforslaget giver bedre mulighed for at gribe ind over for de ulovlige produkter før de sættes til salg og myndighederne får bedre mulighed for at beslaglægge tobaks- og nikotinprodukter, der er omfattet af strafbelagte regler.

I dag er det desværre alt for nemt for børn og unge at købe tobak i detailhandlen, der trods mange års opmærksomhed fortsat sælger produkterne til mindreårige. Der er derfor positivt, at man indfører mystery shoppers for derved at forbedre kontrollen med det ulovlige salg.

Med lovforslaget indføres der krav om alderskontrol ved online salg af tobaks- og nikotinprodukter. Men det er desværre langt fra tilstrækkeligt til at begrænse tilgængeligheden for børn og unge. Vi mener, at online salg af tobak og lignende produkter helt skal forbydes, som det ses i f.eks. Finland og Holland - og som WHO i øvrigt anbefaler. Det mener vi i langt højere grad vil begrænse markedsføring af produkterne og gøre tobak og nikotin mindre tilgængeligt for især børn og unge. En anden måde at sikre dette på kan også være at begrænse antallet af forhandlere af disse produkter.

Lungeforeningen bidrager gerne yderligere og skulle vores høringssvar medføre spørgsmål eller ønske om en yderligere drøftelse, står vi naturligvis til rådighed.

Med venlig hilsen

Ann Leistiko, direktør i Lungeforeningen

HØRING OVER UDKAST TIL FORSLAG TIL LOV OM ÆNDRING AF LOV OM TOBAKSVARER M.V. OG FORSKELLIGE ANDRE LOVE

07. marts 2024

Sagsnr: 2024-1492

Aktnr: 5720027

(Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge
– tobak, nikotin og alkohol)

Det er positivt, at der med lovforslaget lægges op til en øget regulering af alkohol, tobak og nikotin. Lægeforeningen ser dog et stort behov for yderligere regulering, så vi særligt forhindrer børn og unges adgang til alkohol, tobak og nikotin.

Godt med en styrket kontrol og bedre mulighed for at beslaglægge ulovlige produkter

Lægeforeningen mener, at det vigtigt, at der bliver sat ind overfor de ulovlige produkter. Derfor er det positivt med en styrket kontrol, hvor der sættes ind mod forsyningskæden og distributørerne af elektroniske cigaretter med ulovlige kendetegnende aromaer eller for højt nikotinindhold, så myndighederne kan gribe ind, før de ulovlige produkter bliver markedsført til forbrugerne. Desuden bakker Lægeforeningen op om, at myndighederne får bedre mulighed for at beslaglægge tobaks- og nikotinprodukter, der er omfattet af straffelagte regler.

Lægeforeningen finder det dog helt uforståeligt, at mentol ikke er underlagt de ulovligt kendetegnende aroma, idet der i høj grad er tale om smag som appellerer til børn og unge. Mentol er sammen med lignende smage som spearmint de mest populære smag blandt børn og unge. Ifølge [Sundhedsstyrelsen](#) anvendte 39 % af 15-17-årige røgfri nikotinprodukter med mentol i 2022 og 51,5 % anvendte spearmint eller anden mint. Derfor bør mentol og mentollignede smage også forbydes i røgfri nikotin og e-cigaretter. Det skal ligestilles med smagsforbuddet for tobak.

Børn og unges adgang til tobak, nikotin og alkohol skal mindskes

Lægeforeningen finder det derfor positivt, at nærværende lovforslag vil styrke alderskontrollen med en mere effektiv elektronisk aldersverificering ved online salg af tobak, nikotin og alkohol. Det er generelt vigtigt at sikre en effektiv håndhævelse af alderskontrollen for at mindske børn og unges forbrug af tobak, nikotin og alkohol. Lægeforeningen bakker derfor også op om forsøg med kontrolkøbere – mystery shoppers – for at forbedre kontrollen med ulovligt salg til mindreårige.

De mest effektive initiativer for at reducere børn og unges brug af tobak, nikotin og alkohol er mærkbart fraværende

I det nærværende lovforslag skrives der, at *”Tobak er den væsentligste forebyggelige årsag til sygdom og død i Danmark. Samtidig er børn og unge særligt følsomme over for de skadelige virkninger ved nikotin og alkohol.”*

Formanden

Domus Medica
Kristianiagade 12
DK-2100 København Ø

Tlf.: +45 3544 8500

Tlf.: +45 3544 8201 (direkte)

Epost: dadl@dadl.dk

Epost: cnr@dadl.dk

www.laeger.dk

Lægeforeningen er stadig uforstående overfor den manglende politiske vilje til at tage de mest virksomme tiltag i brug: markant højere priser på tobak og alkohol samt en 18-års aldersgrænse på køb af alkohol.

En højere aldersgrænse er et af de allermest effektive tiltag, der kan reducere unges alkoholforbrug, og Danmark er et af få EU-lande, hvor 16-årige kan købe alkohol. Lægeforeningen mener derfor, at der bør indføres en 18-års aldersgrænse for salg af alle typer alkohol, så det ikke er muligt for børn at købe alkohol.

Selvom øget regulering på nikotinområdet er positivt, så mener Lægeforeningen, at nikotinprodukter, som ikke anvendes med rygestop som formål, helt bør forbydes. Vi skal skærme børn og unge for at blive afhængige af nikotin, da vi ved, at der er tale om varige skadevirkninger og blivende ændringer i hjernen..

Lægeforeningen vil derfor opfordre regeringen til at tage yderligere tiltag i brug for at mindske særligt børn og unges adgang til nikotin, tobak og alkohol. Det er ikke nok med kontrol af ulovlige produkter, der skal også være en øget regulering af de lovlige produkter, som børn og unge har adgang til.

Med venlig hilsen

Camilla Noelle Rathcke
Formand for Lægeforeningen

Sundhedsministeriet
Sagsnr.: 2023 – 4403
sum@sum.dk
cfma@sum.dk

marts 2024

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Nikotinbranchen takker for muligheden for at afgive høringssvar og vil i det følgende fremsætte sine bemærkninger til lovforslaget opdelt på de i høringsbrevet præsenterede tre hovedpunkter.

Det skal dog bemærkes, at det planlagte fremsættelsestidspunkt april II og forventede ikrafttrædelsestidspunkt 1. juli 2024 giver ganske korte frister i såvel lovbehandlingen som implementeringen.

Nikotinbranchen ser med tilfredshed på, at håndhævelsen mod illegal handel med nikotinprodukter nu skærpes. Det har længe været et velkendt problem, at mindreårige har alt for nem adgang til at købe nikotinprodukter i detailhandlen uden alderskontrol, at det illegale marked for ulovlige engangs-ecigaretter – puff bars – er opstået og vokset eksplosivt i kølvandet på smagsforbuddet for e-cigaretter, og at det digitale marked for nikotin, der i nogle tilfælde sælges til mindreårige og uden at overholde lovgivningen, er voksende.

Nikotinbranchen opfordrer til, at man i denne skærpede håndhævelsesindsats medtager nikotinposer og ikke alene ulovlige engangs-ecigaretter. Særligt med tanke på den kommende afgiftsforøgelse på nikotinposer vil det være gavnligt med stærkere håndhævelse mod ulovligt salg af nikotinposer.

Håndhævelse er et afgørende værktøj for at bremse udviklingen, hindre mindreåriges adgang til nikotinprodukter og sikre, at det ikke er attraktivt at sælge ulovligt til mindreårige købere.

1. Forbud mod at indføre, købe, udlevere, modtage, fremstille, forarbejde eller besidde elektroniske cigaretter mv.

Nikotinbranchen billiger forslaget, der skal ramme forsyningskæden og distributører. Det skorter imidlertid ikke på [vidnesbyrd](#), hvor mindreårige selv bliver forhandlere af de ulovlige produkter, og Nikotinbranchen savner klarhed over, hvordan man vil håndtere de situationer, hvor mindreårige er del af distributionskæden.

Det er branchens bekymring, at myndighederne ikke er opmærksomme på graden af organisering bag distributionskæden. Det er gennem medlemmernes overvågning af det illegale marked branchens opfattelse, at der er en høj grad af organisering bag udbredelsen af de ulovlige engangs-

Nikotinbranchen

+45 22650919 • isf@nikotinbranchen.dk • www.nikotinbranchen.dk

ecigaretter. Den opfattelse understøttes af, at produkterne findes sammen andre ulovlige produkter, [som refereret af bl.a. Københavns Politi efter en kontrol i kioskmiljøet](#).

Når man ønsker at sætte ind mod syningskæder og distributører er det i høj grad relevant at kende disse, og det virker fra branchens side som om, der er væsensforskellige opfattelser af karakteren af de netværk, der opererer på markedet for illegal nikotin.

2. Hjemmel til at Sikkerhedsstyrelsen fremover kan beslaglægge tobaks- og nikotinprodukter, samt udstyr og smagsstoffer

Det er positivt og på tide, at Sikkerhedsstyrelsen gives hjemmel til at gribe ind og beslaglægge ulovlige nikotinprodukter. Det er glædeligt, at værktøjskassen nu så at sige udvides, så det bliver nemmere for den relevante kontrolmyndighed at beslaglægge ulovlige produkter.

3. Mystery shoppere og alderskontrol ved onlinesalg

Mystery shoppere

Nikotinbranchen hilser brugen af de såkaldte mystery shoppere velkommen, om end det foreslåede fokus for indsatsen vækker undren. Af lovforslaget fremgår det (pkt. 2.3.2), at mystery shopperne skal afprøve alderskontrollen i butikker, således at Sikkerhedsstyrelsen har observation af et salg til en mindreårig og kan sanktionere herefter.

Nikotinbranchen havde i tillæg hertil gerne set, at mystery shoppere blev brugt til at undersøge, om der foretages salg, hvor subjektet for salget – snarere end kundens alder – indebærer en lovovertrædelse.

Hvis brugen af mystery shoppere skal virke, bør der sættes ind i de velkendte risikomiljøer, der ofte findes i det uorganiserede kioskmiljø. Derudover bør alderskontrollen i den brede detailhandlen sikres langt bedre ved indførelse af elektronisk aldersverificering i detailhandlen.

Alderskontrol ved onlinesalg

Nikotinbranchen har ligesom en række andre aktører i en årrække agiteret for en bedre alderskontrol. Problemet med mindreåriges onlinekøb af aldersgrænsebelagte varer er stort, som [DR Kontant i sin udsendelse 1. februar](#) 2024 også dokumenterer. Det er derfor meget positivt, hvis det lykkes at implementere en løsning, der gør det sværere for mindreårige at købe varer med aldersgrænse med mere end blot et klik, der bekræfter, at de er over 18 år.

Den foreslåede løsning tager imidlertid ikke højde for køb på udenlandske hjemmesider. Det er oplagt som dansker at grænsehandle digitalt på svenske hjemmesider, hvor prisniveauet allerede i dag før den øgede afgift på nikotinposer er betydeligt lavere.

Nikotinbranchen henstiller til, at man snarest gør en målrettet indsats for at udforme og implementere en løsning, der giver mulighed for elektronisk aldersverificering i detailhandlen.

Vi ved fra [§RØG-undersøgelsen](#), at der i detailhandlen i dag er store problemer med salg af aldersgrænsebelagte varer til mindreårige. Som beskrevet ovenfor bærer den enkelte ekspedient et stort ansvar, idet den enkeltes subjektive vurdering af køberens alder kan have konsekvenser i form af bødestraf for forretningen. Det er ikke et rimeligt ansvar at pålægge de ansatte i detailhandlen, og det viser sig alt for ofte, at alderskontrollen er mangelfuld.

En elektronisk løsning, hvor det ikke er muligt at bruge et betalingskort, hvor kortholderen er under aldersgrænsen, vil dels skærme de butiksansatte, dels sikre alderskontrol og en deraf følgende styrket kultur omkring alderskontrol, dels forhindre en vis andel af salg til mindreårige købere.

Nikotinbranchen

+45 22650919 • isf@nikotinbranchen.dk • www.nikotinbranchen.dk

Høringssvar til:

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol).

1. Hovedpunkt

Vi støtter fuldt dette punkt og håber, at der i den forbindelse sker en styrkelse af kontrollen ved grænserne samt en kraftig styrkelse af kontrollen med onlinehandlen.

2. Hovedpunkt

Vi støtter den øgede mulighed for beslaglæggelse, men mener samtidig, at der bør være en tidsfrist for, hvor længe varer kan beslaglægges eller/og erstatning, hvis Sikkerhedsstyrelsen/Skat ikke får medhold, og varen ikke længere er salgbar.

3. Hovedpunkt

Forslaget om såkaldte mystery shoppers (børne agenter) er som vi ser det i strid med flere love.

Den første, som vi vil fremhæve, er provokationsforbuddet, hvor det står beskrevet at staten ikke aktivt må medvirke til at få andre til at bryde loven (medmindre der er tale om terror, mord el. lign), og at man skal forholde sig passivt og observere.

I dette forslag vil man uden nogen forudgående mistanke forsøge at få butikkerne til at bryde loven ved aktivt at sende en "agent" ind i butikken med det formål at få medarbejderen til at bryde loven. Det er i vores optik en klar overtrædelse af ovennævnte forbud.

Det andet problem vi vil fremhæve, er reglerne for unges arbejde, som vi ikke mener, at Sikkerhedsstyrelsen vil kunne overholde, da vi mener at man udsætter den unge kontrolkøber for betydelig risiko for vold, trusler eller ubehagelige situationer, som på sigt kan skade den unge.

I henhold til BKG 2021-05.30 nr. 1049 Unges arbejde fremgår det i lovens § 4 følgende:

Ved enhver beskæftigelse af unge, som er under 18 år., skal der ved valg af arbejdsopgaver og ved arbejdets tilrettelæggelse drages omsorg for, at arbejdet kan udføres sikkerhed- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

I § 13 stk. 5 fremgår følgende:

Ved arbejde i øvrigt, der indebærer en særlig risiko for vold, må unge ikke beskæftiges, medmindre de unge arbejder sammen med en person over 18 år.

Det må lægges til grund, at man ved den foreslåede ordning udsætter den unge kontrolkøber for betydelig risiko, idet arbejdet næppe kan indrettes på en sådan måde, at den unge ikke udsættes for en risiko for vold, trusler eller lignende. Argumentet om, at der skal være en person over 18 år med i forbindelse med kontrollen, giver ingen mening. Hvis formålet skal opnås, skal den unge kontrolkøber være alene.

På baggrund af ovenstående mener vi ikke, at man kan gennemføre dette forslag indenfor gældende lovgivning.

Vi mener i stedet, at det burde gøres ulovligt for 15-17-årige at købe samt besidde tobaks- og nikotin produkter.

Med venlig hilsen

Jesper Lundberg
formand

Orøvej 8
3400 Holbæk
Mobil: + 45 2889 1017

E-mail: jl@nbl-landsforening.dk
Website: www.nbl-landsforening.dk
Følg os på Facebook og LinkedIn

Til: Indenrigs- og Sundhedsministeriet
E-mail: sum@sum.dk

12-02-2024
Sags nr. 2024 - 3746
Akt. id. 23895745

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: iian@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Høringssvar vedrørende ”Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre”

Indenrigs- og Sundhedsministeriet har bedt om høringssvar med frist d. 07.03.2024.

Departementet for Børn og Unge har ingen bemærkninger.

Med venlig hilsen

Himaginiy Ajirath Kugan
Departementet for Børn og Unge

København, den 5. marts 2024

Sundhedsministeriet

sum@sum.dk
cfma@sum.dk

Høring: Forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol) (Sagsnr.: 2023 - 4403)

Philip Morris ApS Danmark (PMI) vil gerne takke for muligheden for at kommentere på høringen vedrørende lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol).

Loven er en konsekvens af den politiske aftale af 14. november 2023 om "forebyggelsesplanen vedrørende børn og unge – tobak, nikotin og alkohol" ("Forebyggelsesplanen").

Generelle bemærkninger:

Som en del af vores vision om en røgfri fremtid, er PMI dedikeret til at udvikle alternativer til traditionelle cigaretter, hvor de nye alternative produkter er baseret på videnskabelig forskning.

E-cigaretter og andre alternative nikotinprodukter uden forbrænding, herunder opvarmet tobak, kan spille en vigtig rolle ved at tilbyde voksne rygere mindre skadelige alternativer til fortsat rygning, idet det er forbrændingen af tobak, som er hovedårsagen til de skadevirkninger, der er associeret med rygning.

Det er afgørende, at lovgivningen om ikke-forbrændte tobaks- og nikotinprodukter skelner klart mellem produkterne og deres relative risici sammenlignet med traditionelle tobaksprodukter med forbrænding. Differentieret regulering, baseret på skadeligheden ved nikotinholdige produkter bør være et supplement til eksisterende politikker med henblik på at forbedre folkesundheden. Voksne rygere bør støttes i at skifte til mindre skadelige alternativer (såsom e-cigaretter, opvarmede tobaksprodukter eller nikotinposer), hvis de ellers ville fortsætte med at ryge. Samtidig bør reguleringen og en effektiv håndhævelse hindre utilsigtede konsekvenser, såsom mindreåriges forbrug af disse produkter.

PMI opfordrer til, at fremtidig lovgivning baseres på robust videnskabelig evidens, som understøtter en risikobaseret tilgang til regulering af tobaks- og nikotinprodukter. Dette inkluderer proportionale afgifter og restriktioner, der reflekterer de forskellige produkters risikoprofil.

I forhold til fremtidige reguleringer bør denne tilgang forstærkes for at sikre, at voksne rygere bliver informeret om mindre skadelige alternativer til cigaretter. Specifikt bør voksne rygere informeres ordentligt om tobak og relaterede produkter, såvel som forskellen mellem dem, herunder en differentieret risikoprofil.

Endelig ønsker PMI at understrege vigtigheden af en effektiv håndhævelse for at sikre, at lovgivningen om e-cigaretter og relaterede produkter opfylder sine mål om at beskytte folkesundheden, især blandt unge. I den forbindelse er det afgørende også at bekæmpe det illegale marked, da denne bekæmpelse ligeledes bidrager til at styrke folkesundheden og beskyttelsen af de unge.

PMI kan konstatere, at håndhævelsen af de eksisterende regler er mangelfuld. Det gælder såvel håndhævelsen af reglerne om forbud mod salg til mindreårige, men også forbuddet mod fremvisning og forbuddet mod salg af en række produkter, såsom e-cigaretter med ulovlige smage. Manglende håndhævelse af disse forbud er til skade for mindreårige, men også til skade for en lige konkurrence på markedet. Vi støtter derfor lovgivning med henblik på at styrke håndhævelsen af disse regler.

Specifikke bemærkninger

1. Hjemmel til Sikkerhedsstyrelsen ift. beslaglæggelse af ulovlige produkter.

PMI anerkender hensigten om at give Sikkerhedsstyrelsen hjemmel til at beslaglægge ulovlige tobaks- og nikotinprodukter samt udstyr og smagsstoffer, der er beregnet til at blive benyttet sammen med disse. Denne udvidelse sikrer en mere effektiv kontrol med eksisterende regler, samt håndtering af ulovlige produkter og understøtter indsatsen mod et illegalt marked.

Det fremgår imidlertid ikke, hvordan myndighederne vil styrke indsatsen mod fjernsalg af f.eks. nikotinprodukter mv, når disse købes af danske forbrugere fra hjemmesider uden registrering hos Sikkerhedsstyrelsen.

PMI støtter, at Sikkerhedsstyrelsen kan beslaglægge uden at skulle tilkalde politiet. Imidlertid bør virksomhedernes retssikkerhed også overvejes, og der bør tages stilling til, hvordan virksomhederne kompenseres, hvis myndighederne fejlagtigt beslaglægger et lovligt produkt.

2. Hjemmel til at Sikkerhedsstyrelsen kan bruge unge kontrolkøbere (mystery shoppers) til alderskontrol i fysiske butikker

PMI støtter målsætningen bag lovforslaget om at styrke alderskontrollen for salg af tobak, nikotin og alkohol i fysiske butikker, herunder hjemmelen til Sikkerhedsstyrelsen for at anvende unge kontrolkøbere (mystery shopping).

PMI finder det imidlertid beklageligt, at anvendelsen af unge kontrolkøbere er afgrænset således, at der ikke må være forudgående mistanke om overtrædelse af lovgivningen. Denne begrænsning kan potentielt mindske effektiviteten af kontrollen ved at udelukke målrettede inspektioner af salgssteder, hvor der er konkret mistanke om, at lovgivningen ikke overholdes.

Desuden finder vi det beklageligt, at den unge kontrolkøber udelukkende må forsøge at købe lovlige produkter. Hvis håndhævelsen skal være effektiv, vil det også være vigtigt at kunne afdække salget af illegale produkter.

PMI ser positivt på forsøgsordningen, og dens potentiale til at indsamle værdifulde data, som kan bidrage til en eventuel justering og forbedring af reglerne for alderskontrol i fremtiden. Vi ser frem til resultaterne af den planlagte evaluering, og PMI stiller gerne vores erfaring og indsigt til rådighed i den videre proces.

3. Krav om effektiv elektronisk aldersverificering online

PMI hilser initiativet om at indføre krav om effektiv elektronisk aldersverificering ved online salg velkommen, da det er et vigtigt skridt mod at sikre, at tobaks- og nikotinprodukter ikke sælges til mindreårige.

Vi undrer os imidlertid over, at der er valgt at indlede en analyse for at udforske potentielle løsninger til aldersverificering i fysiske butikker. Der foreligger allerede eksisterende dokumentation og erfaringer med effektive metoder. Denne tilgang kan anses som en overflødig forsinkelse i anvendelsen af kendte værktøjer, der kunne forstærke beskyttelsen af børn og unge.

4. Yderligere værktøjer, som kunne overvejes til forbedring af håndhævelsesindsatsen

Myndighederne er allerede i besiddelse af værktøjer, som kunne udnyttes bedre til yderligere at forbedre håndhævelsen af eksisterende regler. For at kunne markedsføre produkter såsom e-cigaretter, nikotinposer eller opvarmede tobaksvarer skal producenter og importører af sådanne produkter anmelde dem til myndighederne. Listen over anmeldte produkter er offentligt tilgængelig på webstedet www.sik.dk/registre/tobaksregister.

Som et yderligere værktøj i håndhævelsen kunne man øge bevidstheden hos detailhandlere og forbrugere om eksistensen af denne liste. Det ville give bedre mulighed for at kontrollere, om de produkter, der udbydes til salg, var behørigt indberettet, og sikre, at produkterne ikke sættes på markedet, såfremt produkterne ikke er at finde på listen.

Konkluderende

PMI anerkender regeringen og aftalepartiernes indsats for at håndhæve beskyttelsen af børn og unge mod nikotinprodukter.

Vi opfordrer til en omhyggelig anvendelse af Sikkerhedsstyrelsens udvidede beføjelser, med fokus på produkter, der udgør en reel sundhedsrisiko, og samarbejder gerne med henblik på at sikre, at unge under 18 år hverken tilgår lovlige eller ulovlige produkter.

Med venlig hilsen

Christopher Arzrouni
Manager External Affairs Denmark

Philip Morris ApS,
Copenhagen Towers
Ørestads Boulevard 108, 3. sal
2300 København S
Mobile: +45 26 77 38 75

Til Indenrigs- og Sundhedsministeriet

SSP-Samrådets bemærkninger til høringssvar om: *Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)*

SSP-Samrådet takker for muligheden for at kommentere og afgive høringssvar på: *Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohollov.)*

SSP-Samrådet støtter tiltag, der begrænser børns og unges brug af nikotinprodukter og minimerer unges brug af alkohol. SSP-Samrådet ser også en større stigning i brug af diverse nikotinprodukter. Det ses nogle gange i en bekymrende kontekst, hvor salg til børn, dysfunktionelle grupper og konflikter kan være en del af forbruget. SSP-Samrådet støtter derfor de foreslåede stramninger af lovgivningen og har følgende bemærkninger:

SSP-Samrådet

Benny Husted
Formand

Tlf.: 2325 8547

Benny.husted@skanderborg.dk

Rikke Risgaard Laustsen
Næstformand

Tlf.: 7253 8356

rilau@fmk.dk

www.ssp-samraadet.dk

Vedr. 2.1.2. Forbud mod indførsel, køb og besiddelse

- SSP-Samrådet efterspørger en regulering af nikotinprodukterne sådan, at f.eks. nikotinposer underlægges en begrænsning på det maksimale nikotinindhold pr. enhed. SSP-Samrådet vil derudover anbefale, at den nævnte undtagelse angående rejsegods og besiddelse af maksimalt 10 enheder begrænses yderligere, da nikotinindholdet pr. enhed kan være enormt højt, svarende til f.eks. 150 cigaretter.
- SSP-Samrådet foreslår, at lovgivningen kommer til at indeholde begrænsninger på produkternes indhold og ikke på specifikt definerede produkttyper, da SSP-Samrådet har erfaret, at der opstår nye produkter på markedet løbende. Dette ser SSP-Samrådet frem til også at indbefatte 'tobakssurrogater', som tilgår jf. den politiske aftale 'En forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol.'

07.03.2024

Vedr. 2.2.2. Beslaglæggelse

- Det fremgår af lovforslaget, at der gives hjemmel til, at Skatteforvaltningen og Sikkerhedsstyrelsen kan tage produkter i bevaring på vegne af hinanden. Dette kan SSP-Samrådet bakke op om.

Vedr. 2.3.2. Styrket alderskontrol

- Nethandelen udgør en væsentlig del af salget af nikotinprodukter. SSP-Samrådet bakker derfor op om en øget kontrol med onlinesalget. Hertil er forslaget om de øgede krav om en mere effektiv elektronisk aldersverificering, som f.eks. MitID et vigtigt tiltag, som SSP-Samrådet tilslutter sig. Et alderskontrollsystem skal skabe en teknisk hindring af muligheden for

SSP-Samrådet er en forening bestående af og for fagpersoner i SSP-arbejdsfeltet. SSP-Samrådet arbejder på at viderefordre best-practice fra SSP-samarbejdet rundt i landets kommuner for at sikre alle børn og unge retten til det gode liv.

at gennemføre et køb, såfremt man ikke kan dokumentere, at man er over 18 år. Dette gælder både online køb, og køb i en forretning.

- SSP-Samrådet anbefaler desuden, at der fremover skal være en aldersgrænse på 18 år ved køb af alle alkoholprodukter, og man ikke nøjes med at sætte en grænse på 6% for 16-årige, som det er beskrevet i den politiske aftale fra d. 14. november 2023 "en forebyggelsesplan målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol".
- Det foreslås i lovforslaget at Sikkerhedsstyrelsen får beføjelser til at bruge kontrolkøbere. Her mener SSP-Samrådet, at det er væsentligt at tage vare på kontrolkøbernes tryghed f.eks. ved tilstedeværelse af en ansvarshavende fra Sikkerhedsstyrelsen og klare retningslinjer for kontrolkøbernes arbejdsgange.
- SSP-Samrådet anbefaler, at der er meget klare konsekvenser ved overtrædelse af lovgivning vedr. salg af alkohol og nikotinprodukter. Eksempelvis bør der ved andet tilfælde af overtrædelse, gives et forbud mod at handle med alkohol og nikotinprodukter.

SSP-Samrådet vil til sidst efterspørge et øget fokus på den generelle forebyggelse af, at børn og unge begynder at bruge nikotinprodukter såvel som alkohol. Dette kan være med indsatser særligt tiltænkt grundskolen og på ungdomsuddannelserne.

SSP-Samrådet har ikke yderligere bemærkninger til høringen. SSP-Samrådet stiller sig naturligvis til rådighed ved spørgsmål mv. og ser frem til at følge det videre arbejde med. Såfremt I måtte have spørgsmål, er I velkomne til at kontakte SSP-Samrådet på sekretariat@ssp-samraadet.dk.

På vegne af SSP-Samrådet

Benny Husted
Formand

Rikke Risgaard Laustsen
Næstformand

Til
Indenrigs- og sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Tandlægeforeningen
Amaliegade 17
1256 København K
VIK/GAN
Høring 007 2024
Dato: 6-3-2024

Vedr.: Svar på høring vedr. lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol)

Tandlægeforeningen takker for muligheden for at kommentere på forslaget, der udmønter dele af forebyggelsesplanen om børns og unges brug af tobak, nikotin og alkohol.

Tobak er langt den væsentligste årsag til mundhulekræft og andre alvorlige sygdomme i mundhulen, og forskning viser, at opvarmede tobaksvarer skader cellerne i munden på samme niveau, som var man udsat for tobaksrygning, hvorfor det øger risikoen for parodontitis og tandtab.

Det er derfor stærkt bekymrende, at der hele tiden kommer nye tobaks- og nikotinprodukter på markedet, fx de såkaldte engangsvapes, som appellerer til børn og unge og gør dem afhængige af nikotin og fortrolige med rygning.

Det er derfor afgørende med politisk handling.

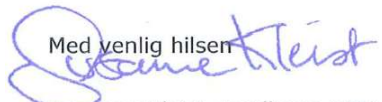
Tandlægeforeningen finder det positivt, at lovforslaget øger kontrolindsats og håndhævelse og bakker op om, at der ifølge lovforslaget bliver bedre mulighed for at gribe ind over ulovlige produkter, før de sættes til salg. Vi bakker ligeledes op om, at myndighederne får bedre mulighed for at beslaglægge tobaks- og nikotinprodukter, der er omfattet af strafbelagte regler.

Tandlægeforeningen finder det endvidere positivt, at det med lovforslaget gøres muligt, at Sikkerhedsstyrelsen kan anvende unge kontrolkøbere i fysiske butikker for at forbedre håndhævelse af aldersgrænsen.

Med lovforslaget indføres der krav om alderskontrol ved online salg af tobaks- og nikotinprodukter. Men det er langt fra tilstrækkeligt til at begrænse tilgængeligheden for børn og unge. Vi mener, at online salg af tobak og lignende produkter helt skal forbydes, som det ses i f.eks. Finland og Holland - og som WHO i øvrigt anbefaler.

Tandlægeforeningen har ikke yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen

Med venlig hilsen

Susanne Kleist, tandlæge mTF
Formand

Isabel Brandt Jensen
Direktør

Camilla Friborg Madsen

Fra: Jens Hennild <jh@tobaksindustrien.dk>
Sendt: 7. marts 2024 09:42
Til: DEP Sundhedsministeriet
Cc: Camilla Friborg Madsen
Emne: Høring: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer mv.

Tak for lejligheden til at kommentere på ovennævnte lovudkast.
Udkastet giver ikke anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Tobaksindustrien

Jens Hennild
Direktør, Cand.jur.

Tobaksindustrien

Skodsborgvej 124a
2840 Holte
Telefon: +45 39 62 68 99
Mobil: +45 20 35 12 99
E-Mail: jh@tobaksindustrien.dk

**TOBAKS
PRODUCENTERNE**

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

7. marts 2024

E-mail: sum@sum.dk
Kopi: cfma@sum.dk
Sagsnr.: 2023 - 4403

**Tobaksproducenternes høringssvar til udkast til forslag til lov om
ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love
(Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og
unge – tobak, nikotin og alkohol)**

Tobaksproducenterne kvitterer hermed for muligheden for at give bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer mv. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, alkohol og nikotin).

Tobaksproducenterne repræsenterer British American Tobacco, Japan Tobacco International og Imperial Brands, der tilsammen udgør ca. 85 pct. af det danske tobaksmarked.

Tobaksproducenterne er enige i, at børn og mindreårige ikke skal bruge tobaks- og nikotinprodukter. Vi vil i den forbindelse rose regeringen og forligspartierne bag den politiske aftale for et tiltrængt og styrket fokus på alderskontrollen samt effektiv håndhævelse, som begge er afgørende for at undgå, at børn og mindreårige får fat i produkter, der alene er tiltænkt voksne forbrugere.

Tobaksproducenterne vil give sine kommentarer til følgende dele af lovforslaget/den politiske aftale:

1. Styrket alderskontrol/digital aldersverificering

2. Effektiv håndhævelse af eksisterende regler samt nye håndhævelsestiltag
3. Udviklingen i det illegale marked for tobaks- og nikotinprodukter
4. Manglende dokumentation for effekt af forslag om standardisering af cigaretter

1. Styrket alderskontrol/digital aldersverificering

Af lovforslagets § 24, stk. 1 fremgår det, at man som onlineforhandler bliver forpligtiget til at kontrollere, om kunden (i forbindelse med en onlinekøb) er fyldt 18 år. Tobaksproducenterne er enige i, at det er nødvendigt at pålægge onlineforhandlere et sådan krav, da der pt. pågår et løbende onlinesalg af tobaks- og nikotinprodukter, hvor man som køber ofte kun bliver pålagt at tilkendegive – men ikke verificere – at man er gammel nok til at købe et produkt, der er omfattet af salgsaldersreglerne.

Tobaksproducenterne har gennem flere år efterspurgt og arbejdet for en styrket ID-kultur og bedre værktøjer til forhandlerne for efterlevelse af salgsaldersreglerne, bl.a. aldersverificering via betalingskort. Det er glædeligt, at der nu bliver taget skridt i retning af en styrket alderskontrol.

2. Effektiv håndhævelse af eksisterende regler samt nye håndhævelsestiltag

Af lovforslagets § 35 a. og 22 a. fremgår det, at Sikkerhedsstyrelsen vil opnå hjemmel til at foretage beslaglæggelser af tobaksvarer, tobakssurrogater, urtebaserede rygeprodukter, e-cigaretter samt udstyr, der er beregnet til at blive benyttet sammen med disse, ligesom § 35 b. og 22 b. giver Told- og Skatteforvaltningen mulighed for at tage produkter i opbevaring på vegne af Sikkerhedsstyrelsen.

Tobaksproducenterne imødekommer initiativer, der styrker relevante myndigheders muligheder for at forebygge og bekæmpe den illegale handel

med tobaks- og nikotinprodukter og forventer, at det kommende lovgrundlag vil følges op af effektiv håndhævelse.

Effektiv håndhævelse er afgørende for, at regler blot ikke forbliver en lovtekst, men reelt effektiveres, så de kan gøre en væsentlig forskel. Det er eksempelvis positivt, at Skattestyrelsen i øjeblikket gør en aktiv indsats imod illegalt onlinesalg af nikotinposer og snus. Tobaksproducenterne håber, at øvrige myndigheder vil følge i samme spor med de nye sanktionsmuligheder, som lovforslaget indebærer.

Tobaksproducenterne bemærker dertil, at der agtes at blive indført flere stramninger i loven ifm. e-cigaretter, f.eks. forbuddet mod privat indførsel af mere end 10 enheder til eget brug, for at bekæmpe det tiltagende illegale marked for e-cigaretter, også kendt som *puff bars*, der er vokset markant i Danmark efter ikrafttrædelsen af smagsforbuddet for e-cigaretter i 2022. Det er positivt, at man vil bekæmpe det illegale marked, men Tobaksproducenterne bemærker også, at det illegale marked for e-cigaretter er en forventelig og uhensigtsmæssig konsekvens af det eksisterende smagsforbud.

3. Udviklingen i det illegale marked for tobaks- og nikotinprodukter

Der forefinder en tiltagende illegal handel med tobaks- og nikotinprodukter som følge af førnævnte smagsforbud for e-cigaretter samt seneste afgiftsforhøjelser på cigaretter.

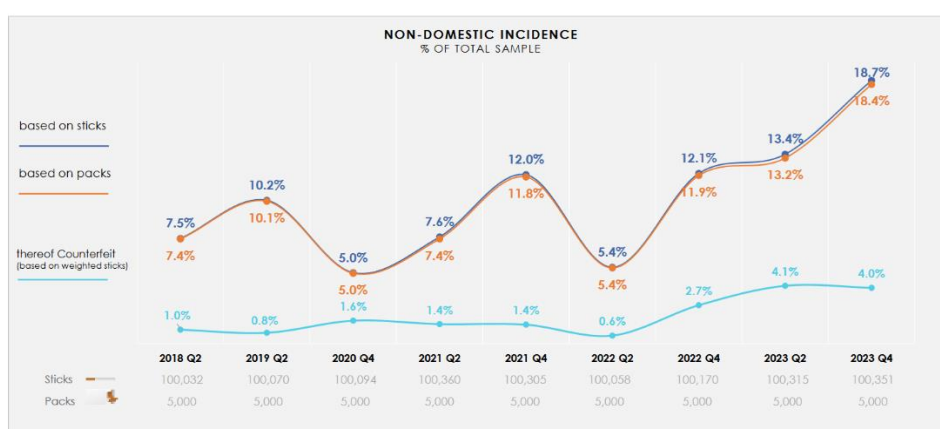
Tobaksbranchen får to gange årligt foretaget kortlægninger af de illegale markeder i form af EPS-undersøgelser (*Empty Pack Surveys*), der anerkendes af bl.a. Rigspolitiet som en af de bedste metoder til at kortlægge de illegale markeder for cigaretter.

Nedenstående tabel er fra seneste EPS-undersøgelse og viser en vækst i andelen af cigaretter på det danske marked, hvor der ikke er betalt dansk afgift.

Cigaretter, hvor der ikke er betalt dansk afgift, udgør 18,7 pct. af markedet. Heraf udgør duty-free 1,9 pct. (dvs. cigaretter, der er ”legalt grænsehandlet”, f.eks. på færger eller i lufthavne). Illegale cigaretter og grænsehandlede cigaretter udgør 16,8 pct. af markedet, og heraf udgør kopicigaretter 4 pct.

EMPTY PACK SURVEY Q4 2023: DENMARK

EXECUTIVE SUMMARY: NON-DOMESTIC TREND

Samme undersøgelse viser også, at Polen og Sverige er nogle af de største kildemarkeder.

Tobaksbranchen er begyndt at kortlægge det illegale marked for nikotinprodukter, herunder snus, nikotinposer og tyggetobak. Dette gøres i *Empty Can Surveys* med samme metode som ved EPS-undersøgelserne. I 2023 viste en EC-survey, at ud af 2500 indsamlede dåser var 10,6 pct. uden dansk afgift.

Der forefinder på nuværende tidspunkt ikke en klar indikation eller kortlægning af det illegale marked for e-cigaretter/puff bars. Hovedparten af handlen foretages via kontakt imellem køber og sælger på sociale medier. Yderligere har flere medier kortlagt, at illegale puff bars nu også sælges med narkotika. Det er en yderst bekymrende tendens, der bør gribes hårdt ind overfor.

Tobaksproducenterne har af flere omgange tilbudt relevante myndigheder at bistå med forebyggelse og bekæmpelse af de illegale markeder for tobaks- og nikotinprodukter. Det er en fælles interesse at få begrænset disse markeder mest muligt, og Tobaksproducenterne står naturligvis fortsat til rådighed.

4. Manglende dokumentation for effekt af forslag om standardisering af cigaretter

Tobaksproducenterne har henvendt sig skriftligt til Indenrigs- og Sundhedsministeriet vedrørende den politiske aftales forslag om at udvide standardiseringskravet til også at omfatte selve cigaretten.

Om end dette lovforslag ikke vedrører denne del af aftalen, vil Tobaksproducenterne gerne henstille til, at ministeriet besvarer henvendelsen og bibringer dokumentation for effekten af sådan et tiltag på andelen af rygere.

Det er Tobaksproducenternes opfattelse, at der ikke er dokumentation for effekt af sådan et tiltag på andelen af rygere. Eftersom forslaget indebærer en klar krænkelse af lovlige virksomheders kommercielle rettigheder, bør ministeriet tilvejebringe den fornødne dokumentation for, at en standardiseret cigaret mindsker rygning. Dette skal også ses i lyset af Tobaksvaredirektivet (2014/40/EU), hvor det fremgår, at tiltag, der går ud over direktivet, alene kan berettiges af en effekt på folkesundheden.

Tobaksproducenterne står til rådighed ved kommentarer eller spørgsmål til dette høringssvar.

Med venlig hilsen,

Tine Marie Daell,
Direktør, Tobaksproducenterne

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
DK-1216 København K

Sendt til: sum@sum.dk og cfma@sum.dk

7. marts 2024

Høring: Udkast til forslag til lov om ændring af lov om tobaksvarer m.v. og forskellige andre love (Udmøntning af dele af forebyggelsesplanen målrettet børn og unge – tobak, nikotin og alkohol) - Sagsnr. 2023 – 4403 - 78940

VSOD (Vin og Spiritus Organisationen i Danmark) har modtaget høring til udmøntningen af første del af regeringens forebyggelsesplan. I den forbindelse ønsker VSOD at takke for muligheden for at indgive høringssvar over de foreslåede ændringer. VSOD kommenterer kun på de dele af forslaget, der omhandler salg af alkohol.

Generelle bemærkninger

VSOD bakker i udgangspunktet varmt op om formålet med ændringen af loven – at mindske, og forhåbentligt helt eliminere umådeholdent druk blandt unge. Alkohol er ikke et produkt for børn. Sammenlignet med vores nabolande har Danmark i mange år ligget dårligt placeret, målt på børn og unges indtag af alkohol, og der er brug for en stærk, fælles indsats fra alle relevante aktører i samfundet for at løse problemet. Det problematisk er ikke alene mængden af alkoholen der indtages, men også måden den indtages på, og hvor tidligt danske børn og unge begynder på dette. På trods af gradvise forbedringer i denne statistik over de sidste par årtier, er danske unge, med afstand, fortsat den gruppe i EU der begynder tidligst og drikker mest ad gangen (såkaldt *bingedriking*).

Samtidig er alkohol et lovligt produkt, som også kan nydes i ansvarlige rammer. Derfor er det væsentligt, at tiltag målrettes de unge, så de får de bedst mulige betingelser for at udvikle en god alkoholkultur, der kan følge dem resten af livet. Dette vil på sigt føre til en bedre alkoholkultur generelt i samfundet.

Druk blandt børn og unge er primært forårsaget af en dansk beruselseskultur, som kræver en samfundsmæssig kulturændring for at kunne ændres. Nærværende forslag sigter mod at sikre en stærkere håndhævelse af salgsaldersgrænserne for alkohol, og dette er et vigtigt skridt for at nå dette mål. VSOD mener dog ikke, at nærværende tiltag kan stå alene for at løse problemet med druk blandt børn og unge – ligesom vi fortsat efterlyser en ensartet 18-årsgrænse for al salg af alkohol i detailhandlen. Dette tiltag har veldokumenterede effekter på især de unges debutalder. En senere debutalder, som er afgørende for sunde alkoholvaner senere i livet.

Bemærkninger til indførelse af forsøg med unge kontrolkøbere (*mystery shoppere*)

VSOD bakker op om alle tiltag der kan øge håndhævelsen og effektiviteten af salgsaldersgrænserne for alkohol. Af samme årsag er VSOD åben overfor et eksperiment med brugen af såkaldte mystery shoppere for at nedbringe ulovligt salg af alkohol til unge og børn. Ligesom med resten af forebyggelsespakken er det centralt, at der bliver lavet en grundig evaluering af eksperimentet og effekten af dette håndhævelsen af salgsaldersgrænserne for alkohol.

VSOD havde dog hellere set at man i samme omgang havde indført en aldersgrænse på 18 år for al salg af alkohol. Dette er både dokumenteret at have en større effekt, og ville have været nemmere at håndhæve og kommunikere for butikkerne til kunder og ansatte. Derudover ville det have haft en større gennemslagskraft i samfundet, end den nuværende justering af de differentierede aldersgrænser.

Afslutningsvist er det væsentligt, at kontrollen er risikobaseret, således, at der holdes øje med de dele af detailhandlen der vurderes at have det største problem med at overholde salgsaldersgrænserne.

Bemærkninger til indførelse af elektronisk alderskontrol online

VSOD bakker op om en elektronisk aldersverifikation, som kan understøtte effektiviteten af salgsaldersgrænsen online. Det er dog ikke vores vurdering, at online salg af alkoholprodukter til unge under 18 eller 16 år er specielt udbredt.

Det er i den sammenhæng positivt, at der lægges op til at forhandlerne selv kan vælge en løsning for aldersverifikation, så længe denne lever op til kravene. Det er vigtigt, at forhandlerne ikke tvinges til at vælge en bestemt teknologisk løsning til at løse opgaven med elektronisk aldersverificering, da nye og mere effektive løsninger kan opstå i de kommende år – særligt med henblik på den meget dynamiske udvikling indenfor brug af betalingsmidler. Også her er det væsentligt, at tiltaget bliver fulgt op med en risikobaseret kontrol af Sikkerhedsstyrelsen.

Dog mener VSOD også, at en ikrafttrædelsesdato den 1. oktober 2024 er for kort frist til at implementere et aldersverifikationssystem for de fleste virksomheder med salg online. På den baggrund bakker VSOD op om Dansk Erhvervs forslag om ikke at implementere kravet om et nyt online aldersverifikationssystem før juli 2025. Dette vil give tid til udvikling af teknologiske alternativer, og større konkurrence på at levere denne løsning.

Samtidig kan det give god mening at vente med implementeringen af den elektroniske aldersvalidering online, til der evt. kommer en løsning på initiativet om aldersvalidering på betalingskort i fysiske butikker.

Derudover havde det været enklere for forhandlerne og styrket effekten af ovenstående tiltag, hvis man havde lavet en ensartet 18-årsgrænse for al salg af alkohol, i stedet for en yderligere differentieret salgsaldersgrænse for alkoholprodukter for hhv. 16 og 18-årige.

Bemærkning om evaluering og opfølgning

Det eneste tiltag, der lægges op til en planlagt evaluering af effekterne af, er forsøget med mystery shopping. Dette bør udvides til at gælde for samtlige af tiltagene i forebyggelsespakken. Det centrale i forebyggelsestiltagene bør være hvorvidt tiltagene har en konkret effekt i forhold til at nå de politiske målsætninger for forebyggelsespakken – på alkoholområdet eksempelvis en senere debutalder for børn og unge, eller et vedvarende og signifikant fald i andelen af unge under 18 år, der har prøvet *bingedriking*. Det er derfor ærgerligt, at der i udkastet ikke lægges op til at følge udviklingen i børn og unges alkoholvaner, og de forventede effekter af tiltagene i forebyggelsespakken.

VSOD står til rådighed for uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Matthias Korth Vesterdal
Sekretariatschef

